

LITERÁRNA SENICA

Ladislava Novomeského

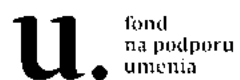
2022

Bulletin víťazných prác **XXXVI.** ročníka autorskej súťaže

LITERÁRNA SENICA
Ladislava Novomeského **2022**

Trnavský samosprávny kraj
Záhorská knižnica Senica
Mesto Senica
Spoločnosť Ladislava Novomeského Bratislava
Literárne informačné centrum Bratislava

Obsah:

Ladislav Novomeský: Obyčajné verše	4
Príhovor	6
Pohľad späť	8
Literárna Senica Ladislava Novomeského 2022 očami porotcov	12
Na slovíčko s novou porotkyňou	16
Laureáti XXXVI. ročníka	20
Výber prác – poézia	23
Výber prác – próza	49

Bulletin víťazných prác z verejných zdrojov podporil Fond na podporu umenia.

Ladislav Novomeský

Obyčajné verše

Koho sa spýtať? Svätých v orloji,
koľko je hodín asi?
Hľa, babie leto blúdi po kraji.
Jak šedivejú časy!

Akýsi básnik hľadal v nich
neznámu, novú pieseň.
Zožltli listy nespísaných kníh.
To je už jeseň?

A vtáci večne túlaví
nastavia vetrom prsia,
bez stesku v hrudi, ihraví
do sveta vracajú sa.

Radosť, jak z prvých dlhých nohavíc
víta ich nový príchod sivý.
Ach, čo má viacej strastiplných kríz,
nemoc či recidívy?

Laco Novomeský

Zrkadlenie

O okamihu, kedy odložíme rúška, budeme sa môcť priblížiť na vzdialenosť menšiu ako dva metre a dokonca sa verejne objať, sme snívali od roku 2019. V našich predstavách sa spájal s eufóriou, smiechom a uvoľnením, kedy si už konečne budeme môcť dopriať priateľov, rodinu, kaviareň či kino bez obmedzení.

Ten okamih skutočne nastal. A trval len chvíľu. Vzápätí ho prehlušila vojna len kúsok za našimi hranicami a krátku ľahkosť bytia opäť vystriedal strach.

Taký to bol rok.

Umenie sa, našťastie, vypnúť ani prehlúšiť nedá. Zrkadlí vonkajší svet, bez ohľadu – často aj napriek tomu – čo sa v ňom odohráva. Vracia svetu rovnováhu, aby nás v náročnejších chvíľach neťahalo len jedným smerom.

Aj Literárna Senica Ladislava Novomeského je svojím spôsobom zrkadlením. Každý ročník odráža čas, ktorý nami pretiekol, emócie, ktoré sme prežívali. Ten aktuálny XXXVI. ročník hovorí o obavách, osobných bojoch i o fantázii, ktorá môže predznať cestu.

Ak som v minuloročnom príhovore písala, že Literárna Senica prežila, s radosťou opäť píšem, že sme tu. A ideme ďalej. Bez ohľadu na všetko a napriek všetkému.

Ďakujeme všetkým autorom, ktorí zaslali svoje príspevky do XXXVI. ročníka Literárnej Senice Ladislava Novomeského 2022.

*Silvia Sameková
riaditeľka Záhorskej knižnice*

XXXVI. ročník Literárnej Senice Ladislava Novomeského 2022 v číslach

	I. kategória	II. kategória	III. kategória
Poézia	5 autorov, 9 básní	11 autorov, 32 básní	24 autorov, 92 básní
Próza	8 autorov, 9 textov	11 autorov, 13 textov	18 autorov, 21 textov
Spolu	13 autorov, 18 prác	22 autorov, 45 prác	42 autorov, 113 prác

CELKOM 77 autorov, 176 prác

Pohľad späť

Rozhovor s minuloročnou laureátkou Máriou Juríkovou

V uplynulom 35. ročníku Literárnej Senice Ladislava Novomeského ste získali v rámci tretej kategórie prvé miesto za poviedku Medzi nami. Ako toto umiestnenie hodnotíte s odstupom času? Posunulo Vás v niečom?

Umiestnenie vnímam ako motiváciu zbaviť sa strachu. Poviedka ma naučila, že je v poriadku písať to, čo chceme a cítime. Vždy sa nájde ktosi, kto sa v práci nájde alebo sa s ňou stotožní.

Zároveň ma podporila v snahe rozšíriť si prozaické schopnosti, keďže zvyčajne nepíšem ani poéziu ani prózu – som novinárka. Mojim textom prospelo prepracovanie rozprávania, dodanie detailov a upravenie jazyka do prirodzenejšej reči. Rovnako aj rámcovanie textov cez obrazy, podobnosti im pomohlo v tom, aby boli prístupnejšie, ľudskejšie. Mám rada reportáže a príbehy, ktoré znejú, akoby sme si ich hovorili na lavičke pred domom – úprimne, pravdivo. Bez strachu.

Mnohí autori tvrdia, že napísať poviedku je oveľa ťažšie ako napísať román. Je to, podľa Vás, pravda?

V určitom zmysle áno, v inom nie. Nemyslím si, že žánre sú si navzájom súťažou. Vmestiť do poviedky pointu, dôveryhodnú postavu a povedať to, čo si zaumienime, je náročné. Na druhej strane, je oslobodzujúce vytvoriť charakter v okolnostiach bez toho, aby sme vysvetľovali, prečo sa v danej situácii nachádza.

Román alebo novela nám ale predsa dávajú možnosť zapracovať na inom motíve, inej postave, vzťahu či okolnosti. Nemyslím si, že je to vždy nutné. Poviedku vnímam ako stret s priateľmi na ulici – povieme si, čo treba. A zvyšok nie je možno taký dôležitý.

Patríte medzi autorky, ktoré majú tendenciu na texte neustále pracovať alebo, naopak, prvá verzia sa Vám zdá ako najlepšia?

Uprednostňujem nechať poviedku najprv byť samu sebou, a potom sa k nej vrátiť. Určite patríam medzi autorky, ktoré ešte pracujú na tom, čo urobili. Minimálne pre kontrolu gramatických, štylistických, logických a iných chýb.

Majú podľa Vás klasické literárne súťaže význam aj v dnešnej dobe? Predsa len, mladí autori majú dnes neobmedzené možnosti vo virtuálnom priestore, oveľa rýchlejšie môžu svoje diela publikovať a zároveň aj získať spätnú väzbu...

Aj áno, aj nie. Znovu, nemyslím si, že literárna súťaž je konkurenciou pre virtuálny priestor. Nevidím dôvod, prečo by autorky a autori nemohli vyskúšať aj literárnu súťaž, aj virtuálny priestor. V hocíjakom poradí. Literárne súťaže hodnotí partia odborníkov, virtuálny priestor hostí možno skôr laikov – oba pohľady sú ale rovnako dôležité.

Aj literárne súťaže, aj online priestor, majú – podľa mňa – rovnaký priestor aj význam. Ak budeme predpokladať, že spätná väzba zo súťaží aj online priestoru pochádzajú zo snahy autora niekam posunúť, tak nevidím dôvod, prečo by nemohli komunikovať.

Aké sú Vaše autorské plány do budúcnosti? Chcete sa aj naďalej venovať písaniu poviedok, prípadne skúsiť novelu či román?

Plány si skôr zameriavam na budovanie autorského portfólia v novinárskom zmysle. Vidím veľkú dôležitosť v tvorbe kvalitných, premyslených, dobre zazdrojovaných

a zmysluplných textov. V mediálnom priestore ich vnímam veľa, sú odrazom úpenlivej práce, ktorá posúva vpred problematiku či spája ľudí. Takou chcem byť aj ja, tou, čo spája.

Novela ani román ma nelákajú, radšej ostanem na strane čitateľky. Poviedky sú mi stále veľmi blízke, rada si niekedy pripomeniem to, čo mi tvorba poviedok priniesla.

Dana Podracká

XXXVI. ročník Literárnej Senice Ladislava Novomeského je v niečom odlišný od predošlých ročníkov. Roky sme zaznamenávali najlepšie práce v II. kategórii, tento rok sa naše očakávania celkom nenaplnili, zato však III. kategória bola kvalitnejšia ako po minulé roky. A bola aj najpočetnejšia z hľadiska počtu autorov. Uvedomujeme si však, že je nadmieru potrebné naďalej pracovať s odkazom básnika Laca Novomeského a podporovať písanie poézie i prózy, pretože to formuje osobné videnie sveta, vlastné názory, a je to aj súčasť vyhľadávania talentov ako budúcej autorskej bázy súčasnej slovenskej literatúry. Tohtoroční súťažiaci pracovali oveľa viac s tajomstvom, s nedopovedaním pointy a odvážili sa aj o viacvrstvové metafory, ktoré v sebe ukrývajú aj filozofický a etický rozmer. S každým autorom by sa dalo ešte pracovať, preto by možno stálo za úvahu zaviesť na školách kurzy tvorivého písania pre tých, ktorí sa písaním zaoberajú. Bola by to duchovná investícia nielen do literatúry, ale aj do kultúry.

Dominika Madro

V tohtoročných súťažných prozaických textoch autorky a autori uprednostňovali ja-rozprávanie. Zrejme stále prevláda medzi začínajúcimi autorkami a autormi postoj, že ja-rozprávaním „jednoduchšie“ vyjadria seba, resp. že sa ja-rozprávaním lepšie vcítia do svojej postavy. Táto cesta je však náročnejšia a obmedzujúcejšia, čo si ešte plne neuvedomujú. V začiatkoch naozaj odporúčam rozprávať v tretej osobe, dozvedieť sa o svojich postavách všetko a potom, časom experimentovať aj s prvou osobou. V tomto ročníku sa autorky a autori veľmi často hľadali v surreálnych, snových až kafkovských motívoch (prinajmenšom dve poviedky odkazovali na Proces). Oceňujem, že sa mnohé poviedky skutočne sústredili na príbeh – úvod, jadro, záver a na atmosféru. Niektoré (najmä z mladších vekových kategórií) by sa dali žánrovo zaradiť k fantasy literatúre, čo mňa osobne náramne potešilo. A boli to často nápadité úvody k potenciálnym väčším fantasy textom. Pri mnohých poviedkach ma však zarazili „silné“ formálne nedostatky (písanie priamej reči i polopriamej reči, kompozícia), autorkám a autorom chýba druhé čítanie i beta-čitateľ. A čo sa týka úrovne umiestnených poviedok – medzi nimi a tými neocenenými bol celkom veľký rozdiel. Držím však palce všetkým začínajúcim autorkám a autorom!

Daniel Domorák

Pri zhodnotení aktuálneho ročníka Literárnej Senice je pravdepodobne na mieste spomenúť menší počet prihlásených prác. Rovnako by sa mohol avizovať na to logicky nadväzujúci fakt menšieho počtu kvalitných výkonov v porovnaní s minulým ročníkom. Podstatné však je sústrediť sa predovšetkým na práce, ktoré prihlásené boli, zhrnúť ich pozitívne a negatívne stránky. Najjasnejším nedostatkom bola absencia vlastného autorského štýlu. Tá sa prejavila v prvom rade v nadužívaní vyprázdnených či príliš abstraktných básnických prostriedkov, v konečnom dôsledku v chýbajúcej téme. Pozitívnym konštatovaním je, že sa našiel tiež dostatok prác, ktoré stoja za pozornosť a ktoré tiež vykazovali relatívnu pestrosť foriem. Z hľadiska tém sa práce, či už úspešné alebo menej, vyznačovali dôrazom na samotu, stratu medziludských kontaktov či zmyslu každodenného života vôbec. Chýbali práce, a to nie je ani pozitívne ani negatívne hodnotenie, ktoré by sa dostávali práve na pôdu objavujúcu sa v oblasti poézie štandardne, na pôdu – či už zažitých, absentujúcich, očakávaných či hľadaných – každopádne medziludských vzťahov. Či táto skutočnosť vypovedá aj o niečom viac ako o tohtoročnom výbere prihlásených prác, by som ponechal na vnímavosť čitateľov voči okolitému svetu, ktorú, verím, podnecuje rozvíjať i množstvo tohtoročných, ocenených textov.

Matej Rumanovský

V prvom rade musím vyjadriť potešenie z počtu prihlásených prác (43), čo naznačuje, že i dnešní mladí ľudia majú záujem o literatúru a chcú písať. V textoch, a to najmä u najmladšej generácie, bolo často cítiť silnú osobnú skúsenosť, s ktorou boli autori v minulosti konfrontovaní, prípadne sa prostredníctvom svojich literárnych príbehov chceli s týmto (azda) nespracovaným zážitkom vyrovnáť. Mnohokrát sa autorom, či už vedome alebo nevedome, podarilo do ich diel dostať i univerzálnu „vrstvu“, vďaka čomu príbeh nezostal len ich zážitkom prepísaným na papier, ale stal sa už literárnym textom ožívajúcim i v myšliach čitateľov, ktorí v ňom hľadajú a nachádzajú niečo vlastné a obohacujúce. Práve tieto texty – texty s univerzálnym odkazom – sa, prirodzene, zaradili medzi tie najlepšie a získali tak ocenenie. Medzi textami sme mali možnosť vidieť i viacero žánrových (fantasy) poviedok, v ktorých sa autori rozhodli príbeh zasadiť do nimi vymysleného sveta, doplnili doň nadreálne prvky, pričom však stále zostávali pri témach zaujímavých a podstatných pre náš svet (láska, viera, zrada a podobne). Všetkým, oceneným i neoceneným autorom, chcem týmto zároveň poďakovať a nech je pre nich súťaž iba ďalším znamením, aby pokračovali v písaní ďalej.

Na slovíčko s novou porotkyňou

Tento rok si po prvýkrát sadla do porotcovského kresla Literárnej Senice aj spisovateľka, dramaturgička a scenáristka Dominika Madro, autorka úspešnej knihy Svätyne. Mali sme jedinečnú príležitosť spýtať sa jej nielen na spisovateľské začiatky, ale napríklad aj na vzťah k fantasy, poézii či k písaniu poviedok.

Do porotcovského kresla Literárnej Senice ste sa posadili po prvýkrát. Ako ste sa v ňom cítili?

Dobrodružne. Mohla som si prečítať texty autoriek a autorov rôznej vekovej kategórie a takisto texty rôznych žánrov. Páči sa mi nahliadať do začiatkov ľudí, ktorí cítia nevyhnutnosť vyjadrovať sa literatúrou.

Okrem slovenského jazyka a literatúry ste vyštudovali aj dramaturgiu a scenáristiku na VŠMU v Bratislave. Kedy ste sa rozhodli uberať cestou písaného slova? Je to, ako sa zvykne hovoriť, v rodine?

Písanie nemám z „rodiny“. Prišlo to na mňa asi v dvanástich rokoch, a teda od tercie som počas celého štúdia gymnázia písala každý jeden deň. Dievčenské romány, historické romány, scenáre k veľkolepým hollywoodskym filmom, rozprávky. Takže po strednej mi bolo jasné, že so slovenčinou, literatúrou, filmom chcem mať už navždy niečo spoločné.

Vaše literárne začiatky sú úzko spojené práve s účasťou v rôznych súťažiach. Ste laureátkou Poviedky 2016, Martinus Ceny Fantázie 2019 či Poviedky pre deti 2019.

Ak sa na ne pozriete s odstupom, pomohli Vám v niečom? Stálo za to prekonať počiatočné obavy a „ísť s kožou na trh?“

Stálo to za to. Dostať odpoveď na otázku, či má zmysel písať – áno, nemusíš si písať do šuplíka, niečo v tom je. Každá zo spomenutých súťaží mi otvorila dvere. Do žánru fantasy som nechcela vstúpiť bez toho, aby som sa nezapojila do Martinus Ceny Fantázie a vyskúšala si, či sa môj príbeh porote a prípadne následne aj čitateľom bude zdať zaujímavý. Poviedka pre deti zase preverila, či viem napísať text, v ktorom sa nájdu ozajstní detskí čitatelia, keďže boli súčasťou poroty viaceré deti zo základných škôl. No a Poviedka je skvelá, lebo jej usporiadateľ, K. K. Bagala, ponúka finalistom vydanie knihy. Čo viac si môžu začínajúce autorky a autori želať.

Čím si Vás získala fantastická literatúra?

Svojím dôrazom na kvalitný príbeh, ale najmä tým, že fantastická literatúra hľadá pradávnosť, také pradávnosť, ktoré nám je povedomé, a preto ju možno zažiť akosi hlbšie, intímnejšie a tajomnejšie.

V čom podľa Vás spočíva tajomstvo dobrej poviedky?

Žiadne tajomstvo asi nie je. Sú isté postupy, ktoré môžu pomáhať pri písaní poviedky, ale môžete sa ich držať a napíšete zlú poviedku. Netreba sa nechať uniesť veľkými myšlienkami, ale zvoliť si jednu situáciu, ktorá autorovi/autorke vráta v hlave a vyštváť ju.

Aký máte vzťah k poézii?

Poéziu potrebujem. Nečítam ju každý deň, ale je niekoľko básní, ktoré si nosím stále so sebou.

Obligátna otázka – prezradíte nám meno svojej obľúbenej autorky alebo autora? Prečo práve ona/on?

Olga Tokarczuk. To je bravúrna štylistika, zakaždým inšpiratívna téma a prostredie a najmä bohatý inventár žánrov. Olga Tokarczuk vie napísať skvelú sci-fi poviedku s neskutočne citlivo premyslenou atmosférou a psychológiou postáv v tých najpravdepodobnejších situáciách, ale i mýtus či nápaditú detektívku. História i prítomnosť opisuje rovnako detailne a do všetkých svojich textov vždy dostane ešte hlbšiu hĺbinu, než by sme očakávali.

Odborný garant súťaže: **Peter Jaroš**
Porota: **Dana Podracká**
Daniel Domorák
Dominika Madro
Matej Rumanovský

POÉZIA

Cena predsedu Trnavského samosprávneho kraja

Daniel Dzurjo, Michalovce

I. kategória

1. miesto: Kamila Lehetová, Košice
2. miesto: Klára Jurášová, Senica
3. miesto: Denis Stanislav Novák, Brezno

II. kategória

1. miesto: Miriam Mečárová, Topoľčany
2. miesto: Martin Rotter, Žilina
3. miesto: Dávid Dzimko, Smižany

III. kategória

1. miesto: Lucia Rybárová, Košice
2. miesto: Eva Širotníková, Bracovce
3. miesto: Alica Ištoková, Šintava

PRÓZA

Cena Literárneho informačného centra

Sara Benková, Viedeň

I. kategória

1. miesto: Zachariáš Drobňák, Kračúnovce
2. miesto: Kristína Tenkelová, Machulince
3. miesto: Ema Michelčíková, Prešov

II. kategória

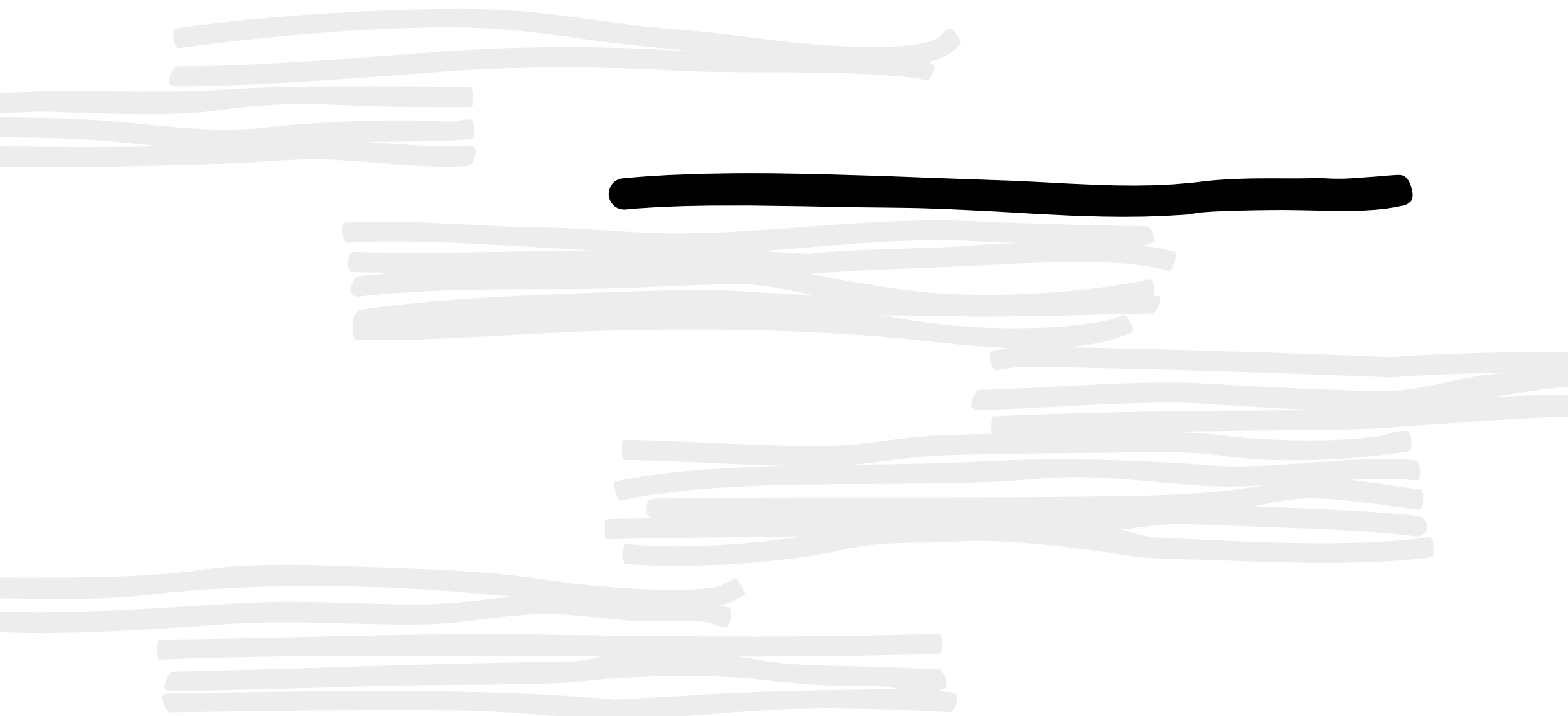
1. miesto: Nina Kadáková, Nitra
2. miesto: Jozef Lukačovič, Abrahám
3. miesto: Silvia Žilavá, Prietržka

III. kategória

1. miesto: Ema Jacková, Rimavská Sobota
2. miesto: Emma Vičanová, Piešťany
3. miesto: Martin Mišún, Šenkvice

Výber prác

POÉZIA

Cena predsedu Trnavského samosprávneho kraja

Daniel Dzurjo

Rezonancie

V dlaniach tvrdých klasov
vietor preberá zlatisté spomienky
a cyklicky živia minulosť,
zvuky rezonancie.

V čerstvých plodoch citu,
zahryznutý v ich nádychu,
chutia sladko sťa rozkoše,
prvé rezonancie.

Na hladine pokoja stekajú
kvapky prevínilej ortute
a v hrudi prestávajú biť,
rezonancie.

Do času atmosféry, ktorú skúsil,
padol človek s plátnom z perál čistoty,
poškvrnený túžbami,
v oblakoch rezonancie.

Držím diadém karmínových líc,
v napätí hlasov čipky z hodvábu,
blúdia po prázdnych komnatách,
vo mne rezonancie.

Už len Nábytok

Po niekoľkých mesiacoch,
som pre nás prestal počítať mesiace na oblohe.
Pred chvíľou som bol pri stole,
na ňom bola fľaša s červeným vínom, ktorú sme nestihli
dopiť,
pár ľalií v sklenenej váze
boli všetkým pre tvoje krehké svedomie
a ako posledné boli naše ruky.

Po niekoľkých mesiacoch
som pre nás prestal počítať mesiace na oblohe.
A hľadím len na balkóny bytoviek a tmavé obloky,
možno sa aj v ich útrobach nájdu sladučké ústa predstáv
všetkého, čo sme na stole nemali my,
a ako posledné nám ostali už len slová.

Po niekoľkých dňoch
som začal počítať dni, letiace v kalendári dospelých.
A na stole už nie je nič, nič, čo ponúknuť hosťom.
Stále však objímame stoličky a kolíšeme sa pri ohni.
Horiace stoly, bez nich by sme si s nikým nesadli.

Horiace stoly, možno ich plameň nás aspoň ešte zohreje,
a ktovie, možno raz spadneme do popola.
Spolu zhoríme tak pomaly, v bolestiach, spolu
s popálenými rukami si už neublížme navzájom,
s popálenými ústami už nás nespália len jazyky,
a ak spadneme od seba, tak čo nám ešte ostáva...
Len sa postaviť.

Za prahom som Ja

Keď ťa pozvem do svojej izby
Tak snáď nezavrieš predou mnou dvere
A ja budem cez dierku hľadiť
Ako kričíš spoza kľučky nepriamo
Na mňa
To, ako vyzerá moja posteľ
Je produkt môjho rána
Nie mojej milenky
Tá by tam bola nahá
A ty by si tam nebol/a
Ale ty ma nepočúvaš
A opieranie o jednu drevenú dosku
Už asi len na jednom pánte
Zhoršuje spoločnú stabilitu
A to, že na mojich poličkách nie sú fotky
Je asi preto, že často fúka vietor
A my radi padáme len vo chvíľach, keď potrebujeme aspoň
Trocha cítiť voňavku presne toho druhého
A najkrajšie spomienky mám tak možno na USB
A šaty po celej izbe
Sú symbol
Že sa pri tebe nestíham viac prezliekať
A ak by si mohol/mohla začať počúvať aj môj humor
Tak by si videla, že milujem zhadzovať handry pred tebou

A namiesto dverí by sme si mohli kúpiť karavan
Tam by si ma konečne mohla vypočuť pri našej ceste za
Bezbariérovým svetom bez predsudkov

Karavána

Stopy v pieskových dunách
Tvoria šľapaje, vietor ideálov
A inokedy Glock 90 m
Slepí muži kráčajú v tieňoch
Žehnajúc tých, čo môžu piť
Bez toho, aby nechodili spať
V púšti. Za šera už mrznú a
Tisnú sa k papierom z túžby.

A ja blúdím, v ružiach z Jericha
Niekedy som slepý
Inokedy smädny
Stále, štyri končatiny, ale bez peria
V piesočných presýpacích hodinách.

A psy štekajú
A karavána, bez vody, musí ísť ďalej
Aj keď je každá sekunda teplejšia
Aj keď sú súhvezdia o meter na dotyk
Aj keď zaľahli pri rieke, nezišli k prameňu
Na nebi. Šangri-la v horách
Kde smrť
Nás má v pamäti.

40 dní... Plus tisícky k-rokov
Kráčame po rozdrvenom kameni
Ako nádej. Dôjdeme konečne k moru?
Hľadáme očami, avšak z očných kanálikov
Si ústa neovlažíš. Len vyroní slzičku
Vnúčatko z karavány.

Búrky

Vôňa letnej búrky
Zmyje popálené škvrnny
Na koži kúzelné kvapky
Tečúce po líkach
Maľovaných zážitkami
Aké sú mokré vlasy, keď tancujeme v daždi?
Ako nás nezaujímalo slnko
Iba rozpustené mraky
Vo vôňach pohľadov

Ach, tie letné búrky
Zbavili nás zábran
A na holom tele vyjavili
Každé naše znamienko
A oklamal nás žiary blesk
Pravdou skrytou zábleskom
Aj klamstvá presvitali cez šaty
Aj všetky život-ročné obdobia
Aj tak sme tancovali a nahlas hlasivky stonali,
že som ťa miloval

Pozbieral som každú slzu
Ktorá padla k zemi ťažšie
Ako vysmiata nebo dávalo
Črepiny som poskladal až
Keď búrky odvial vietor k inej
Lebo tie letné spravia potopy
Nostalgie, ktoré božie bytosti
Nájdu v pivniciach aj ďalšie roky
Skryté ryhy v stenách zostarnú
A ja nevládzem nemyslieť na teba

1. miesto

Kamila Lehetová

xxx

pozerám na svet
vnímam oblohu
vyzerá ako morská hladina
iba tráva pripomína púšť
nepodobá sa na zelené lístie
vyschnutá smädná

z ruží sa vytratil temperament
alebo sa červenajú z lásky?
vietor ma nehojdá v náručí
ako keď som bola malá
nevládze?
slnko prestalo tancovať
možno iba spomalilo...

vari vesmírna odysea stratila svoje čaro?
či ja hľadím do zrkadlového portálu
zahmlenými okuliarmi?
...

lego

skladám kocky
úplne ma pohlcujú
z modrých budujem mrakodrapy
zo zelených tvarujem zem
z červených vytváram ohnivé maky
zo žltých hviezdnu panorámu
zo zvyšných bláznivú krajinu
nezrúti sa?

prechádzam sa v pestrých uličkách
strácam sa v bludisku
únik nie je možný...

kto ma z mojej fantázie vyvedie?

motýľ

hrám sa
rozprestieram krídla
lietam sem a tam
ukladám sa do trávnatého koberca
načúvam lúčnemu šepotu
zaspávam...
niečo ma štekľí na nose
preberá z krásnych snov
podobá sa mi
uteká smerom k starej lipe
chce hrať schovávačku?

dúhovými krídlami
ožiariť celú šou
asi sa hrá na modela

schoval sa...
zaplietol sa mi do vlasov

mám motýliu sponku...

2. miesto

Klára Jurášová

Duša malej ženy

Ako malej, všetci mi hovorili:
Si krásna, múdra, milá,
no časom sa mi otvorili
dvere, čo mi mama kryla.

Dvere, za ktorými sa skrýva
klamstvo, bolesť a predsudky.
Moje sebavedomie kríva,
už neverím na dobré skutky.

V hlave hrajú mi tie isté tóny
povyšovania, výsmechu a súdenia,
mám samovražedné sklony
po rokoch depresívneho blúdenia.

Moje detstvo skončilo, keď som mala deväť.
Bola som na to príliš malá,
z predtým dobrej kamarátky zrazu sa stal medveď.
Do školy som sa chodiť bála.

Plakala som každú noc,
nevedela som poprosiť o pomoc.
Tento rok je najťažší,
moje ja so mnou súťaží.

Moje ja, môj nepriateľ.
Ja som strom a život dateľ.
Moja babka, moja opora,
jej slová ako náplast od skúseného doktora.
Pred rokom mi slzy sušila
a piekla mi sušienky.
No potom odišla a už sa nevrátila,
zo sušienok sa stali spomienky.

Všetci mi vravia, váž si, čo máš,
si chytrá, hádam sa nevzdáš.
Šťastie nájdeš za každým rohom,
no ak chceš byť chytrý, slobode daj zbohom.

Závislá som na pochvale a úspechu,
neprijmem druhé miesto ako útechu.
Vravia mi učítelia, rodičia,
snaž sa, aby si bola najlepšia.

Žiadne kino, žiadna párty,
uč sa, už sú vyložené karty.
Ty budeš vedkyňa, ty budeš právnička.
Cítim sa ako pes, počúvam svojho pánička.

Po rokoch nenávisti k môjmu telu
neznášam sa celkom celú.
No aspoň zo zdvorilosti
ukážem úsmev spoločnosti.

Čo iné mi ostáva,
keď drzosť sa schováva.

3. miesto

Denis Stanislav Novák

Ruža

Ruža je proste ruža
je zložitá
vhodná pre muža
pracovitá a svedomitá

Ruža
znak krásy
každej švárnej dievčiny
jej lupene stá hrajúce sa vlasy
robia neveriteľné činy

Robia ružu krajšou
dievča zase živšou
doplňajú jej obrysy i črty peknej tváre
a skrášľujú jej očka hravé

Ak sú dve ruže spolu
majú chuť a vôľu
urobiť medzi nimi silné puto
ktoré ich bude hliadkovať nepretržite

Spolu budú
nič zlé ich nestretnú
lebo Pán je s nimi
a ja človek milý
im prajem veľa lásky
a pozornosti
...

Kvietok ako láska

Kvet obyčajný
malý a roztomilý
ako každý iný
každému milý

Kvet rozkvitá
presne ako dievča
dievča v rozkvetu
no cesta je to zložitá
ale nepretržitá

My chlapi
dbajme na ženy
nech ich nič netrápi
a nech sme vždy pripravení
pomáhať a chrániť
to je naše motto
svoju vlasť brániť
vždy dbajme na to

Naša hrdosť a pýcha
nech nie je silná
človeku nebezpečná
a zlosť nech na nás nedýcha
veď sme predsa chlapi
duševne stavaní
silou a večnou trepezlivosťou mocní
búrliví a občas pokorní
no hlavná sila
v hĺbke duše sa skrýva
málo vyjadrená
neopodstatnená

Vstaňte a začnite odznova
nech naša pýcha pomaly ubúda
budme ohľaduplní k ženám
stojme pri nich a chráňme ich
obráňme ich od všetkých zlých síl

Ženy - ich krása
naša láska k nim vzrastá
ich tajná maska
pomaly praská
ich oči - pôvab každej duši
pozorní sme voči
každej kráske
čím viac ich spoznáваме
tým radšej ich máme
nerady ostávajú samy
a neprestajne odstrkávané

Naša pozornosť ku každej žene
veľká úprimnosť
tým viac sú k nám otvorené
ich krása
nás čoraz viac a viac ťahá k nim
súdiac k ich čistote a pokore
a psychickej podpore
VY DIEVČATÁ STE NAŠOU MYŠLIENKOU ŽIVOTA
A PRETO VY STE PODSTATOU CELÉHO ŽIVOTA

1. miesto

Miriam Mečárová

Potom...

Myslím si, že nádej
znamená do tretej rána spievať ošúchané piesne a pritom dúfať v lepšiu zajtrajšok;
znamená spontánne výlety vlakom v noci, ktoré sa o ôsmej nekončia;
znamená dotyky, slová, pohľady a úsmevy, z ktorých zostáva rúž na zuboch;
znamená snívať, že sa uletené sny splnia skôr, ako im oprýchne všetko nastajlované
perie;
znamená nechať niektoré veci ísť a niektoré zasa zo všetkých síl držať, aj keď sa
rozpadajú;
znamená vyskúšať niečo zakázané po prvýkrát, druhý, siedmy až do pondelka;
znamená robiť veci a zároveň sa nezaujímať o to, či ich niekto pochopí;
znamená priať si, že v ďalšom živote budem mať možnosť milovať ľudí, ktorých
milujem... teraz.

Slovo...

Nevyrieši všetky preteky o čas;
nevyrieši situáciu, keď si neprišla tam, kde ťa nikto ani nevolal;
nevyrieši tvoje výčitky svedomia za skladačku zo škôlky vo vrecku teplákov;
nevyrieši pre a proti, ak to ukončil niekto iný za teba a bez teba;
nevyrieši smútok;
nevyrieši úsmev;
nevyrieši posledné zamávanie na rozlúčku, ak ti v ruke zostala z vreckovky len
mokrú
hmota.

2. miesto

Martin Rotter

Rubín

(na počesť všetkým záchranárom)

Skúšam zostúpiť, kým ešte dýcha.
Pohľadím srdce, ktoré oživilo horu len na chvíľu.
Chamtivá,
nevydáš ten poklad,
hoci zápasím?
Bude to posledný rubín v útrobach zeme.
Drobné dieťa.
Krutá,
ponúkaš zradnú nádej uhaseného smädu.
Na mrazivé dobrodružstvo
zlákaš dieťa.
Ustráchané svetlo neprenikne dnu.
Búšim do skál.
Plač a prosby.
Čas zastal?
V záchranej sieti sotva držím nádej.
Prach navôkol.
Nevzdám to a objímam lásku.
Skúšame vystúpiť k svetlám noci,
kým nezhasnú.

Skleník

Zimná záhrada.
Realita neexistuje.
Zamrzlo srdce a jar nepríde.
Túžiš, semienko, zakvitnúť.
Snívaš sen o svojom triumfe.
Kvet v rukách ženy.
Zem je tmavá.
Snívaš o slnku.
Zem ju suchá.
Voda steká po sklách z druhej strany.

Stále dúfaš.
Váza na stole je prázdna.
Nedokážeš zahriať zem,
slzy ju nezmáčajú.
Si samo, semienko, so svojimi snami.
Driemu a čakajú na svoju šancu.
Túžiš rozplynúť sa v láske
a dať sa celé novému životu.
Nenávidíš možnú príležitosť.
Chceš svoju šancu. Svoj dážd. Teplo objatí.
Príval starostlivosti.
Môže láska rozbiť silné sklá?
Môže túžba zbúrať steny?
Ty len tíško spiš a snívaš sen.
Nechceš byť nečinné.
Určil ti to osud?
Musí prísť, zatiaľ trpiš samo.
Teplý dych zahreje ako slnko?
Slovami dýcha, para mení sa v chlade na vodu.
Tu všímavosť si pocítilo a rozohriala ťa.
Bude stačiť na nový život?
Sotva.

Pútnik

Čakáš, že samotu a ticho
prehluší nebeský chorál.
Počuť ho už znieť medzi dunami?
Si sám.
Kráčaš s bremenom šťastných,
no karavána sa stratila v piesku a v čase.
Nechceš letieť ponad búrku,
let je len pre slabých.
Poznáš príbeh malého princa.
Teší ťa, že nezomrel sám?
Závidíš?
Tu niet miesta pre hada.
Hoci prezliekol svoj odev toľkokrát,
nová ponuka je opäť horká.
Kráľa neoklamal.
Vo fatamorgáne neuhasiš smäd.
Nájdeš studňu tam, kde Jakub spi?
Oprieš rebrík o oblaky
a nájdeš domov.

3. miesto

Dávid Dzimko

Sonet č. 11

Vietor si už od obeda hrá svoje detské hry,
na dlani má listy vysokých čerešní.
Oblohu prikryli sivé periny, dažďa matky,
vietor ich však ťahá preč, konečne dobre robí.

No ja chodím po poli, dážd' mi vôbec nevadí,
to nie je dôležité, že mi šaty vodou namoknú,
aj keď si mraky s deťmi odídu, tým mnou nehnú,
dôležité je pre mňa niečo iné, nie tieto švárky.

Niečo iné moju dušu sýti ako dážd' niekoho,
niečo iné moje zmysly trápi ako hlad pútnika,
a tak nad tým premýšľam, hlava nad tým dume dlho.

Jedna otázka ťaží myseľ ako skala ťažká,
premýšľam nad tým, akú odpoveď mi dáš,
keď sa ťa opýtam, či ma rada máš.

Martinova jedenástka

Hovorí pranostika, že Martin na bielom koni prichádza,
toho roku však nechal v stajni svojho tátoša.
Nepriniesol na našu krajinu bielu perinu,
ponechal nám ešte jeseň farebnú.
Nedoniesol sneh, z ktorého by som postavil Pána Bieleho
pred tvoj dom, so širokým z uhlia úsmevom.
Ktorý by bol symbolom lásky ako máj v máji,
ktorý sa ti vždy ráno pozdraví pri odchode do školy.
Ktorý by držal v ruke červené srdce
a na ňom napísané mojej lásky vyznanie.
Jedenásteho jedenásty je i červeným morom,
morom plným červeno-čiernych makov.
Dňom veľkým, keď sa veľa skončilo,
no i veľa nového sa v momente začalo.
Chcem o teba bojovať na poli lásky,

lebo viem, že mi za to stojíš.
Chcem len pre teba to dobré a nie to pochmúrne,
chcem len tvojho srdca večné potešenie.
Dávaš mi nádej v ďalší deň,
večnú radosť, keď sa na mňa usmeješ.

Potrebujem

Nevieš o tom, no mám svoju chvíľu,
ako sa na mňa dostalo tlaku snehu.
Potrebujem sa len vyplakať,
zo seba ťažké slzy von dať.
Nechcem ťa ničím zatažiť,
také niečo nemôžem ani mieniť.
Chýba mi však niekto, kto by to prijal,
niekto, kto by tomu všetkému odolal.
Bol mojím štítom kovovým,
bol mojím bojovníkom nepremožiteľným.
Potrebujem si len vyplakať srdce
na nejaký vankúš, tvoje plece.
Potrebujem si len vyrozprávať dušu,
potrebujem svoju bútlavú vrbu.
Potrebujem len slová lásky a aj samotnú,
potrebujem upokojenie v slnečnom tichu.
„Len vydrž“ a „nič sa predsa nedeje“,
„určite to zvládneš úplne v pohode“.
Potrebujem teba vedľa seba,
lebo veľmi milujem ťa.

Dážd' padá na polia

Horí celá moja knižnica, v nej každá kniha
v čiernom ohni slnka,
čo som zapálil.
Od hnevu čelovej žily,
zúfalstva hlbokkej rieky,
od neschopnosti duševnej, no i úst.
Nezvládol som nápor citov,
preto oheň vzplanul,
preto škrtila zápalka telom.
Blesk prebehol každým svalom,
striaslo so mnou veľmi,
no nebolo to raz prvý.
Vždy si to však doteraz zachránila ty,
no pre teba i pálím,
tie z písmen origami listy.

Červené ruky siahajú na čiernu mať mesiaca,
bijú sa medzi sebou, praskajú im kosti,
ako spoločne hltajú kúsky mojich básní.
Balvany padali na moju dušu,
tráпил som sa s ťažkým mečom,
aby som ich zavčasu presekol.
Balvany, ktoré mi bránili v tom,
aby som červenú knihu otvoril
a slová jemné zo seba vyslovil.
Veľké veci a skutky srdca k tebe cítim
ba ani takú veľkosť nedokážem vyjadriť,
nejestvuje ešte takej merateľnej jednotky.
Mám ťa veľmi rád, no sám seba niekedy zraním,
keď tvoje konanie seba potom za vinu dávam,
keď sám seba do smútku staviam.
Myslím, že konáš niečo, ako si ty myslíš,
niečo iné myslím, aké sú tvoje úmysly,
no môj deň tým sa zmení.
Vyčítam si, že nie som ja človek dobrý,
že nemám opasok čierny a ani zlatú čiapku,
či ba dokonca štyri hviezdy na každom pleci.
Mám niekedy pocit, že som na príťaž v spoločnosti,
že nie som hodný byť pri tvojom stelesnení,
že sa so mnou rozprávaš len nasilu, a tak robíš zvyšok.
Chcem si i niekedy prepichnúť srdce kopijou,
ako ma zraníš zvyčajne maličkosťou,
no trápim a hnevám sa sám na seba.
Boľia ma tepny a žily po celom tele,
keď tak viem, že to nie je, bohužiaľ, možné,
že to asi nemôže byť skutočné.
Vrieskam do stien a tlačím hlavu do vankúša,
spolu so slzami a plačom v rukách,
a tak zo mňa hnev vychádza.
Hnevám sa, no so sebou i plačom,
hoci som on, srdce nestíchnu,
ani nechcem, aby.
Zomrie mi srdce potom z faktu,
že nemôžem patriť tvojmu srdcu,
že budem mať sám celú cestu.
Schovám sa do kľbka, keď mám pocit,
že som len niekto a nič viac,
hoci sa snažím ako víťaz.
Milujem ťa, s tebou sa radujem, no i pre teba smútim,
kašu z hnevu a slaných sĺz si mútim,
a výkrikov z otázok – „Prečo?“
Milujem ťa, no pre teba plačom,
maľujem z ohňa, no i čmáram,

pijem horkú kávu, no jem sladký džem.
Milujem, no roním zo smútku veľké slzy,
ba väčšie ako tie slonie dažďové kvapky,
podo mnou veľké mláky.
Plačem zo srdca i očí,
pre také veľké množstvo vecí,
od tej celého tela bolesti.
Plačem kvôli tebe no i sebe,
tak silno, na tie červené plamene,
ako horí celá moja knižnica.
Pozerám na ne, no slzami hasím
požiar mojich slov,
smútiaci za pravdou.
Plačem a steká voda
tak priamo z neba,
ako dážď padá na polia.
Plačem kvôli tebe,
že nemôžem byť v tvojom srdci,
hoci ty v mojom už dlho si.
Uhasil som požiar čiernych papierov
svojím smútkom a beznádejou,
z hnevu do plaču.
Horela celá moja knižnica, v nej každá kniha
v čiernom ohni slnka,
čo som zapálil.
Od hnevu čelovej žily,
zúfalstva hlbokkej rieky,
musel som zo seba vydať veci, ktoré ma dusili.

1. miesto

Lucia Rybárová

Samota na dosah

definoval nás kopec
ku ktorému sme sa vracali
popraskané vetvy
vo vyzutých topánkach

ja alebo ona
vždy o piatej
vykop sekeru
jemne zatlač do kôry
a neublíž mi

pripíjame si
s priesvitnými pohármi
trojica má zvláštnu moc
ak ju narušíš
nie si už syn
nie si moja dcéra
nebola som
pri tvojom narodení

predsa ti mám pridržiavať zrkadlo
slúžim dobre až na pár detailov
uviažem ti náhrdelník
budeš ma poslúchať na slovo

niečo v stane prasklo
ešte som nedohovoril
povedal, keď nás opúšťal
a v ušiach stále znel

Rozlúčka

kým sa zmeníš na zhuk písmen
definitívne zmizneš v mraku
vysteliem si na zimu
noru plnú listov
odo mňa smerom na juh

včera v noci som si priala
aby si pozbieral moje kosti
do svojich útrobov
dávam ti symbol dôvery
imaginárne s tebou kráčam
na cintorín

stojíme na hranici
tvoje objatie
je ako výkričník
rozpoľuje vetu
keď odídeš
dopoviem ju
akoby si sa nestal

Zredukovaná

keď si zomrela
ostrihala som si vlasy
aby som naznačila
začiatok novej životnej etapy

dva roky a dosť
akoby to bola skúška
požičaný čas
do staroby sa prevlečiem
cez ucho ihly
zredukovaná
na laserový lúč
ešte si spravíme jednu ostrú fotku

keď si odišla
vystrihla som si maketu z papiera
a začala maľovať
môj vek sa vykrátil o polovicu
a ja som nevedela, kto si

2. miesto

Eva Širotníková

Z kroniky Mladé letá

Mojím dlhoročným favoritom
spomedzi domácich pokusov
o navodenie čiernobielej romantiky
bola Formanova cudzojazyčná snímka –
Lásky jednej plavovlásky.
Prvoplánové vzrušenie som začala
vyhľadávať v období,
keď ma opustili
všetky ambície a túžby –
romantizovala som mužov,
ktorým trčali ponožky
spod periny po rannom milovaní.
Presne tí,
ktorí sa vrátia k cigaretám vždy,
keď sa im život zdá príťažký.
Každý zlozvyk sa zaryje hlboko pod kožu,
ale veľmi rýchlo sa nasýtia ženy.
Môžu si myslieť, že som hysterka,
prelietavá alebo domýšľavá,
dokonca ma môže nazvať socialistkou.
Všetky červené vlajky
som ochotná vtesnať medzi
tisícky odtieňov šedej farby.
Pokojne mi môže ľahnúť do lona
a ja budem ďalej šíriť
naše spoločné polopravdy.
Dúfam len, že moje telo
neprirovná ku gitare od Picassa.

Derniéra

Súdruh a súdružka,
spolubývajúci bez symbiózy –
vzájomní mučitelia,
dve spotené telá, zdieľajúce
spoločný dvojmatrac a periny.

Každý túži po niečom inom.
On po vykúpení,
zatiaľ čo ona
chladné večery zapíja vínom.

Chlapec, ktorý zbieral kvety

Vie, kedy kvitnú pivonky,
aj ktorý je tvoj obľúbený.

Po svitaní ho zastihneš,
ako túžobne prosí,
aby ešte o kúsok vyrástli.

Žiadny neodtrhne,
ale postará sa o to,
aby si si k nim mohla privoňať.

Polohy

Tri preležané roky na rovnakom gauči.
V izbe je rovnaký koberec,
rovnaký obraz s jesennou krajinou prírody,
dokonca aj rovnaký stôl
s ostrými hranami.

Jediné, čo si zmenil, boli polohy.
Z som do teba
na mám v pi
so statusom nikto nás nerozdelí.

3. miesto

Alica Ištoková

O svadbe a lete

Moje lúčne koníky, moje predrahé kostoly.
Už nebudem čakať na spásané družby,
ale ťa oblečiem do ľanu.
Moja nasladlá rieka,
moje lužné paže.

Pobozkala som prostotu – hudcovskú sonátu.
Nespoznám viac rozlúpané klasy.
Ich hlavy vejú.
Ich steblá šuchocú.

V mnohom dupocú – postrádam jutu.
Nie som nahá,
zdravím iba leto.

Zrná sa mi hromadia v dlani.

V námestí

V námestí hrala šarlátová dychovka o jednom klarinete,
no ticho zlomilo krásu na daruj a pán žehnaj.

Milosrdenstvo

Z púpäťa štyroch prstov
rastie milosrdenstvo.
Vyústilo medzi surové puritánstvo
párov v tanečnom uhle
(kužeľovitých 40° od stredu spojnice ich ťažísk).
V piatom prste ševalilo
a stískalo
mezopotamické búrky.

Rómsky tanec č. 6

Tak tie deti sú asi nesprávne:
láskam ich ako kobyla žriebätá.

Zomrel sedliak na horúcej roli,
keď som sa chystala ísť za ním požiadať o radu.
Našla som len zvädnuté telo prikryté hrabľami.
„Nie sú kone.“
Rozumiem, pohľadám inde.
„Nie sú kone.“
Áno? Lebo sme ich zavreli do štyroch detí.

Modlivka

Už je to rok, čo stláčam modlivke bruško.
Možno je tehotná.
Je majákom našej lásky.
Ibaže zeleným.
A živým.
To jej ale môže spôsobiť problémy.
Nevie totiž svietiť.
Lode zablúdia.

Je pritlačená o lesný roh.
Na schôdkach sa potkýna.
Je nehybná.
Je desivá ako luskáčik.
No, veď je to predátor.

Výber prác

PRÓZA

Cena LIC:

Sara Benková

Ide Macek do Malaciek

Prvá časť

Ondrej, ktorého na záhrade často prezývali Macek, asi preto, že na lavici sa mu pohadzoval plyšový macko, bol už unavený, keď sa dopravil na hlavnú stanicu. Šúchavými krokmi sa doťapkal k pokladni, položil si ruky na drevenú oporu pri okienku a vypýtal si jeden celý lístok do Malaciek. Traslávými pohybmi vytiahol peňaženku z červenej sieťovky, ktorú dostal od dcéry na Vianoce. Dcéra mu pôvodne chcela kúpiť skladaciu nákupnú tašku na kolieskach, ale Ondrej sa nakoniec rozhodol pre túto tašku s diarami. Asi mi tá peňaženka po ceste vypadla. Leží niekde pod lavičkou na Františkánskom námestí. Tam som si dal veterník.

– Ujo, peňaženku máte pod kypriacimi práškami. – Hlas prichádzal spoza neho. Začal sa bŕňať v kypriaciach práškoch.

– Na spodku je celkom.

– Tri štyridsať, – iný hlas vyštekol spoza okienka.

– Načo sa tento starý teraz do Malaciek trepe, – ozval sa iný hlas, tentoraz hlboký mužský.

– Veď aj on môže ísť do Malaciek, – ten za ním sa ho zastával.

– Na šošovicu, – monotónnym hlasom to Ondrej dostal zo seba, – U zeleného stroju. Doplatok za rožok je jedna päťdesiat. Tak to Čepietka vravel.

– Tri štyridsať, – zdupľoval ten za okienkom.

– Áno, šošovica je nenahraditeľný zdroj bielkovín a minerálov, – ten kritický hlas teraz poučoval.

Hneď vedľa sa laktom o prázdne okienko opieral nejaký s prázdnu fľaškou z hrubého hnedého skla. Stálo na nej napísané Corgoň 12 %.

– Išeu Macek do Mauacek, – spustil ten dvanásťpercentný.

– Tri štyridsať, – hlas za okienkom už znel v sopráne.

Ondrej mal už tri štyridsať odpočítaných, keď ho vyrušil ďalší hlas. Prichádzal z ampliónu nad jeho hlavou. Otočil hlavu hore a započúval sa do novej výzvy. – Regional-Express Zug Bratislava – Wien Hauptbahnhof steht bei... – Vtedy niečo Ondreja myklo. Bolo to dlhé pravítko, ktoré sa vynorilo z diery pod okienkom. Úspešne sa mu podarilo zhrnúť mince do priečinka. Ešte raz sa vynorilo von a po prstoch ho riadne kleplo. Veruže ho to poštipalo.

– Ujo, lístok si nezabudnite, – ten zozadu zase poučoval.

Ondrej strčil papierik do sieťovky a pobral sa k podchodu. Tam sa sústredil. Železná studienka, Lamač, Zohor. To bude môj. Už ho ohlasujú. Prvé nástupište. To je to

jednokoľajové. Tam ma nemá čo domýliť. Obrátim sa smerom k tunelu a nastúpim. A ani dole do jamy nemusím schádzať. Dnes to bude jednoduché. To ešte aj k automatu stihnem.

Ondrej mal najradšej automat pri novinovom stánku, pretože tam si mohol vybrať až zo siedmich teplých nápojov. Bolo to vždy ťažké, správne si vybrať. Stálo tam presne podľa vašej chuti a ešte ponúkame široký sortiment. A toho sa obával. Tých sortimentov. Kapučíno si zásadne nevyberie, pretože to riadne nevie prečítať. Ktovie, čo by mu tam ten automat vykydol a on by to potom musel všetko vypiť, keď už raz za to zaplatil. Nakoniec sa rozhodol pre horúcu čokoládu s extra porciou cukru. Z červenej sieťovky vylovil okuliare a baterku, pretože v rohu je dosť prítmie a na návod dobre nevidel. Stálo tam, že ide o automat s jednoduchým ovládaním, pretože má zabudovaný externý platobný terminál pre bezkontaktné platby platobnou kartou, mobilom či smrad hodinkami. Čo teraz? Šibol okom doľava, pretože tam stál druhý automat, pri ktorom práve stála blondína v roztrhaných riflích. Aj tá si niečo kupovala. Prstom dobla do toho raz, potom z vrečka vytiahla mobil, ukázala ho automatu a už sa to začalo v tom stroji variť. Napodobnil ju, pretože aj on už mal mobil. Dostal ho na Vianoce od dcéry ako darček. – To sa ľahko naučíš, kúpila som ti taký dôchodcovský. – Posledné slovo zdôraznila pri ozdobenom stromčeku.

Mobil ukázal automatu. Nič. Preložil si ho do ľavej ruky a začal ním kývať zhora nadol. V pravej držal sieťovku. Zdola nahor. Pomalými pohybmi. Rýchlymi pohybmi v kruhu. Kmitavými pohybmi s narovnanou pažou. Automat stále nevaril. Zohor, Plavecký Štvrtok, Sekule. Je pristavený. Koľaj jeden. Blondína si ho nakoniec všimla.

– Ujo, a čo vy tu to vystrážete?

– Ja si z tej varenej čokolády tiež chlipnem, – zastrájal sa Ondrej.

– Mne chlipanie nevadí, ale najprv si tú čokoládu musíte kúpiť.

– Veď to práve chcem.

– A kde je chyba?

– Blbý automat som si vybral, môj to nechce navariť.

– A podporuje vôbec váš mobil NFC platby?

– Ja tie nové strany podporovať nebudem.

– Ja o voze a vy o koze.

– Kozu som už predal. Aj keď mi ľúto bolo. Dostala sa susedovi do záhrady a obrala mu hrušku. Čo som mal robiť, keď som sa chcel s ním pomeriť?

Blondína pochopila, pretože jej dedko tiež kedysi choval kozy.

– A máte jedno euro?

– Mám ich spolu šesť. Na šošovicu to bude stačiť. Aj rožok si k tomu priplatím.

– Jedno nám stačí. Vhodte ho tuto do tejto diery.

– Nevhodím. O päťdesiat centov by som tak prišiel.

– Ono vám to zvyšok vráti.

– A čo ak nie?

– Ja za to ručím. Vlastnou hlavou.

Ondrej nedôveroval ostatným hlavám. Najmä nie tým zafarbeným na blond. A tej to cifruše v deravých riflích už vôbec nie.

– To ste sa mohli naozaj slušnejšie obliecť na cestovanie, – okomentoval jej rifle, keď mu podávala čokoládu. – A to ste si tie diery akými nožničkami povystrihovala?

– To je teraz móda. Kúpila som ich v Orsay. A vy ste si tie čierne lakovky kde kúpili?

– V sekáči. Prečo?

- Vypadáte, akoby ste chceli ukradnúť pozornosť ženíchovi na svadbe.
Ondrej nevedel, čo má na to odpovedať, pretože mu nikdy ani len na um neprišlo, aby niečo kradol druhým ľuďom.
- Ja som čestný človek, nikdy som nič neukradol.
- Keď aj vy nie, vaša koza tie hrušky. A ktovie, čo ešte okrem toho nakradla.
Táto veta Ondreja dorazila. Pretože táto blondína s vytrčajúcimi kolenami mala vlastne pravdu.
- A čože sa vám tie prsty tak roztriasli?
- To ten Angličan ma zase drgá.
- To ktorý Angličan vás štuchol? - Začala sa okolo seba obzerať.
- Ten, čo všade so mnou chodí.
Blondína vybrala biele servítky a začala s nimi stierať lepkavú čokoládu z Ondrejových lakoviek.
- Nebudú stačiť, musím skočiť na záchod po papierové uteráky. Schody brala po troch a stratila sa v jame pod veľkou tabuľou.
Ako dobre sa mi stalo. Konečne som sa jej zbavil.
Narozlievaná čokoláda pred automatom však zo zaprášenej dlážky nezmizla. Všimli si to ostatní cestujúci a aj muchy, ktoré hliveli zhromaždené okolo stánku Meridián rýchle občerstvenie. V tomto stánku cestujúci a aj muchy našli takmer všetko, čím sa dá narýchlo občerstviť. A dal sa tam aj príjemne krátiť čakanie na vlakový spoj.
- Ty chmuľo, čo nevidíš, že rozlievaš?
Ondrejovi sa roztriasli prsty ešte viac.
- Nevidíš, že to je nejaký trubiroh, just to celé na dlážku vyšplechol!
- To bude načisto nejaký hotentot! Pozri ho, štramáka, do akých lakoviek sa poobúval!
- Ten celý vypadá ako z bazára.
- To bude dilino gádžo, - ozvalo sa pri vchodových dverách.
Ondrej sa nezmohol na nič. Ani na posledný glg. Ten debilný Angličan mu to aj tak všetko vylial pred ním na podlahu.
- Kto to teraz po tom mumákovi vyčistí? Postúpame do toho a ešte sa aj my začneme lepiť! - poznamenala pani v elegantnom kostýme jemne orieškovej farby.
Lamač, Zohor, Veľké Leváre. Leváre. Zase tie Leváre. Kto mi len teraz z tejto kaše pomôže? Ondrej sa často modlil. Niekedy v duchu a niekedy nahlas.
Na pomoc prišli muchy. Zniesli sa z rámu nad rýchlym občerstvením a podho Ondrejovi topánky leštiť. Čistili dôkladne, pretože sladkú čokoládu hneď v žalúdku na iné organické látky rozkladali.
- Čo so zbytkom? - zahučali muchy medzi sebou. Nemuseli až tak dlho uvažovať. Mušacince nakládli na orieškový kostým. Na svetlom pozadí sa hnedé bodky dobre vynímali.
Ondrej sa znovu sústredil na Veľké Leváre, ale o tých už z ampliónu nebolo ani reči. Ten teraz niečo ako „Gemeran“ a „tretie nástupište“ dookola mlel.
Vtedy ho Angličan z celej sily sotil. Spadol tvárou na zem. Bielou košeľou do hnedej sladkej kaluže.
- Pozrite ho, simulanta, ten vari chce, aby sme tu kvôli nemu sanitku volali!
- A to nám potom budú z daní sťahovať.
- To pre týchto len všetko zvyšujú a zvyšujú a štát dolu vodou ide.
- Chmuľo!

- Trubiroh! Tomu len do rúk... A štyri dni ho nie k vode pustiť! A nie k automatu pripustiť!
- Ozembuch! - Jeden mladý v čiernej koženke si ho ešte stačil mobilom odfotiť, predtým ako zamieril na tretie nástupište. Dá to na Facebook. Ako sa ľudia na hlavnej stanici váľajú po zemi. Pekná vizitka pre našu krajinu.
- Zavolajte poriadkovú políciu! Tí mu ukážu! Takú pokutu mu vyrúbu, že sa z toho ani do Vianoc nespamätá!
Gemeran. Pripravený na odchod. Koľaj číslo desať.
Okolo Ondreja ostalo ticho. Spolucestujúci odbehli ktovie kam a aj Angličan sa vzdialil. Len muchy mu verné ostali, chlpatým telíčkom a priesvitnými krídlami ho štekli na tvári. Ondrej nič. Vliezli mu do nosa a červenými očami študovali jeho zákuť. Ondrej zase nič. Dlhý jazyk si naslinil a začali ním ohmatávať jemnú sliznicu. Zase nič. Tam to už pomaly chladne. Nechajme ho. Tomu nešťastníkovi už aj tak nepomôžeme. Hučiaci roj múch sa vznášal nad Ondrejom. V šume ich krídel sa čosi ozývalo. Zabudol si cepy doma. Aj cestovný lístok ti vietor odviaľ k prvému nástupišťu. Musel si sa vrátiť. Kde si dal tie cepy? Tam ti visia na hambálku, viem, že nie si slepý, aj keď si oči zatvoril. Ej Macejko, Macejko, na tú tenkú strunu, dzunu, dzunu, dzunu.

Druhá časť

Slnko jak koráb v krvavých vodách zapadalo nad hlavnou vlakovou stanicou. Dnes sa tam ale premlelo rýchlikov! Jedny von z tunela, druhé, hybaj dnu, to zašibovali. Pokoj ostal, až keď Gemeran zamieril ponad Váh kamsi na Gemer. Muchám sa stratil z dohľadu pri vinohradoch. Pretože vo vestibule nastala nuda, cez otvorené vchodové dvere vyleteli von. Až k tomu korábu. Tak ďaleko však nedorazili, pretože keď prelietali nad stánkom na Námestí Franza Liszta, zacítili vôňu domácej klobásky. Nad stánkom stálo napísané Priateľská obsluha, osviežujúce nápoje a výhodné ceny. Navštívte nás a presvedčte sa sami. Takže muchy si to rozmysleli. Za korábom tohto večera nepoletia, ale navštívia bufet pred stanicou a zistia, či ich tam naozaj priateľsky obslúžia.
V stánku, vo veľkej smaltovanej rajnici, pražila domácu klobásku Anča a mala sa čo obracať, pretože klobásky začali už červenú farbu na jednej strane chytať a stáli zákazníci pred bufetom jej do toho neustále kibicovali. - Anča, tú napravo obráť, potom tú v strede. - Od rána mala obracania veru dosť.
- Prosím si tú tučnú, čo pláva v strede, - porúčal chlap v bordovom tričku. - Cestujem do Šenkvic, tak aby mi to vydržalo.
- Ale mne daj väčšiu, ja až do Galanty dnes. Idem zachrániť neogotický kaštieľ.
- A to už ako ideš zachraňovať?
- Tuto, s týmto. - Z igelitky povyberal špachtľu, olovnicu, brúsnu mriežku s veľkou zrnitosťou a ešte jednu pomôcku na rozotieranie malty.
Po chvíľke ticha, ktoré vyjadrovalo skrývaný obdiv a uznanie stálych zákazníkov, sa Anča znovu ozvala.
- Ide niekto do Popradu? Pre toho tu mám kapustovú polievku a opekanú jaternicu. - Jeden pán v modrom svetri zdvihol ruku.
- Ešte aj čapované k tomu dostanete, aby sa vám vo vlaku dobre spalo. Peniaze vhodte do kasičky.
Ten v modrom svetri okamžite vzbudil závisť a podozrenia, prečo tá Anča, a či ten lepšie vyzerá?

- Aj vy dostanete jaterničku, keď pôjdete do Popradu, - uspokojili sa stáli zákazníci.
- A načo ja mám ísť do Popradu?
- Odtiaľ sa ľahko dostaneš do Smokovca.

Vtedy pochopili, že by sa nemali celý čas len okolo Ančinho stánku ponevierať, ale že raz by sa mali tiež vybrať do Smokovca, aby odtiaľ Vysoké Tatry uvideli.

Táto myšlienka sa stálym zákazníkom veľmi zapáčila a s oduševnením sa pustili do svojej porcie. Anča im k tomu ešte aj kofolu narazila.

- Anča, čím si to dnes tú horčicu tak vyzdobila? Nejakými čiernymi guľičkami si to dekorovala.

- A tie guľičky sa občas pohýbu. Moja guľička má aj malé nožičky.

- Nevymýšľaj a jedz, - zavelila Anča. - Kremžská horčica má nahrubo zomleté semenka. Asi ich nejako nahrubo pomleli.

- Ale tá moja guľička mi viac pripomína muchu domovú ako semenko horčice! A veruže sa to na tom tanieri hýbe!

- Prosim ťa, netrep! Čo by tu robili muchy, tie bývajú vo vestibule. U mňa bývajú osy a tie si žiadne muchy medzi seba nepustia. - Nato sa Anča otočila, pozrela do pravého horného rohu a strpła. Hniezdo bolo prázdne. Ani jednej osy. Kam sa len zrazu podeli?

Anča ako skúsená žena stredného veku vedela, že tam, kde sú osy, sa muchy neukážu, pretože sú znepriatelené až po hrob. Tak keď si pred rokom začali stavať hniezdo v pravom rohu, nič proti tomu nenamietala. Strážili jej stánok pred muchami a ona im zato občas podhodila kus klobásky. S Ančou vychádzali dobre, len im zakázala obľetovať zákazníkov, aj keď, predsa len, boli kus živej prírody. - Čušte teraz tam, večer aj vy dostanete. Len sa tu teraz nepretriasajte. - Osy zahučali v papierovom hniezde na súhlas. Hniezdo mali pekné, postavené z časopisov, ktoré kradli v novinovom stánku. Veď ono to až taká hrozná krádež nebola, to sa stále ešte po nich dalo prečítať. Najlepšie sa im stavalo z Plus 7 dní, pretože to bol najčítanejší denník a mal mäkké strany. Aj Napínavé krížovky a Auto Motor a Šport mohli byť, ale Plus 7 dní sa im lepšie zoškraboval hryzadlami a premiešaval so slinami. Ani Anča sama nevedela povedať, z kolkých vydaní sa skladá ten plást v pravom rohu.

- Ja by som radšej plnotučnú horčicu, nie tú kremžskú, - ozval sa ten v bordovom tričku.

- Daj to sem! - Anča horčicu zoškrabala z taniera pod krík za stánkom a za lyžicu mu vyklopila z plnotučnej.

- A už toľko rečí okolo jednej horčice nerob! Ja sa tu od rána zvrтам a ešte aj tieto reči musím teraz počúvať. Poďte vy sa sem od rána potiť, a potom ešte, že Anča, raz málo pripečená, raz veľa, a dnes zase horčicu máte na programe. - Zákazníci zahabene zmlkli a ich skrytý obdiv k Anči ešte viac narástol. Len nenápadne sa jeden za druhým vytrácali ku kríku za bufetom a potom sa vrátili bez horčice.

- Anča, a kde sú dnes tvoje osy?

- Dnes zaliezli všetky do hniezda a spia. - Ale aj Anča, aj zákazníci vedeli, že to pravda nebola. Pretože za horúcich dní osy chladili hniezdo a stánok pohybom krídel a kvapôčkami kofoly. Takže Anča nepotrebovala žiadny ventilátor, jemné krídela okolo nej len tak šumeli a príjemne jej schladzovali rozhorúčené čelo.

Anča, tak kde sú dnes tvoje osy?

Veru, tie si dnes našli niečo lepšie. Dnes si našli sladkú čokoládu rozliatu vo vestibule neďaleko od schodov. V čokoláde však ležal Ondrej, ktorého doma prezývali

Macek, a nad ním sa krčil nejaký cestujúci. Tohto neprilákala čokoláda, ale kožená peňaženka, ktorá vytrčala z Ondrejovej sieťovky. Vždy však, keď rukou zakrúžil nad Ondrejovým chrbtom, osy sa do vzduchu podniesli a hrozivo zašumeli. - Ešte raz sa k nemu priblížiš a uvidíš, ako ťa dosekáme! Tak ťa dosekáme, že ťa na Kramároch budú tri dni infúziou kŕmiť!

- Ja som len myslel, že trochu do tohto pudiláru nakuknem, - šomral si pod nos ten nad Ondrejom sklonený.

Osy už pripravovali letecký útok, keď sa nad Ondrejom ozval známy hlas.

- A vy tu čo robíte?

- No čo asi, pozerám, čo je s týmto nešťastníkom.

- Už vidím, ako vám jeho osud na srdci leží. Alebo lepšie povedané, osud jeho peňaženky, - odvetila blondína, ktorá sa práve z jamy vynorila. - Aspoň mi ho pomôžte posadiť.

- A kde ho oprieme?

- Musíme ho potiahnuť. Niekam nabok. Najlepšie medzi suveníry a časopisy.

Predavačka v novinovom stánku nebola z Ondreja nadšená, pretože ju práve vyrušili, keď hrala napínavú hru na mobile.

- A čo to práve hráte?

- Fortnite. Je to najlepší spôsob na zabitie času. Som na ostrove, mám k dispozícii ničivé zbrane a strieľam do všetkého, čo sa hýbe, pretože vyhráva ten, kto zostane nažive ako posledný. Takže ma teraz už nerušte. Inak ma tu odpália, - zahalila sa do ticha predavačka novin a viac si ich nevsímala.

Predavačka suvenírov však prejavila o nich očividný záujem. - Tak toto mi tu naozaj netreba. Tu prichádzajú hostia zo zahraničia, aby si ešte pár darčiekov, ktoré by im pripomínali našu krajinu, kúpili. Aké im ostanú spomienky na Slovensko, keď ste predom mňa tohto bezdomovca dotrepali?

- Ja nie som bezdomovec, - šeptom sa ozval Ondrej, ktorý sa práve, opretý o stenu, preberal, - Ja mám Angličana.

- Ujo, nevymýšľajte si, tu je len táto mladá v deravých džínsach, a ešte tento zohnutý.

- Ty si Angličan? - opýtala sa toho skloneného.

- Nie, ja viem päť slov po maďarsky, to je všetko, čo som sa v škole naučil.

- Tak to nie je až tak veľa, - hodnotila tá, čo medzi suvenírmí sedela.

- A koľko rokov si chodil do školy?

- Sedem. Potom som už so školou praštil.

- A čo teraz tak porábaš?

- Väčšinou premiestňujem.

- Teda sťahovača.

- Myslím, že sa to tak volá. Ale volám sa Stano.

- Dobre, Stano, - ozvala sa Zuza, - teraz si namoč papier a poumývaj tú rozliatu čokoládu na schodoch.

- O chvíľu som naspäť, - Stano odbehol s papierovými servítkami, ktoré mu dala Zuza.

Čakali chvíľku, a bola z toho aj dlhá chvíľa, ale Stano sa do vestibulu viac nevrátil. Aj so všetkými papierovými servítkami zmizol z dohľadu. Nie však preto, žeby nechcel utrieť lepkavú čokoládu na schodoch, ale preto, že hľadal vodu. Našiel ju na záchode vozňa prvej triedy. Stlačil pedál pod umývadlom a koľko čistej sa začalo odtiaľ liat!

- Musím namočiť všetky servítky, lebo čokolády je na tých schodoch dosť. - Keď ale namáchal poslednú, drglo ho a vlak sa pohol. Bol to rýchlik, ktorý pravidelne každý deň opúšťa hlavnú stanicu v tomto čase. Stano nevidel nič cez biele hrubé sklá, ale započúval sa do hlasu z reproduktora. - Trnava... Piešťany... Púchov... Poprad-Tatry... Margecany... Košice. - Keď hlas nad hlavou tento dlhý zoznam vymenoval, ešte dodal: - Užívajte si pohodlia nášho komfortného cestovania s koženými polohovateľnými sedadlami, individuálnym osvetlením a teplým nápojom podľa chuti - vyberte si medzi instantnou kávou alebo mäťovým čajom. - Stano vedel, že si nemôže dovoliť, aby ho zase obháňala polícia, preto sa tam zamkol, sadol si na záchod, občas si odchlípol z vody, čo tiekla vždy, keď šliapol na pedál, a ponoril sa do tmy.

Ondrej a tri ženy okolo neho darmo čakali na Stana a na to, že poutiera schody. Schody nakoniec poutierala Anča, ktorá dobehla do vestibulu, aby si našla svoje osy. - Pravda, tie mrihy! - Vykríkla, keď zbadala, ako sa pasú na čokoláde. - Tak klobáska vám už nestačí? Veď ja tomu spravím rýchly koniec! Len vy počkajte!

Tie, veru, nečakali. Keď zbadali našťavanú Anču, hneď sa brali naspäť do hniezda bleskovým preletom ponad novinový stánok. Aby Anča zaistila, že sa už sladkou čokoládou nedajú zviest, vošla do jamy, zaplatila päťdesiat centov za použitie zariadenia, papierové servítky namočila do vody a podlahu do čista vytrela. Stáli zákazníci ju sledovali pri dverách. - Tá naša Anča, to je žena! - šepkali si medzi sebou. - Ešte aj tento hmyz ju na slovo počúva!

- Ja som to nechcel narozlievať, - zašemotil Ondrej, keď prechádzala okolo so špinavými servítkami.

- Nič to zato. To sa niekedy stáva.

- To vtedy, keď ten Angličan... Nechce odísť odo mňa.

- Keď sa raz na niekoho nalepí, tak už je s ním do konca, - pridala sa Zuza.

- Do konca.

Anča sa o chvíľu objavila znovu, teraz s tanierikom. - Dajte si, ujo. Určite ste museli vyhladnúť. Ešte je teplá. Domáca.

Keď Ondrej s blondínou osamel, oprel sa o lakeť, a dívajúc sa na tie roztrhané koléná, sa opýtal: - Ako sa vlastne voláš?

- Zuza.

- A čo tu robíš?

- Chcela som ísť k našim. Oznámiť, že som spravila deku. Bolo to husté, profka mi spravila riadny prievan, najprv som bola ako vymetená, tak som si najprv myslela, že to nevydá. Nakoniec som niečo zapotila a vydalo to na stoličku.

- Tak to sa musíš poponáhľať, - nabádal Ondrej.

- Vlak som už zmeškala. Pôjdem inokedy.

- Keď chceš, tak môžeš ku mne na návštevu. Aj deky mám, a človek sa u nás až tak nepotí, lebo u nás dujú silné vetry.

- A kde to bývate?

- V Devínskom Jazere. V malej záhradke pri vykryvači.

- A niečo tam aj chováte?

- Mačky od susedov a komáre. To moja pani suseda tak vraví. Že mám tie vedrá vylievať. Že tam len komáre dochovám. Minulého leta som ich hodne dochoval. Aj s helikoptérou ich prišli postrekovať.

- A okrem chovu komárov, čo tam tak robievate?

- Chodíme na Hubalovú zbierať huby a s Čepietkom hrávame pexeso.

- A kto vyhráva?

- Čepietka. Pretože ja keď sa otočím, on ponadvihuje kartičky a tvári sa, akoby nič.

- A vy kartičky nenadvihujete?

- Ja som čestný človek.

- Vlak nám ide až o pol hodinu. Ešte si tu trochu môžeme oddýchnuť. - Zuza si prisadla k Ondrejovi a spolu pozorovali dav ľudí, ktorý znovu začal prúdiť hlavnou stanicou. Vynárali sa z jamy ako mravce z mraveniska a hnali sa ktovie za čím.

Zuza sa oprela o stenu a zadívala sa na fresku, ktorá pokrývala celú stenu nad vstupom k nástupištiam. Ondrej ukázal na obraz prstom.

- Pozri, čo tam letí, vypadá to na vykrmeneho holuba.

- Nie, to je Sputnik.

- A tí v slávnostných oblekoch pod Sputnikom?

- To sú kapitalisti, ktorí utekajú pred robotníkom s pretrhnutými reťazami.

- To som zvedavý, ktoré oceliarne také reťaze vyrábajú, čo ich tak ľahko môžeš potrhať.

- Pozri, kto stojí pri robotníkovi. Jeden pracovník oceliarne, muž mávajúci červenu vlajkou a žena, čo jej uleteli holuby.

- Už to mám. Pretože ten z oceliarní vyrobil také nekvalitné reťaze, že rýchlo popraskajú, preto ich výrobu ten s červenou vlajkou musí rýchlo stopnúť. Ale prečo jej tie holuby ušli? Ja by som jej poradil, keď ich tak veľmi chce chovať, nech príde na Hviezdoslavovo námestie a tam nech si ich nachytá. Stačí jeden rožok rozmrviť, už sa ti budú pod nohami krútiť.

- Ja som vždy chcela chovať holuby, - priznala sa Zuza.

- Dobre, poviem Čepietkovi. Ten vie z dreva všeličo vystružlikať. Holubník mu nebude robiť problém.

- Zohor, Plavecký Štvrtok, Závod, Sekule... Môžete nastupovať.

- Môžeme nastupovať. Na tretej kolaji. - Ondrej si utrel ústa servítkou, ktorú mu dala Anča.

Ten s palacinkárom v ruke zapískal. Heglo ich dopredu, potom ich hodilo dozadu a už sa to s nimi len tak valilo. Stĺpy elektrického vedenia sa mihali popri trati a kolesá vlaku v pravidelnom intervale vyklepkávali známu melódiu: Tri dni ma naháňali, ešte ma nedostali, ešte ma tri dni budú, aj tak ma nedostanú.

- Ale mňa už ten Angličan dostal, - do rytmu sa ozval Ondrej.

Zuza, ktorá sedela oproti, uvidela za stožiarimi, lemujujúcimi trať, stáť na kopčeku starý kostolík.

- Pozri sa tam hore, čo vidíš? - ukázala prstom na kaplnku obkolesenú lipami.

- Myslíš tie listnáče a húštinu na pahorku?

- Niekedy sa musí aj cez krovie a kadejaké dreviny nám zastrú výhľad.

- Ale keď človek leží v lepkavej čokoláde a tá sa mieša s prachom vyšliapaných dlaždíc. A okolo teba hučia davy ľudí a škripanie lokomotív ti ohlušuje ušné bubienky.

- Ale na tom kopčeku sa každú nedeľu rozozvučia kostolné zvony a volajú, tak silno kričia do duše, keď ich chorál zaznie až kdesi za Moravou.

- Veď ja aj chcem sa do ich hlasu započúvať, ale každý raz, keď si stoličku vynesiem do záhrady, aby som sa do ich volania ponoril, ten Angličan ma bodne alebo zo stolca sotí.

- Ten Angličan vie byť naozaj zákerný, - súhlasila Zuza.

- Tri dni ma naháňali. Koľko dní ma bude ešte ten Angličan takto strkať, rukami mi

triasť, pod nohy polená podkladať? Sleduje ma ako tieň, keby som zavčas rána vstal a do lesov k Morave sa ponáhlal, už ma tam čaká. Ako mám od neho ujsť?

- Nikto neujde. Na jedného čaká zastavenie srdca. Na iného príhoda v mozgu.

Každému z nás sa niečo prihodí. Ondrejovi, ktorého prezývali Macek, sa prihodil Angličan. Zuza sa bála, že sa jej prihodí auto, keď bicyklom ide zo Serede do Nitry. Že ju tam strčí do priekopy.

Keď prišli do Devínskeho Jazera a sadli si na verandu pod bútlavý smrek, Zuza navarila repikový čaj, pretože toho po záhrade bolo viac než dosť. Obitý čajník postavila na varič, do smaltovaných hrnčekov nakrájala repík a čakala, kým vodia zovrie.

- Mne nedaj smaltovaný, ale ten z umelej hmoty, treba ho však umyť.

- A kde to mám umyť?

- Naťahaj si do vedra zo studne.

Kým voda zvrela, Čepietka zbadal, že Ondrej sa už z Malaciek vrátil, a otáčal kľučkou na vřzgavých vrátkach.

- Tak ako bolo v Malackách? Dal si si tej šošovicovej polievky?

- Nie, dal som si teplú čokoládu, - usádzal Ondrej Čepietku.

- Veď aj to chutí, - pritakal Čepietka. My tu na Jazere len repík pijeme. Občas zmena dobre padne.

- Ale teraz mi dobre padne si doma pod naším smrekom posediť.

Keď všetci tak z čaju chlípali, Čepietka dostal nápad, že si zahrajú pexeso. Aspoň nejaká zmena. - A aké pexeso to hrávate?

- Ja mám najradšej pexeso pre bystré hlavičky - domáce zvieratká. Ale Čepietka, ten len dopravné značky by vždy mastil, - poučoval Ondrej Zuzu, keď ju usádzal za rozheganý stolík z bieleho doškriabaného plastu. - Hra pexeso obsahuje kartičky, a vyhráva ten hráč, ktorý ako prvý nájde najviac dvojíc.

- Zvyčajne štyridsaťosem.

- Čo?

- No tých kartičiek býva štyridsaťosem.

- Toľko ich ale nebude. Minule tu Čepietka dotrepaľ jeho kozu a tá nám hneď z toho požrala. Keď potom ale išiel do Stupavy, v kontajneri našiel kartónový papier, tak z neho nejaké zvieratká dorobil.

- Len prasa a ovcu som dorobil.

- Ale nevieme rozoznať, čo je prasa a čo ovca.

- Ovcu som dokresľil zvonček, tak by to malo byť jasné.

Odchlipkávali z čaju v plechových šálkach a začali hrať. Zuza prehrala. Ani len jednu dvojicu neuhádla. Čepietka vyhral. Vždy, keď Ondrejovi spadla šálka na zem a Zuza mu ju dvíhala, nenápadne kartičky ponadvihoval, a tak ich nastavil, že tie v jeho rovine hneď dvojice vytvorili.

- Keď nabudúce prídem, donesiem vám nové pexeso. Tentokrát ale veľmi ťažké. Slovenské hrady a zámky, - lúčila sa s nimi Zuza. Obidvaja vyšli k bránke a sledovali ju pohľadom, kým sa im za vykryvačom nestratila.

- A ty si už bol na nejakom slovenskom hrade alebo zámku? - začal Ondrej, ktorý sa začal novej hry obávať.

- Veď sme spolu boli. Na Pajštúne.

- To vtedy, keď sme s vedrami drienky hľadali.

- Áno. Už si spomínam. Drienok tam nebolo veľa, vedrá sme len do polovice naplnili.

- Ale turistov vtedy bolo habadej.

- A hlavne tých na horských bicykloch.

- Aj sme jedného poprosili, aby nám vedrá na kormán zavesil a pomohol do Stupavy zniešť, ale ten si len na čelo niečo pokrútil a rútil sa okolo nás dole kopcom.

- Ale my doteraz drienkový lekvár jedávame. Veď už je tomu šesť rokov, čo sme ho navarili.

- Povieme Zuze nabudúce, aby nám palacinky spravila. Veru dobre bude ich tým drienkovým ponatierať.

Pexeso so slovenskými hradmi a zámkami prišlo o pár dní. Ondrej ho vystrihoval šikmo s nepravdivými zúbkami, tak Zuza túto dôležitú úlohu radšej zverila Čepietkovi.

- Pozri, ako rovno idem, - chválil sa Čepietka.

- Vlastná chvála z úst smrdí, - spomenul si na známe príslovie Ondrej.

- Ale ono tu naozaj niečo smrdí, - pridala sa Zuza.

Smrdeli hydinové párky, ktoré Ondrej chcel pred týždňom na večeru uvariť. Z police vybral červenú rajničku, párky prekrojil na polovicu, aby sa tam zmestili, posolil a zalial vodou. Z chladničky vybral horčicu a išiel si ľahnúť.

Keď rajničku podľa nosa našli, párky už nebolo poznať, pretože v nej plávalo asi sto komárov, tri muchy a jeden utopený čmeliak. Čo teraz s tým?

- Ja by som k Morave a ponúkol to nejakému rybárovi, určite sa každý poteší tejto návnade.

- A možno aj lososa za odmenu dostaneme. Toho mám najradšej.

- Ale ten po Morave nepláva. Toho len na Liptovskej Mare chovajú. Za to by ti tu tak len sumca ponúkli.

- Pre mňa aj sumec môže byť.

Keď začali hrať, každému vystúpil pot na čelo a dych sa zatajil.

- Tento komín tu určite poznáte.

- Pajštún! - ozvalo sa Devínskym Jazerom.

- Nie, to je Devín. To by ste mali poznať. Veď tu skoro pod ním bývate.

- A tento obrátený stôl?

- Bratislava! Aj sused Hanula, čo býva na kopci pod starou borovicu, z toho revu skoro ohluchol.

Zámok, ktorý stojí rovno na námestí, spoznal len Čepietka, pretože už tam raz bol. Vtedy zmeškal prípoj do Hornej Mičinej a večer o trištvrté na dvanásť ho z osobnej stanice vyhodili. Vtedy celú noc okolo Zvolenského zámku obchádzal a kochal sa jeho renesančným cimburím a dômyselným zakončením hradieb v podobe otočených zubov. Dlhoo postával pod masívnou bránou s nápisom Navštívte zámockú čajovňu, podávame prvotriedne čaje a pochutiny v kvalitnej keramike.

Kedykoľvek, keď Čepietka zbadal obrázok Zvolenského zámku, poznamenal, že tam predávajú vynikajúce pochutiny.

- A aké? - opýtal sa Ondrej.

- Možno aj horalky alebo dokonca trubičky s krémovou náplňou.

- A poliate čokoládovou polevou?

- Asi ich aj niečím polejú. Ale vtedy bola tma a ja som na ne dobre nedoviedel.

Zuza im nabudúce doniesla dve biele Fidorky s orieškovou náplňou. Každý dostal po jednej. Ondrej okrem toho dostal pevné kožené topánky bez šnúrok s nešmykľá-

vou podrážkou, jedno tričko s dlhým rukávom a ešte slamku, ktorú si hneď ponoril do repikového čaju a oznámil, že teraz už tolko nenarozlieva.

Teraz nehrávali pexeso o slovenských hradoch a zámkoch, lebo to bolo veľmi komplikované. Zuza im kúpila nové pexeso, ktoré sa volalo ovocie a zelenina, ale sa s ňou len pohádali, pretože Zuza začala vyrukovať s takým niečím, ako je rukola, paštrnák, baklažán a ešte aj s takým vzdialeným, ako je čínska kapusta. A kto má rozoznať kel kučeravý od kelu ružičkového? Tak s takým niečím nech na nich nejde.

– Dobre, – súhlasila Zuza. – Tak my si teda vyrobíme pexeso sami. Čo na tých obrázkoch chcete mať?

Po dlhej chvíli Ondrej sa ozval. – Hlavnú stanicu v Bratislave.

– Na tú máš také dobré spomienky?

– Nie, ale tam som ťa prvý raz stretol. Keby som vtedy do tých Malaciek nebol šiel, nikdy by som ťa nepoznal.

Zuza sa nato vyparila, povedala, že musí ísť do kuchyne, kde pobudla dlhšiu chvíľu. Čo tam len tak dlho robí?

– Už som chcel ísť do kuchyne za tebou, ale kým sa ja postavím a vykročím, – triasol Ondrej hlavou. Z kútikov úst mu sliny pristali na novom tričku.

Pár rokov odvtedy prešlo, čo sa Ondrej do Malaciek vybral. Zuza spromovala a ako mladá lekárka navštevovala Ondreja stále častejšie. Veď z Kramárov to nemala až tak ďaleko.

Dívala sa za ním smutným pohľadom, ako sa malými šúchavými pohybmi ťapkal k malinovisku. – Najradšej mám maliny! – zakričal na ňu, keď sa mu podarilo jednu odtrhnúť a vložiť do úst. Dlho s ňou v ústach zápasil, aby sa mu dole krkom skotúlala. – Už je v žalúdku. Dal som to, – oznámil bledý ako cmar. V tom polotieni poprerastaných konárov si Zuza všimla, ako veľmi mu vyčnievajú lícne sánky. Rukou tenkou ako palička si odohnal z čela komára.

Ku koncu ju už nepoznal. Aj na Čepietku sa díval prázdny pohľadom. Ale v tých hlbokých modrých očiach predsa len niečo zostalo. Jas slnka, ligot polárnej hviezdy, ktorá nad smrekom sedávala, malebnosť rozkvitnutých jabloní? Čo má Ondrej v očiach, keď tak pohrúžene sedí na lavici? Velkoleposť chrámu. A čo teraz počuje? Zvony, ktoré vyzvávajú z kopčeka nad Lamačom. Čo mu tie zvony do duše vnárajú? Ozveny večnosti. Nesplnenú túžbu. Volanie storočí.

Ondrej, ktorého v Devínskom Jazere prezývali Macek, sa do Malaciek nedostal. Dostal sa do urnového hájika, ktorý sa rozprestiera na svahoch Malých Karpát. Odprevadili ho tam Čepietka, Hanula, ktorá býva na kopci pod starou borovicou, aj sused František prišiel. Zuza kráčala ako posledná. Čiernu šiltovku si narazila do čela, takže jej ani tvár nebolo vidno. V rukách držala bielu ružu s okvetnými lístkami v tvare zaoblenej slzy. Položili ho tam pod košatý dub, aby mohol cengot spiežovcov nad Borinkou počúvať. To ovce tak štrngotali, keď pastiera krok za krokom sledovali. Z Medených Hámrov na Kozlisko, potom cez Lintavy, a tak na Biely kríž za ním zamierili. Aj Ondrej v živote pastiera sledoval. Mlŕkvo, potichu, sústredene. Veľa o tom nerozprával, ale keď ho pod borovicou našli a jeho modré oči dokorán otvorené, vedeli, že sa na nich už neďíva, že niekto iný sa v nich zrkadlí.

Zuza mu ešte naposledy chcela stisnúť ruku, ale to bolo, akoby sa dotkla spomienky. Chladnej a bolestnej. – Vieš, Ondrej, chcem ti ešte niečo povedať. O zelených pažitkách a tichých vodách. O tom, že na Čermákovej lúke je dobrý prameň. A Vysoká ťa ohromí rozľahlosťou malokarpatských lesov. A ešte že na Veľkom Petrklíne silno fúka.

Ale dovidíš odtiaľ ponad hory až na Borskú nížinu. A tam sa vždy borové lesy jemne na tekutých pieskoch z boka na bok kolíšu.

– Pozhovej, Ondrej, ešte aspoň chvíľku, pozhovej, ešte niečo ti chcem povedať.

1. miesto

Zachariáš Drobňák

Úvaha o váhe U

U... Také obyčajné písmeno, povieť. Stojí na konci abecedy, je také nevýrazné, také obyčajné. Častokrát naň ani len čas nepríde či nezostane, v abecede ho len tak preletíme... Ale aj na samom konci abecedy sú písmená, ktoré majú veľký význam. Pozrime sa na to, aké slová začínajú na U. Som školák, teda: úvod, úloha, učiť sa...

Brrrrr, toto teda vôbec neznie ako významné slovo. Jasné, jasné, význam to má, kričí mama... No až ma kdesi trasie, priznám sa, predstavujem si úplne niečo iné.

No keď skúsime použiť U v spojení s niekým alebo niečím, kto alebo čo je nám blízke, hneď to vyzerá, inak a to je už iné...

Povedzte si u mamy, u babky... Vidíte? Aaaaa, už sa začneme usmievať, spájame jediným písmenom slovo a pocit. Hm, bolo to pre mňa úplne nové zistenie, že na vyjadrenie pocitu nepotrebujem situácie, ale úplne mi stačia písmená. Kto z vás dospelých sa skrýva za prežitie? Často počujem našich, ako povedia: „Kto nezažil, nepochopí...“ Ale prečo? Prečo máte pocit, že to, čo vás trápi, nevie pochopiť aj ten, kto sa netrápi? My deti to máme jednoduché, poznáme, čo je nám milé a čo nás rozosmeje, nič iné nehľadáme... Možno sme neprežili, ale predsa nie preto sme sa učili ako prvé rozprávať.

Keď chceš vysloviť U, pery majú tvar bozku. Toho bozku, ktorý otvára brány. Už to nie je pusa od mamy a ani pusa na rozbité koleno.

Lebo:

U ťa dokáže ukryť, utíšiť, uistiť...

U sa usmieva, uspáva ťa...

U je uspávanka mamy...

U uteká ako čas...

U je úmysel...

U môže uprednostniť...

U ťa umyje, učeše...

U ti dá úvod aj ukončenie...

U je byť u niekoho...

Ale U ti dokáže aj ublížiť, ubiť a uchmatnúť
 U si ukradne, uhryzne a upije
 U sa ukryje, utopí, ubije
 U ťa umlčí, ubije, unikne pomedzi prsty...
 U sú aj ústupky, úmysly a upomienky...

Preto nakladajme s písmenami starostlivo, aby U umocnilo pocit z dobrých slov v každom z nás a aby sa na nás U usmievalo stále viac a viac.

2. miesto

Kristína Tenkelová

Srdce z kameňa

Prechádzam sa na kraji lesa. Musím si vyčistiť hlavu. S bratom sme sa pohádali a o chvíľu mám ísť na jeho koncert z hudobnej. Veľmi dlho sa naň pripravoval a nepokazím mu to tým, že neprídem. Počujem kňučanie popri potoku, ktorý je podo mnou. Boli časy, keď bol plný a voda si vybrúsila jamu, ale teraz je len jama a na jej dne trochu vody. Nadvihnem si šaty, aby som si ich nezašpinila, a zliezam dole. Vidím srnu. Srna je veľmi doráňaná, všade okolo krv, akoby ju niečo napadlo. Leží na zemi a kňučí. Pôjdem za susedom. Je poľovník, bude vedieť, čo robiť. Aj tak už chudátku nič nepomôže.

Avšak niečo ma narúša. Šuchot. Môže to byť čokoľvek, čo sa sem prišlo napiť, alebo to, čo zranilo srnu. Písknem, aby som odplašila zviera. Má to opačný účinok. Spozna krieka vyjde jeleň a približuje sa. Vyzerá divne – je šedý a čím bližšie ide, tým je zvláštnejší. Cúvam. Niečo na ňom nie je v poriadku...

Je z kameňa. Jeho telo je zložené z malých a veľkých kameňov. Chystám sa na útek. Vydávam divné zvuky, avšak zbytočne. Stále sa približuje. Zastal a pripravuje sa na rozbeh. Už ma prepadlo zúfalstvo a mám pokus o rozbeh. Márne. Nešikovne sa potknem o svoje šaty. Jeleň stojí predom mnou a vydáva zvláštny zvuk. Zdvihnem konár a od zúfalstva ho tresnem do jeleňa. Konár sa zlomí a jeleň sa približuje. Rozbeh. Nabral ma. Dopadám na zem.

Auu. Ležím na niečom tvrdom. Veľmi ma bolí hlava, rukou si chytám čelo a cítim, že na ňom niečo mám. Nejakú látku. „Kde som?“ spýtam sa samej seba. Počujem zvuk vody. Ležím za vodopádom. Za vodou sa črtá mužská postava a ide ku mne cez vodopád.

„Už si hore?“ Tvári sa, akoby nič, ani sa na mňa nedíva. „Kto si a prečo tu som?“ „Hugo,“ mrmle. „Odpovedaj mi! Prečo som tu?“ Staviam sa na nohy a cítim obrovskú bolesť. „Nemala by si...“ Ide ku mne a chce ma chytiť. „Odpovedaj!“ „Nepamätáš? Napadol ťa jeleň. Máš šťastie, že ťa nenabral, inak. Máš zranenú pravú ruku a trochu brucho. Celkom rýchlo sa ti hoja rany, avšak musíš ešte ležať. Lahni si, prosím.“ Pociťujem v sebe veľkú bolesť, sadám si.

„Ten jeleň bol z kameňa.“ Dívam sa na neho a čakám reakciu. Maximálne sa mi vysmeje.

„To je tu všetko.“ Táto odpoveď ma zaskočila. „Tu všetko?! Kde to sme?“ I cez všetku bolesť som sa dostala na nohy a prešla cez vodopád, voda ostudenila celé moje telo. Pohľad von ma zaskočil. Všade okolo skaly, dokonca aj stromy boli z kameňa.

„Preboha,“ bola som viac než v šoku. Rozbehla som sa k chlapcovi a kričala som: „Okamžite mi povedz, kde som!“ „Uviazla si tu, tak ako ja.“ „Ale ako...?“ „Neviem. Upo-

koj sa.“ „Potrebujem stadiaľto odísť, vyveď ma odtiaľto!“ Do očí sa mi hrnuli slzy. „O to sa snažím aj ja. Celú dobu, odkedy som sa tu ocitol, pátram po východe. Sadni si, musíš jesť. Si slabá,“ stále išiel po svojom a bol maximálne pokojný. „Ja nechcem jesť, ja chcem odísť!“ pokračovala som v zúfalých výkrikoch a zrazu ma chytil za rameno a potiahol. Jeho pokojný tón hlasu sa vytratil. „Sadni si!“ Triaslo ma. Načo som vstala? Celé brucho a ruka ma bolí. „Idem po jedlo. Čakaj ma tu. Oповáž sa pohnúť!“ Chytil kamennú misu položenú v bočnej časti jaskynky a odkračal preč. Premýšľala som, čo ďalej, ale nik ma nikdy nenaučil, čo robiť v takejto situácii. Vošiel späť s vedrom plným rias.

„Doniesol som jedlo.“ „Toto ideme jesť?“ „A čo iné by si chcela? Kamene?“ Pousmial sa hanblivo. Hneď svoj úsmev skryl.

„Ako to, že sú tu riasy a voda?“ „Riasy prišli s vodou.“ „A voda?“ Stále mi neodpovedal, tento chlapec sa stále vyhýba odpovediam. „Ale skadiaľ prišla voda?“ „Neviem. Nikdy som nevidel, odkadiaľ prichádza.“ „Tak akože je tu?“ Vzdychne si a obzrie sa inde. Asi ho nudia moje otázky.

„Voda si všade nájde svoju cestu.“ Položí nádobu medzi nás. „Jedz,“ vytiahne si z nádoby za hrst rias. Dívam sa na neho. On to naozaj ide jesť? Rukou si dá riasy do úst a prežúva. „Prečo nejješ?“ Neodpovedám a strkám si ruku do nádoby. Snažím sa tváriť, že je to pre mňa úplne prirodzená vec. Strkám to do úst a ignorujem chuť. Je medzi nami trápne ticho, iba prežúvame. „Ako sa voláš?“ prerušila som ticho medzi nami. „Hugo. Už som ti to raz povedal. Ty? Nepovedala si mi ešte svoje meno.“ „Diana.“ „Teší ma, Diana.“ „Kolkó si tu?“ Mlčal. Asi rozmýšľal, čo mi má povedať.

„Neviem.“ Osmutnela som z jeho odpovede. Čo ak tu budem aj ja tak dlho, že strátim pojem o čase? Vie vôbec, aký je rok? Bolo mi ho ľúto.

„Ale viem, kde by mohol byť východ.“ Dívala som sa na neho ako vyvalená. „Kde?“ „Tam, kde vedú kamenné hory. Minule, keď som tam bol, videl som sokola. Nebol z kameňa – tak ako všetko tu. Bol... Umm... Stadiaľ, skadiaľ si ty aj ja. To znamená, že musel odniekiaľ prísť a...“

Prerušila som ho. „Ale i ja som musela odniekiaľ prísť. Aj teba som tam našiel. Odniesol som ťa stadiaľ preč, pretože je to tam nebezpečné. A k tomu si zranená. Dlhó by si tam neprežila...“ odmlčal sa a pokračoval: „Keď sa vyliečiš, spoločne pôjdeme najstť cestu späť.“ „Kolkó si myslíš, že to bude trvať?“ „Čo?“ „Vyliečenie.“ „Nie dlho. Odmotaj si z rany handru. Máš to veľmi udreté, nie dolámané. Je to zvláštne, napadol ťa jeleň a ty žiješ, a k tomu vôbec nie si dolámaná. Preto ideme už zajtra na cestu, musíme si pohnúť.“ „Zajtra?! Ale čo ak nebudem vládvať?“ „Počúvaj,“ chytil ma za ruky, „som tu dosť dlho na to, aby som vedel, že nám nezostáva veľa času. Kamenní obri sa budú prebúdať. Tam, kam ideme, vládnu oni. Akéhokoľvek narušiteľa zabijú. Musíme si pohnúť, pokým ešte spia. Zobúdzajú sa raz za niekoľko mesiacov, aby sa nakrmili. Bol som ich pozorovať a už sa prevalujú. To znamená, že o pár dní sa zobudia a začnú si hľadať potravu.“

Kamenní obri. Nikdy som o tomto nepočula, ale desilo ma to. „Ale čo iné tu môžem jesť okrem kameňov? Nič tu nie...“ Potom mi to došlo. „Presne to. Preto si musíme pohnúť,“ hlasno prehltol a pokračoval: „Môjho priateľa mi zabili pred očami a ja som unikol...“ „To je mi ľúto.“ Pustil mi ruky a díval sa do zeme. „Avšak teraz sa to nestane. Od tej doby sledujem obri a viem, kde a ako sa pohybujú, kedy spia a ako myslia. Ja už som pripravený odísť, neviem, ako ty.“ Niekam išiel.

„Hugo!“ okríkla som ho. „Kam ideš?“ „Zbalíť jedlo, tam, kam ideme je to drsné. Bud' sa prispôbíš, alebo zahynieš.“ Vstala som a prešla bokom von z vnútra skaly, tam

nedopadala voda z vodopádu. Čiže tentoraz som sa už nenamočila. Vonku na kameňoch sa hrabal v riasach.

„Čo robíš?“ „Vyťahujem jedlo. Sušené ryby.“ „Tu sú aj ryby?“ Bola som v šoku. Divne sa na mňa pozrel, ale nič nepovedal. Tak prečo jeme riasy, keď sú tu aj ryby? „A oheň? Na tom by sa mohla upieť ryba.“ „Vyzerá toto tu ako typ kameňa na založenie ohňa?“ zodvihne jeden do ruky a následne ho odhodí. „Prečo to sušíš v riasach? Sušenie rýb som už videla, ale vyzeralo to inak.“

„Vidíš niekde slnko, ktoré by ich mohlo sušiť?“ Pozrel sa na mňa. Obzrela som sa okolo seba a nevedela som, ako odpovedať. „Nevšimla si si to? Sme pod zemou.“

Takže pod zemou. Zatriaslo mnou. „Pod zemou? Ako to, že je tu potom svetlo?“ „Toto,“ guču rias stlačil v ruke, „je všade okolo. Preto je tu svetlo. Musí to obsahovať niečo, čo má takú silu, že to otepluje a osvecuje celé okolie. Viem, znie to neuveriteľne, ale je to pravda. Keď do toho vložíš rybu, do dňa je vysušená. Tam, kam ideme, je to iné. Nie je tam všade navôkol voda, preto je tam tma... Takže, tieto riasy berieme so sebou. Sú naša istota.“ „Neuvidia nás potom obri?“ „Nie. Oni v silnom svetle nevidia, už slabé svetlo im škodí. Je to jeden z dôvodov, prečo bývajú ďaleko od tohto miesta.“ Ryby a riasy oddeľoval a balil do nejakých handier. „Kde si zobral tak veľa handier?“ Zastane a bez slova sa na mňa díva. Na tvári mu je vidno prekvapenie.

„Matúšove.“ „To je ten...“ Nechcela som to vysloviť. „Áno,“ vzdychol si. „Do čoho plánuješ dať vodu?“ „Do úst.“ „Čo?“ „Vodu baliť nepotrebujeme.“ „A kde budeme piť?“ „Cestou.“ „Nespomínal si, že tam nebude voda?“ „Na konci nie. Už ťa to tak neboli?“ „Cítim to, ale dá sa to vydržať.“

„Mala by si si ísť ľahnúť, tu slnko nezapadá na dobrú noc. Donesiem ti riasy,“ pri slovách dobrú noc sa pousmial. Z vody mi nanosil kopu rias a rozprestrel mi ich ako posteľ. „Ďakujem.“ Ležanie na riasach bolo zvláštne. Boli jemné, hoci vlhké. Nehybne som ležala a rozmyšľala, či som spravila správnu vec, že s ním idem a ani neviem, kam. Rozhodla som sa mu veriť. Zaspala som, ani neviem, ako. Cítila som dotyk na ramene. Nezareagovala som. Odznova a tvrdšie. „Diana... Diana...“ Takéto budenie by i mŕtveho zobudilo. Posadila som sa. „Ideme.“ Na chrbte mal prehodené „vrecká“ z handier, otočil sa a kráčal.

„Počkaj!“ skríkla som. Chcela som si niečo zbaliť, ale hneď mi došlo, že nemám nič. Otočil sa. „Čo?“ „Nič,“ vstala som a šla za ním. Pripadala som si divne. Len tak odísť, bez ničoho, s niekým, koho ani nepoznám.

Kráčali sme po vlhkých kameňoch. Nohy sa mi šmýkali. „Kam teraz ideme?“ „Preč...“ A tak sa naša konverzácia skončila. Odbočil doprava, nasledovala som ho. Čím ďalej bolo menej vody a viac skál. Nad hlavou mi preletel kamenný vták. Obzrela som sa. Vyzeral neuveriteľne – ako živý, len z kameňa.

„Diana,“ oslovil ma zrazu Hugo. „Áno,“ pozrela som sa na neho. „Napi sa, o chvíľu tu už nebude voda,“ naberal si vodu do rúk a pil. Tiež som sa poriadne napila. Čím ďalej sme šli, tým viac vody ubúdalo. Napokon sme kráčali po suchých kameňoch. Necítila som už bolesť v ruke, ale v boku ma ešte pichalo. Tu, kde sme putovali, kameňe boli drobnejšie – lepšie sa po nich chodilo. Okolo boli kamenné stromy bez lístia. Mali v sebe ryhy a diery ako normálne stromy.

„Povedz mi niečo o sebe,“ začal Hugo rozhovor. „O mne? Som Diana, bývam v mes- te, navštevujem ôsmy ročník základnej školy...“ Skočil mi do reči: „Nemyslel som takto. Chcel som sa ťa spýtať, čo robíš najradšej, na oblúbenú farbu, rodinu, na to, aké je to tam vonku... Proste niečo vrav,“ ten koniec vety znel tak, akoby ma prosil.

„Mám brata, mamu, otca a starkých.“ Cítila som si v oku slzu, snažila som sa ju zadržat a pokračovať. „U nich som teraz bola, na dedine, mali sme ich zviezť s nami na bratov koncert...“ Smútok ma premohol. Začala som plakať. Nevedela som prestať. „Neplač. Vrav o niečom inom, alebo ak nechceš, nevrav.“ „Prepáč,“ ospravedlňovala som sa cez slzy. „Keď ja začnem plakať, neviem to zastaviť, naozaj sa ospravedlňujem.“ Postavila som sa. Bez slov sme šli vedľa seba. Za každý hlbší nádych a vzdychanie, ktorý spôsoboval môj takzvaný kyslíkový dlh, som sa ospravedlňovala.

„Prepáč, naozaj,“ ospravedlnila som sa už asi po stýkrát. Prudko sa otočil. „Neospravedlňuj sa za veci, ktoré nemôžeš ovplyvniť.“ Bol chvíľu ticho, potom sa len tak, uprostred ticha, spýtal: „A aké máš záujmy?“ „Kebyže nie som tu, tak asi maľujem. Rada maľujem portréty, lebo žiadny človek nie je rovnaký, tak je to vždy niečo nové,“ pousmiala som sa. „A ty?“ spýtala som sa ho. „Hľadám ľudí a pomáham im domov. Toto je môj hlavný záujem.“ Zrejme chcel odľahčiť atmosféru. Nebolo mi do smiechu, kvôli celej tej kaši, v ktorej som sa ocitla, ale zasmiala som sa. „A čo si robieval predtým?“ „Hrával som volejbal. Môj tréner pripravoval náš tím na celoslovenské kolo,“ spomínal. „No, čo už.“ Tváril sa, že je mu to jedno. Nebol dobrý herec.

„Zložíme sa tu.“ Z chrbta si zložil kapsičky. Položil si hlavu na kapsu naplnenú riasami. „Joj. Aj ty potrebuješ.“ Vybral kôpku rias a položil mi ju pod kamenný strom ako vankúš. Ľahla som si a snažila sa ignorovať pocit smádu a bolesť v chrbte z tvrdej postele, zvanej kamenná zem. „Vyspíme sa a budeme pokračovať.“ „Ako dlho bude ešte trvať cesta?“ „Nie dlho.“

„Ako veľmi si si istý, že vieš, kde je východ?“

„Videl som ho,“ povedal. „Tak, keď si ho videl, prečo si neutiekol?“ Vzdychol si, ale nemlčal, čo ma celkom prekvapilo. „Vtedy zabili môjho priateľa, ani jeden z nás vtedy netušil, čo tam číha. Hľadali sme vtedy cestu späť. A teraz lež a pokús sa zaspáť. Na zajtrašok budeš potrebovať veľa energie,“ zatvoril oči. Už nemienil viac debatovať. Hneď potom zaspal. Počula som divné hlboké zvuky. Dunenie. Dívala som sa všade navôkol. Kde to je? Toto mi nedovoľovalo oka zažmúriť.

„Pokoj. To iba rastie strom.“ Takže nespál, len to predstieral. Mal pootvorené oko a sledoval ma zrejme celú dobu. „Aha. Dobre.“

„Diana! Diana!“

Zúfalý krik.

Zobudila som sa. „Chod' nabok!“ „Čo?“ Nebola som celkom pri zmysloch. Videla som jeho rozmazanú siluetu pár metrov odo mňa. „Hore!“ Uvidela som nad sebou kolísajúci sa strom. V šoku som sa akoby premenila na kameň. „Chod'...“ nedohovoril a v tom momente sa toho stalo až príliš. Skok, buchot, šuchot. Videla a počula som toho strašne veľa v jednom momente, môj mozog to nevedel spracovať. Iba som zrazu ležala zvalená vedľa Huga. „Prečo si neuhla? Mohlo ťa to zabiť.“ Dychčal. „Bola som v šoku.“ Pomaly vstával na nohy a ja tiež. Kúsok od nás ležal strom. „Už nikdy nespím pod stromom, musím asi prinášať smolu.“ „Neboj. Hocikto, kto tu uviazne, sa musí topiť v smole.“ „Ďakujem za záchranu.“ Zvláštne sa na mňa pozrel, ale na chvíľu mlčal. „Našiel som tam vodu.“ „Kde?“ Spozornela som, bola som naozaj smädná. „Ale najprv musíme vybrať zavalené veci,“ ukázal k stromu. „Niečo muselo zostať.“ Čo nezavalil strom, to sme brali.

Vzdychol si. „Prišli sme asi o polovicu zásob.“ „A riasy?“ Hádam sme neprišli o naše jediné svetlo?! „Pokoj. Pri vode je ich veľa.“

Sklonila som sa k vode, nabrala vodu do rúk a napila sa. Hugo zbieral riasy do šatky. Stále sa obzeral okolo. Mala som pocit, že tu niekto je. Spozornela som.

„Už si dopila?“ Otočil sa. „Nie, ešte sa napijem.“ „Ponáhľaj sa.“ Bol nervózny. Lenže z čoho?

„Som hotová,“ povedala som ako malé dieťa v škôlke. „Ideme.“ Kráčal preč, ani sa neobzrel.

Cítila som, že tu nie sme sami. Ako keby tu niekto s nami bol.

Jeleň! Medzi stromami som zaregistrovala jeho pohyb – prebehnutie od stromu k stromu. „Hugo?“ Drgla som do neho. „ČO?“ „Jeleň.“ „Kde?“ otočil sa a zastal. „Tam prebehol.“ „Aha,“ otočil sa a pokračoval. Očakával, že poviem niečo vážne. Avšak stále som mala pocit, že nás naďalej tento obyvateľ lesa prenasleduje. Takýto kamenný jeleň ma sem aj doviedol. Jeho prenasledovanie bolo divné, ale bol to len jeleň.

Kamenný les bol čím ďalej hustejší, až som mala pocit, že o chvíľu bude tak úzky, že sa v ňom zaseknem. Zrazu sme sa dostali do časti, cez ktorú sme sotva prešli. Bolo to strašne nepríjemné.

„Neboj, nebude to trvať dlho, o chvíľu bude všade iba plošina. Aj sa tam najeme,“ upokojoval ma. Vycítil, že som nervózna, ale nebolo to celkom kvôli tým stromom, ale kvôli pocitu, že nás niekto sleduje. Všade boli nejaké zvuky. „Myslíš si, že nás ešte sleduje?“ spýtala som sa ho. „Kto?“ „Jeleň,“ pozrel sa na mňa a zdvihol obočie. Nič nepovedal a pokračoval v ceste. Stromy sa na seba už tak nelepili a postupne sme sa dostávali na voľnú plochu. Naše riasy svietili tak na vzdialenosť päť metrov. Ďalej bola len tma.

„Sadni si, najeme sa.“ Vytiahol rybu. Nevedel ju prelomiť, tak ju buchol o kameň. Pukla na dve časti. Jednu polovicu chytil a skúsil si z nej odhryznúť. Nedokázal. Od jedu tresol rybou o zem. „Kristepane! Nechal som ju v riasach dlho!“ „Čo budeme teraz jesť?“ „Riasy.“ „A máme ich dostatok?“ „Dobrá otázka... Podľa toho, koľko ich zješ.“ Na tvári sa mu objavil chlapčenský šibalský úškrn. Bolo to pre mňa niečo nové. Takto vyzeral inak. Viac na svoj vek, menej ustarostený. „Ako dlho potrvá cesta?“ Riasy ma príjemne osviežovali. „Nie dlho, nie krátko. Sme tak v polovici. Prečo sa pýtaš?“ „Pretože mám pocit, že mi každú chvíľu odpadnú nohy.“ „Slabá kondička. Nevyzeráš, že športuješ.“ „Nie, ja maľujem, to je môj šport. Vieš, aká je to makačka držať štetec v ruke niekoľko hodín bez pauzy?“ „Ešte som neskúšal, ja radšej volejbal.“ „Tak to ja vôbec. Keď ho hráme v škole, vždy sa uhnem. Nerobím to naschvál, naozaj. Ale učiteľ si to myslí. Na vybijanej som bola najlepšia, ale odkedy sme začali hrať volejbal, som na opačnom konci rebríčka.“ „Mohol by som ťa naučiť.“ „Keď sa vrátime,“ doplním ho. „Načo tak neskoro? Môžeme začať rovno teraz.“ Šatku s riasami zaviazal do guľičky. „Vstávaj. Nie je to úplne volejbalka, ale postačí.“ „Ty chceš tu a teraz?“ Prekvapil ma. „Áno.“ Hodil mi loptu. „Prihraj mi.“ Postavila som sa a spravila úbohý pokus o nahrávku. „Takto sa to asi nerobí...“ Ukazoval mi základy, každý odpal. To sa ešte dalo.

„A teraz ty.“ Och, nie. Som nešikovná, ale on ma nepočúval a donútil ma to robiť, pokiaľ to nebolo správne. VŠETKO. Celé zápästia ma boleli. Masírovala som si zápästie palcom. „To je život volejbalistu. No, dobre, ideme,“ postavil sa dva metre odo mňa. „Hrať,“ doplnil, akoby to nebolo jasné. Odpálil a ja som sa uhla. Stále dookola – no, musím sa pochváliť, ku koncu som už chytala, ale to sa pri volejbale nerobí. „Ale, bábika, tak sa to nerobí,“ provokoval s úsmevom na perách. „Vieš čo? Teraz sme hrali po tvojom, teraz ideme po mojom. Kto bude trafený trikrát loptou, prehrá a bude definitívne porazený,“ poslednú vetu som povedala strašne rýchlo a triafala loptu. On

ju inštinktívne odpálil. Nevie, ako sa ten odpal volal, bolo mi to jedno, pretože bolo: „Jedna nula!“ „Čo? To mi nemôžeš rátať, nebol som pripravený.“ „To bola pointa,“ mrkla som na neho. Hodil do mňa loptu (áno, nazývam loptou zviazanú šatku s riasami) a uhla som. Zdvihla som loptu a spravila priamy útok do jeho brucha. Zlý krok, chytil ju. Väčšinu spolužiakov tento chmat zmiatol. Išiel do mňa, ale ja som sa nedala.

Napokon som ho trafila druhýkrát. „Dva nula!“ vykrikla som. „Dobre,“ zasmial sa. „Je ti na tom niečo vtipné?“ Čakala som, že povie niečo v zmysle, že ma naschvál necháva vyhrávať. „Máš...“ chcel niečo povedať, ale začal sa nahlas schuti smiať. Ani to nestihol skryť. Hlboko sa nadýchol a povedal: „Fúzy.“ Rýchlosťou blesku som sa chytila pod nosom a nahmatala som tam niekoľko rias. Museli vyletieť z vnútra šatky, keď sme hrali. Červeň mi šla do líc – cítila som to. Jeho smiech bol nákazlivý, začala som sa smiať tiež ako divá. Musela som sa dať k zemi – tak som sa smiala. Sotva som dýchala. A on využil situáciu. Hodil do mňa loptu.

„Dva jedna, slečinka,“ uškrnul sa a rozbehol sa k lopte, aby ju mal on, ale bola som rýchlejšia. Z blízkosti pol metra som do neho hodila loptu. Trafila som ho.

„Tri jedna!“ vyskočila som od radosti a víťazoslávne dala hore ruky a začala poskakovať v tanci, akoby som bola sama. Áno, som súťaživá. Smial sa. „Si zábavnejšia, ako som si myslel.“ Potom sme celí unavení, hlavne od smiechu, ležali na zemi. „Ideme.“ Postavil sa na nohy. „Už?“ Bola som prekvapená.

Došli sme k priepasti. „Niekde tu by mal byť most...“

„Tu je to!“ skríkol pár metrov odo mňa. Opatrne som k nemu kráčala. Nikde som most nevidela. „Nevidím ho.“ „Je nižšie.“ Schytil ma za pás a dal úplne k okraju. Kričala som. „Ty si si myslela, že ťa chcem zhodiť?“ Zoskočil za mnou.

„Dávaj si pozor! Most sa bude zužovať,“ kráčali sme po kameni, ktorý bol spadnutý cez priepasť. „Nepozerať sa dolu.“ Nemohla som si pomôcť. Chcela som sa tam pozrieť. Nič som ale nevidela, iba tmu. Prechádzali sme do veľmi úzkej časti. Nohy som musela križiť cez seba, akákoľvek chyba by mohla spôsobiť pád. Ruky sa mi potili.

„Si si istý, že nás to udrží?“ „Vždy udržalo.“ Časť rias mu padla do priepasti a tú trochu osvetlilo. Uvidela som jeleňa. Srdce sa mi rozbúšilo. „Ten jeleň sa na nás díva.“ „Diana, vôbec sa takto nedokážem sústrediť!“ zhúkol. Snažila som sa nedívať na jeleňa. Stál tam a hoci bol ďaleko, mala som pocit, že sa mi díva do očí. Avšak nebolo možné, že ma vidí. „Dia, čo by si ako prvé spravila, keby si sa teraz ocitla doma?“ „Utíšila by som mamu a otecka. Určite sa boja. Nevedia, kam som šla. Objala by som brata. Išla by som k starým rodičom a snažila by som sa ich presvedčiť, že to celé bol len zlý sen, aby sa nestrachovali.“

„Tvoja rodina ťa musí mať rada...“ „A teba tvoji nemajú radi?“ „Je to už dlho, neviem, či by ma vôbec spoznali.“ „A čo by si robil, keby si sa teraz ocitol doma?“ Mlčal. „Nesnažím sa o tom premýšľať, aby som potom nesmútil.“ „Prečo? Bojíš sa, že sa nedostaneme domov?“ „Bojím sa toho, že ma pohltia spomienky. Diana, zmeňme tému. Keby si mohla spraviť už len jednu vec, aká by to bola?“ Bolo divné, že sa začal pýtať takéto hlboké otázky.

„Povedala by som bratovi, že ho ľúbim.“ „Špeciálne kvôli niečomu?“ „Keď som odchádzala, boli sme povadení. Povedala som mu veci, ktoré ľutujem. Nič z toho nie je pravda. Je to ten najsladší chlapček pod slnkom. Po tom, čo som mu povedala, si zrejme myslí, že ho za to neznašam. A ty? Keby si mohol spraviť jednu poslednú vec. Aká by to bola?“ „Zabil by som kamenných obrov.“ „Sľúbme si, že aj potom, čo sa stadiaľto dostaneme, budeme spolu naďalej v kontakte,“ navrhla som mu. Vzdychol si a otočil

„Skoro nič. Vraj si podvodník a klamár.“ Čakala som, ako zareaguje. „Hlúposť, ja klamať neviem.“ „Veď ja viem. Videla som to, keď si sa tváril, že je ti jedno, že už nemôžeš hrať volejbal. Hugo, slúb mi, že ma zavedieš domov.“ Zastala som. Chvílkové ticho. „Čiže ty mi neveríš?“ Zase ticho. Celú cestu bol zvláštny.

Nič nevravel a sledoval všetko okolo. Možno som mala počúvať Kaylu. Teraz už bolo neskoro na únik. Keby som sa len tak niekde rozbehla, chytil by ma. Nablízku sa začal ozývať jeleň v ruji. „Už si po mňa idú,“ zatriaslo ma a cúvla som o krok dozadu. Sama som nevedela, komu verím. „Idem skontrolovať cestu. Čakaj.“ Podišiel ku kamennej húštine, párkrát sa na mňa pozrel a potom sa stratil v dialke. „Nie, nejde ma odovzdať. Inak by ma tu len tak nenechal,“ pomyslela som si a sadla na tvrdú skalu podo mnou. Počula som tlmené výkriky, ktoré vychádzali z môjho vrecka. Spomenula som si na vodnú pani. Vytiahla som fľaštičku a otvorila ju. „To je hlupák!“ skríkla. „Tak chce ťa odnieť obrom alebo nie? On zrejme chce, aby si utiekla, tak uteč!“ Miniverzia vodnej pani vo fľaštičke to celé prežívala. Zobrala som korkový vrchnáčik a silno zatlačila. Fľaštičku som strčila do bundy.

Ruja jeleňa. Bojím sa a snažím odhaliť, ako ďaleko to je. Ale výkriky ma rušia. Od nervov som vytiahla fľaštičku. Nadýchla som sa a otvorila ju. „Halóóó! Halóóóó!“ Počula som agresívne kričanie. „Ty si ma už otvorila? Na tvoje pomery dosť rýchlo.“ Prekrížila cez seba nohy a tvrdo povedala: „A vôbec, ako si sa opovážila ma v prvom rade zavrieť?“

„Kayla, porad' mi, čo mám robiť!“ „Nevieš, komu veriť? Všetci? Kráčaj smerom, ktorým išiel Hugo. Ak ťa neklame, prečo by mu to vadilo?“ Teraz mi došlo, komu mám veriť. Kayle. Je šialená, ale presvedčivá. „Akým smerom je východ stadiaľto?“ Smiala sa a mykla plecami. „Prosím!“ „Oficiálne? Opačne, ako ťa Hugo ťahá. Šla si celou cestou sem kvôli východu, ktorý bol hneď na začiatku. Veľa šťastia. Nezvládneš to, ale dobre...“ Otočka a potom výskok. „Ty ani nechceš, aby som to zvládla! Ale ja potrebujem pomoc. Musí byť aj iná cesta. Vyklop to. Ty sa len chceš baviť na dráme!“ „Áno, ale to už vieš. A potom jedna neoficiálna. O tej ani Hugo nevie. Je pri obroch, ale obri sa cez ňu nevmetia. Ani jelene. Ale mladé dievča, to je iná reč. A je veľmi nebezpečná. Jeden zlý dotyk a zahrabú ťa kamene. Je pod...“ „Toto nemôžem,“ zastavila som ju. „Budem musieť ísť na začiatok.“ „Nezvládneš to.“ Korkom som zavrela fľaštičku a rýchlym tempom šla smerom späť. Cesta bude dlhá. Pravdepodobne niekoľko dní. Neviem, ako sa mu vyhnúť, aby ma nechytil. Som ponorená do svojich myšlienok a počujem ODZNOVA tlmené výkriky z fľaštičky. Vytiahnem ju a šepnem: „Čo chceš?“ Ona vykrikuje, nahlas, ako keby bola človek normálnej veľkosti: „HUGO, UTEKÁ TI DIEVČA!“ Nestihla som ju zavrieť. Hodila som fľaštičku o zem a rozbehla sa. Za mnou ale nebol nik. Bežať som prestala až vtedy, keď mi došiel dych. Rozhodla som sa dať si krátku pauzu. Au! „Diana!“ Skočil mi na chrbát. Spadla som a on so mnou. Spamätal sa skôr než ja. Oprášil sa, narovnal a postavil. „Prečo veríš jej hlúpostiam?“ Zaškeril sa. Snažil sa vyzeráť uvoľnene. „Vážne, Diana?“ Postavila som sa. „Nechaj ma ísť.“ „Nenechám, ona ťa chce zabiť.“ „Keď si na mňa pred chvíľou skočil, vyzeralo to inak.“ „Počúvaj, snažím sa ťa ochrániť.“ „Prečo by si ma chránil? Veď ma dokopy ani nepoznáš!“ Chytil mi dlaň a premasíroval mi ju. „Dievča, počúvaš sa? Prečo by som za teba toľkokrát riskoval život?“ „Aby si ma zaviedol obrom.“ „Obrom? Tým by si stačila aj mŕtva...“ „Som zmätená... Prečo potom Kayla vedela celý tvoj príbeh a aj to, čo si mi povedal ako básničku? Jeden z vás musí klamať!“ „Je súčasťou vody. Ona počuje všetko, čo sa deje pri vode. Nemôžeš jej veriť.“

„Prečo by to potom vykrikla?“ „Čo?“ „Hugo, uteká ti dievča.“ „Nechce, aby sme sa odtiaľto dostali.“ Chytil ma za plece. „Je to jej hra. Tak to robí vždy.“ Vždy? Musel sa prerieknúť. Zatriaslo ma. Teraz som si bola istá. Ujsť už neujdem. Musím mu skočiť na jeho hru.

„Hugo, slúb mi, že ma zanesieš domov,“ vyzvala som ho znovu, hoci som vedela, že to nie je jeho cieľ. „Sľubujem. A teraz podme na cestu.“ Vie to. Aj ja to viem. Obaja sa však tvárimo, akoby nič. Kráčame pomaly vpred. Bol na mne až nalepený. Na boku som počula šuchot – jeleň, nemusela som sa ani pozeráť. Už je to jedno. Majú ma. Mala som ju počúvať hneď. Povedala mi pravdu, ale nikdy jej neodpustím to, čo mi spravila. Pre ňu je to šou, pre mňa boj o život. „Podme rýchlejšie,“ navrhol. Chce to zrejme stihnúť. Ja nie. On zrýchľuje, ja spomaľujem. „No ták... Dia!“ Najradšej by som tomu klamárovi zapchala ústa. Postupne to so mnou vzdával. „Dobre, chceš si pospať?“ „Rada,“ povedala som. Väčšinu rias, čo mal v ruke, dal do šatky – spravilo to tlmené svetlo. Škoda, že nezhaslo. Mohla by som ujsť. Tváril som sa, že spím. S prižmúreným očkom som videla, že ma sleduje. Po dlhom čase prestal a zažmúril oči. Dokonca aj spoza kríka bolo počuť chrapot. Chvíľu som čakala. Mám šancu ujsť. Posadila som sa. Pomalým tempom som sa začala stavať. Otvoril oči. „Keď to už obaja vieme, načo to skrývať?“ Cúvla som. „Čo vieme?“ Tváril som sa hlúpo a postupne kráčala vzad. Zasmial sa, ale oči mal slzavé. „Dia, odtiaľto niet úniku, aj ja som tu uväznený.“ Zozadu do mňa ťukol jeleň a posunul ma bližšie k Hugovi. „Chcel som to tajiť až dokonca. Vždy je lepšie, keď ľudia idú na smrť s nádejou ako so strachom. Aj tak to neovplyvnia.“ Posadil sa. „Sľúbil si mi, že ma zanesieš domov!“ Teraz už slzili oči aj mne. „Diana, je mi to ľúto, ale to, bohužiaľ, nesplním.“ „HUGO, JA SOM TI VERILA!“ „Nezaciňaj s tým. Nemám na výber. Ak chcem prežiť, musím plniť príkazy obrov.“ „Aspoň raz si neklamal.“ Zvláštno sa na mňa pozrel. „Všetkých si v tom držal?“ „Áno.“ „Si obyčajný klamár a zradca! Celú dobu si klamal a ešte si bol schopný nahodiť úsmev na tvári.“ „Nemala si sa to dozvedieť...“

„No, nemala. A čo teraz?! Budeš naďalej rozprávať pokojným hlasom a sedieť, akoby si ma ani nevedol k obrom? Hajze!“ Postavil sa. „Diana, upokoj sa!“ „A čo ak nie? Aj tak umriem. Čo horšie mi spravíš?“ Strčila som do neho. Schmatol ma zozadu a treskol o zem. „Ver mi, že sú aj horšie veci ako smrť. Nedá sa tomu zabrániť. Vidíš toho jeleňa. Je ich veľa a slúžia obrom. Ak mi utečieš, oni ťa chytia. Zbytočne si to obaja znepríjemníme. Som jediný človek, ktorého tu až do konca uvidíš. S nikým iným sa tu neporozprávaš. Budem milý, ak nebudeš robiť problémy. Sľubujem.“ Tie jeho sľuby, ach! „Môžem ti povedať pravdu – zaslúžiš si ju.“ „A čo ak nechcem?“ Stočila som hlavu na stranu, aby som ho aspoň čiastočne videla. „Tak budem mlčať.“ Cítila som, ako mi zaťahuje šatku okolo zápästia. „Prečo mi zväzuješ ruky, keď ma vraj aj tak chytia?“ „Ideme na jeleňovi. Aby si sa nezranila.“ „Aby obri mali neporušené mäsko?“ Naschvál provokujem, už nie je čo stratiť. „Keď to chceš počuť, tak áno. Sadaj!“ Vysadil ma na jeleňov chrbát a sadol si za mňa. „Takto cesta potrvá kratšie, dosť si zdržovala.“ „A čo si čakal? Že dobrovoľne pôjdem na smrť?“ Snažila som sa kopať do jeleňa, aby nás zhodil, ale jedinú, čo cítilo bolesť, boli moje nohy od kopania do kameňa.

„Vravel si mi vôbec niekedy pravdu?“ „Samozrejme.“ „Tvoje meno sa neráta.“ „Väčšina bola pravda, iba orezaná. Hrával som volejbal.“ Skočila som mu do reči: „Gratulujem.“ Vzdychol si. „Aj to s tým kamarátom. Padli sme do rieky a dostali sa sem. Jelene nás nahnali k obrom. Boli sme celí dobití. Matúša zožrali a mňa nechali, dostali nápad. Lebo len človek dokáže lákať človeka bez toho, aby ho dorážal. Nechceli žrať

doráňané kusy. Mohli vybrať aj Matúša. On sa však viacej mykal a bránil. Celkovo nebol na tom dobre, bol veľmi dobitý. Vybrali mňa. Budem žiť, keď im budem nosiť potravu.“ „Prečo rozmyšľáš o ľuďoch ako o potrave? To aj ja som potom potrava.“ „Je to pre mňa jednoduchšie, pretože keď o nich nerozmyšľáš ako o ľuďoch, tak to ľahšie spravíš.“

„Čiže ani mňa neberieš ako človeka, však?“ „Pokúšal som sa.“ „Nemusíš klamať... Pre teba je to normálne, lebo sem proste patíš.“ „Ja sem nepatrím! Vyzerám, že som z kameňa? Som z mäsa a kostí ako ty. Som človek!“ „Tvoje srdce je z kameňa,“ šepala som. Hlasno vzdychol a rukou si zašiel k oku. Zrejme chcel zotrieť neželanú emóciu. „Myslela som, že si môj priateľ...“ „Prečo si o mne myslíš toto?“ „Doslova si sa spojil so stranou, ktorá ide proti ľuďom. Prečo by som ťa mala brať ako človeka?“ Plakal, počula som smrkanie a na krku mi pristála jeho slza. „To, že teraz plačeš, neznamená, že ťa to robí o niečo menej vinným.“ „Ja neplačem.“ „Plačeš.“ „A čo by si robila ty na mojom mieste? Išlo mi o život. A ľudia by umierali vďaka obrom naďalej. Situácia by bola rovnaká, iba by som bol mŕtvy.“ Nechcela som tomu veriť, ale chápala som ho. Chcel iba žiť, lenže za akú cenu? Mal pravdu, keď povedal, že niekedy je lepšie byť mŕtvy ako nažive. To, čo robí, je živé peklo. „Diana, čo sa s tebou deje?! Nemôžeš ho chápať, veď zapredal vlastných!“ kričali mi myšlienky. „Hádám nečakáš, že teraz budem s tebou sympatizovať? Si môj vrah!“ Dotklo sa ho to a presne to som chcela. „Ja nie som tvoj vrah! Ja ťa nezabijem.“ „No a? Podieľaš sa na tom.“ „Možno, ale robím to, aby som prežil. Nerobím to pre pôžitok. Snažím sa zachrániť sám seba. Je to typická ľudská vlastnosť.“ „Nechcem o tebe myslieť ako o človeku,“ jeho vlastné slová som používala proti nemu. Chcela som, aby sa cítil zle ako ja. Vzdychol si. „Niečo plánuješ?“ zazrela som na neho. „Dia, neznepríjemňujme si to. Naozaj. Sú to tvoje posledné momenty a posledné momenty pre mňa, kedy ťa vidím. Naozaj ťa mám rád.“ Uškrnula som sa. „Ak by si ma mal rád, nerobil by si to. Toto priatelia nerobia.“ Neželaná emócia sa už premiestnila na mňa, zotrela som si ju z tváre. „Mysli si, čo chceš, ale mám ťa rád.“ Zazrela som na neho. „A čo teraz odo mňa čakáš?“ Zmlkol. „Naozaj, čo čakáš? Pochopenie? Lútosť? Objatie? Zradca!“ Jeleň začal ručať. „Diana, o chvíľu sme tam.“ Vzdychla som si. Toto je môj koniec. Po líci mi stekala slza. Nejakou handrou mi ju zotrel. „Koho šaty to boli?“ spýtala som sa chladne. „Volala sa Ela,“ vzdychol si. „Aj zo mňa bude handra?“ Mlčal. „Prečo si tak blízko?“ Bol na mňa zozadu nalepený. Objal ma. Mám k nemu zmiešané pocity – mala som ho za priateľa, verila som mu, plánovala som zostať s ním v kontakte i po úteku, naozaj som ho ľúbila, nielen preto, že ma mnohokrát zachránil. A na konci som sa dozvedela pravdu. Ale je lepšie umrieť s pravdou ako s klamstvom. Jeleň zastal. Okolo sa zhromažďovalo množstvo ďalších. Nevedela som, prečo, ale tušila som, že s Hugom tu už dlho nebudem. Zoskočil a zosadil aj mňa. Obzrela som sa. Všade okolo mňa jelene, nedalo sa nikam ujsť. „Už ťa viac nevidím,“ povedal ticho. Pobožkal ma na čelo. „Prepáč.“ Bol smutný. Kráčal preč. Na kraji šiat mi chýbal kúsok látky v tvare obdĺžnika. On si vytrhol handru z mojich šiat! Aj zo mňa na konci nezostane nič viac ako len handra. „Hugo!“ Neotočil sa, kráčal ďalej. „Hej!“ Ignorant. Vyšiel z kruhu. Kruh s jeleňmi sa začal zmenšovať. Stále som kričala na Huga. Zozadu do mňa drgol jeleň. Otočila som sa. Posunula som sa vpred. Odznova drgol. „ČO?“ Zase. Chcel, aby som šla. Čím ďalej Hugo šiel, tým menej bolo svetla. Až kým úplne nezmyslo. Kráčala som, hoci som vôbec nevedela, kam. Zradca.

Zastali, lebo som narazila do jeleňa pred sebou. Uhol. Ďalší ma tlačil vpred. Teraz čo? Potkla som sa a padla do niečoho vyvýšeného. Nahmatávam kamenné stĺpy. Je

to kamenná klietka. Z vrecka vyťahnem riasy – naozaj som ich využila. Priala by som si, aby som nemusela.

Všetko sa v momente osvietilo. Pred klietkou stoja dva jelene. Veľkostne je klietka tak na postavenie človeka, rozťahnutie rúk a zatočenie sa. Kruhová. Jeden z jeleňov odbehne. Nemám aj tak čo stratiť. Vytiahnem aj zvyšok rias z vrecka a osvetlím to výraznú časť plochy. Som v jaskyni. Za mnou je veľa veľkých i malých kameňov nakope, neviem, čo to je, predo mnou je iba kamenná plošina, sú na nej veľké ploché kamene postavené na sebe a tvoria vežičky. Vidím tam východ a okolo neho veľa jeleňov. Predo mnou sú dva. Aj oproti beží jeden. Riasy som strčila do vrecka. Vzniklo tlmené svetlo, tak som naň priložila ruku, aby bola tma. Neviem, či bol dobrý nápad vyťahovať riasy, som tupá. Stiahla som sa čo najviac dozadu. Klietka sa otvárala. Zaujímam ma, kto ju vybudoval a ako. Musím vidieť, čo sa deje, vytiahla som riasy. Klietka sa otvorila na pár centimetrov a jeleň kopýtkom posúval malú kamennú miskú s vodou, klietku zabuchol a zatváral kľúčom v papuli. Oni nemajú oči. Som prekvapená. Nevidia? Takže môžem svietiť. Vytiahnem riasy. Misu s vodou zodvihnem a začínam z nej piť. „Nevypi ma celú!“ Kayla. Misku dám preč od úst a objaví sa tam minipodoba Kayly. „Ako sa opovažuješ sem prísť po tom všetkom?“ skríknem na ňu.

Vrhne na mňa zvláštny pohľad. „Zradila si ma.“ „Nie, ja som ťa zachránila!“ „Ako?“ Nechápala som ju. „Naviedla som ťa na tú správnu cestu a...“ Skočila som jej do reči: „Nie, ty si ma naviedla na cestu smrti!“ „Ak by si sa vybrala prednou cestou, zahynula by si. Možno obri majú srdce z kameňa, ale majú slabiny. Možno práve to srdce, i keď je z kameňa.“ Pri reči o kamenných srdciach som si spomenula na Huga. Chvíľu sme boli ticho. „Aj Hugo má srdce z kameňa,“ šepala som pre seba, ale ona počula. „A ja? O mne si nemyslíš, že mám kamenné srdce?“ pousmiala sa. Stále som bola na ňu nahnevaná. „Nie, ty si šibnutá.“ „Niekedy je ľahšie pozeráť sa na svet cez oko blázna a hrať sám sebe divadlo, ako pozeráť sa na svet okom rozumného.“ Bola som prekvapená, že takáto vec vyšla z Kayly.

Začula som zvuk za mnou. Otočila som sa. Kamene sa hýbali. „To sú obri, spia, neznášajú svetlo, preto sa tak hmýria. Keď som otočila hlavu, už tam nebola, zmizla.“ „Kayla!“ Už jej nebolo. Za mnou sú obri! Zobúdzajú sa. Čo budem robiť? Až teraz mi akosi došiel význam Kayliných slov. Musím zničiť ich srdce, lenže ako? Čo ak je to srdce ukryté hlboko v ich kamennom tele? Hýbu sa čím ďalej viac. To tým svetlom! Rýchlo ho skryjem. Ale je neskoro.

Zem sa otriasa. Vstávajú! Toto je zlé. Počujem vrčanie a drgnutie do klietky. Div, že sa klietka neprevrátila. Klietka sa otvorila, nikdy som si nepriala viac ostať v nej. Nevychádzala som. Jeleň išiel za mnou a vytlačil ma von. I v tej tme vidím dve veľké siluety nado mnou. Vlastne vrecko mi stále trochu presvetľuje. Idú ku mne. Cúvam. Chytá ma do vzduchu. Som blízko jeho tela. Tlmené svetlo mi teraz celkom pomáha. Vidím jeho stavbu. Je hlavne z hrubých kockových kameňov. Je mohutný. Namiesto hrude a brucha má jeden veľký kameň. Na hrudníku v ňom je veľká diera a tam malý tenký kamienok. Nemá krk, iba kockatú hlavu veľkú ako ja. Na nej oči, tiež do tvaru kocky, a ústa. Otvára ich. „Prosím, nie,“ zakňučím. Dáva si ma do úst.

Obor pri ňom mu potiahne labu a strkajú sa. Som stále v obrovských rukách. Druhou voľnou rukou tresne obra a mňa pritiahne k telu a k hrudníku. Nechce ma dať druhému obrovi. Vrčia na seba. Drží ma celkom pevne, ale postupne povoľuje. Neváham. Z ruky mu skočím do diery, v ktorej má srdce. Stojím tam, je tak veľká. Udieram do malého kamienka v strede, lenže nejde ním pohnúť. Do diery vopchal svoje dva

prsty a chce ma chytiť. Niekoľkokrát som udrela a nič. A to kameň je držaný iba tenkou kamennou tyčkou. Nič ho viac nepridržiava. Ostatok diery je prázdny a dá sa tam prebehnúť. Prebehnem za tenkú tyčku a bežím na koniec diery. Prasknutie. Otočím sa. On svojimi prstami prerazil srdce. Teraz zahynie? Padá k zemi. Z konca diery skáčem dolu, aby ma nezavalili kamene, ale vo vzduchu mi príde na um, že je to asi aj môj koniec.

Au! Veľká bolesť. Váľam sa po zemi, aspoň si myslím, že je to zem, ale je to ruka druhého obra. On ma chytil. Musel ma chytiť hneď, keď som skočila. Čudujem sa, že žijem. A okolo nie je skoro žiadna krv. Pozerá sa na mňa. Nevie, kto mi to spomínal, či Kayla alebo Hugo, že obri neznášajú svetlo. Z vrecka som vytiahla riasy a časť z nich som mu hodila do očí. Začal sa mykať. Ruka mu šla smerom dole, už ma nedržal. Ja som sa držala. Prestúpila som mu na pás a zliezala dolu. Nevšiml si to. Zliezla som dolu a druhou časťou rias som si svietila, bežala som ako o život. „Hugs...! Hugs...!“ Vedel rozprávať, ale s námahou. Jelene niekam bežali, zrejme zavolať Huga. Bežali na opačnú stranu. „Aj vy, vy chytať... chytať!“ Vtom sa časť jeleňov rozbehla za mnou. Obor sa stále triasol v bolestiach. Pozrela som sa za seba. Veľa jeleňov za mnou a za nimi stojaci Hugo. Videla som ho, hoci z diaľky, ale zdalo sa mi, že sa na chvíľu pousmial. „Ty bežať, ty, ty, ty CHYTAŤ!“ Asi kričal na Huga. Hugo skočil na chrbát jednému jeleňovi. Bežala som a dívala sa dozadu. Padla som do pol pása do niečoho. Jama! Žeby to bol ten východ? Zdvihla som ruky a tlačila som sa tam. Jelene už boli skoro pri mne. Potlačila som sa a bola som v nej. Jeden jeleň sa tam pokúsil vopchať, ale nedokáže to, jeho parohy mu v tom bránia. Vo vnútri je to širšie. Bežím. Ide to ale nadol. Idem správne?

Prejdem zákrtu a vidím prudké stúpanie. Štverám sa po kameňoch. Nevládzem. Ale ak nebudem vladať, umriem. Ak z výšky padnem na kamene, zabijem sa. A ja nemiem umrieť! Ja sa musím dostať domov! Počujem kroky. Nie som tu sama. Hugo. I on sa prepchá. Vidím, ako sa začína štverať. Štverá sa rýchlo. Dobieha ma. Snažím sa zrýchľovať. Toto nestihnem. Bola som aspoň desať metrov nad zemou a on takmer za mnou. Nevzdávala som to. Boli sme obaja strašne vysoko. Pošmykla som sa a zachytila sa nad ním. Strčila som do neho, ale aj on sa zachytil. Rýchlo šplhám hore. Toto nestíham, je za mnou. Zastala som.

„Hugo, utečme spolu! Prosím, nerob to. Môžeme sa obaja vrátiť domov. Spomínal si, že sem nepatríš, tak poďme obaja niekam, kam patríme.“ Krúti hlavou. „Diana, ja som prekliaty, keď stadiaľto ujdem, zahyniem.“ Vypadla mi slza. „Prosím, Hugo.“ „Z nás môže prežiť len jeden, ak ťa nedonesiem, obor ma zabije,“ začal. Šplhala som vyššie a on za mnou. „Je pravda, že si ma mala za priateľa?“ zlomil sa mu hlas. „Áno.“ Vzdychol si, zastal. „Aj ja som ťa mal veľmi rád a vlastne stále ťa... mám rád.“ Zatriaslo mnou. Ja som stále šplhala, nevedela som, čo chce spraviť. Zrejme ma chce zmanipulovať.

„Mala si pravdu, keď si vravela, že toto priatelia nerobia, prepáč.“ Obzrela som sa a liezla rýchlejšie, chce ma zrejme chytiť. „Možno v ďalšom živote!“ skríkol a ozývalo sa to celou jaskyňou. Rýchlo som sa obzrela a videla som ho padať dole jaskyňou s odtrhnutou časťou mojich šiat, ktorú odtrhol, keď ma dával dolu z jeleňa. „Hugo!“ skríkla som. Usmial sa a potom dopadol. To bolo poslednýkrát, čo som ho videla. Zastala som a zmohol ma plač.

Musím pokračovať. Liezla som i cez slzy. Opäť som sa pošmykla. Zachytila som sa a pokračovala. Vedela som, že tunel končí, pretože som videla prenikajúce svetlo –

nešlo z mojich rias. Povzbudilo ma to. Vydriapala som sa hore z otvoru prekrytého kríčkom.

Ja som to dokázala. Ja žijem. Bola som stále ešte v lese. Pri lesnom potôčiku. Tu niekde sa to celé začalo. Ale v inej časti. Z diaľky som videla uhynutú srnu, už sa rozkladala, okolo nej bolo kopec hmyzu. Tam niekde bude diera, ktorou som sa sem dostala. Toto je tá druhá cesta... Toto je potok, v ktorom žije Kayla. Skríkla som jej meno. Otočila som sa, bola za mnou. Rútila sa na mňa s otočkami a jej typickým spevom. Zastala pri mne a usmiala sa. „Tak nakoniec si prežila ty,“ prehovorila prvá. „Hugo je mŕtvy,“ povedala som. „Umrel,“ zopakovala som.

„Zachránil ma toľkokrát a ja jeho ani raz, a napokon pre mňa aj umrel.“ Stále mi tiekli slzy. „Šialené, však? Cítiť...“ smrkala. Pohľadila mi tvár. Prameň jej vody mi prešiel telom. „Ďakujem,“ vyšlo zo mňa. „Ďakujem za všetko, vravím to teraz, lebo možno nestihnem poďakovať. Ako Hugovi.“ Na moje slová sa usmiala. „Dobre robíš, toto je posledný raz, čo ma vidíš, Diana,“ vyslovila moje meno posledný raz a zmizla s otočkami a spevom, no smutným.

Každé kamenné srdce má svoju slabinu, avšak jediní s kamenným srdcom tu boli obri.

3. miesto

Ema Michelčíková

Druhá strana

Dvere autobusu sa s cinknutím zavreli. S hlbokým výdychom som sa posadila na jedno z mála voľných miest. Oproti mne už sedela asi päťdesiatročná pani v kožušinovom kabáte. Dáždnik s čierno-bielym vzorom mala rozložený na zemi tak, že som si takmer nemala kam položiť nohy. Snažila som sa nevšímať si nepohodlie. Škola bola vzdialená iba pár zastávok.

Zložila som z hlavy zmoknutú šiltovku a zahľadela sa von z okna. Pomedzi stekajúce kvapky som rozmazane pozorovala scenériu. Starší pán so psom pokojne kráčal, červený dáždnik držal viac nad psom ako nad sebou. Elegantne vyzerajúca žena v čiernom kostýme sa ponáhľala do hotela naproti. Dievča s vlasmi nafarbenými nafialovo sedelo na zastávke a snažilo sa zo všetkých síl ochrániť svoje učebnice. Očividne sa jej veľmi ulavilo, keď prišiel autobus. Vybehla mu naproti, učebnice si stále pritískala k hrudi. Dvere sa otvorili a ona nastúpila. Po označení lístka si prisadla k panej v kožuchu. Zblízka vyzerala ešte zaujímavejšie. Z vlasov jej na svetlomodrú károvanú košeľu s kapucňou, ktorá zakrývala ružové obtiahnuté tričko, kvapkala voda. Mala fialovú skladanú sukňu s dvoma bielymi pásikmi pri kraji a silonky s ružovým nádychom. Obuté mala svetlomodré lakované topánky. Vyzerala ako z iného filmu a vôbec sa nehodila do ponurej, sivastej atmosféry v autobuse. Všetci sa na ňu zahľadeli. Dievčina sa skrčila a natiahla si kapucňu. Nestála o pozornosť. Po pár sekundách civenia ich prestala zaujímať. Keď videla, že už nie je centrom pozornosti, pomaly sa uvoľnila a otvorila učebnicu dejepisu. Mala v nej vložený projekt. Zrejme sa snažila zopakovať si informácie na prezentáciu. Nemohla som od nej odtrhnúť zrak. Bola taká iná, taká...

Moje úvahy prerušila pani v kožušinovom kabáte. Vystupovala. Postavila sa a zdvihla svoj dáždnik. Všetka voda, ktorá sa na ňom dovtedy držala, stiekla nadol.

Dievča zavrelo oči a skrylo si hlavu do dlaní. Pani si nič nevšimla a prepchala sa okolo nás. Až keď sa za ňou zatvorili dvere a autobus sa opäť pohol, dievča sa odvážilo pozrieť na napáchané škody. Dievča zaúpelo a vytiahlo z vrecka balíček vreckoviek. Pošúchalo po stránke, no keď zdvihlo mokrú vreckovku, zhrozilo sa. Z fotografie akéhosi muža nezostalo nič viac ako mokrá škvrna mnohých farieb.

Pozrela som sa na celý jej projekt. Kreslila naozaj pekne. Z písmen som rozpoznala hlavne väčšie iniciály M. R. a Š. Tak ako ona som vedela, že bez predlohy opraviť portrét nevládne. Jej snahu a výčitky prerušil sprievodca.

„Lístok, poprosím.“

Vytiahla som svoj a bez slova som mu ho podala. Sprievodca ho skontroloval a vrátil. Po kontrole lístka dievčaťa sa otočil na päte a odišiel. Z peňaženky mi pri odkladaní

lístka vypadla dvojeurová minca. Prehodila som si ju v ruke. Na druhej strane bola podobizeň muža. Prečítala som si jeho meno: Milan Rastislav Štefánik. Potom som sa pozrela na projekt a opäť na dvojeurovú mincu. Podala som ju dievčine. Prekvapene sa na mňa pozrela.

„Chcela si ho predsa dokresliť, nie?“ opýtala som sa.

Nechápala. Kývla som hlavou na rozmazaný obrázok a potom som otočila mincu.

„Ďakujem,“ prvýkrát sa usmiala.

Autobus zastal. Cez okno som uvidela známe prostredie.

„To bude moja zastávka.“

„A čo minca?“ zatvárala sa trochu previnilo.

„Nechaj si ju,“ usmiala som sa. „Možno ti prinesie šťastie.“

1. miesto

Nina Kadáková

Viera a svet bez hriešnych

Pršalo. Stála som na kraji cesty a nechala, aby ma dážď jemne bozkával na pokožku. Svetilo len pár pouličných lúčok a ja som sa snažila skrýť v ich žiari. Nie v tieni. Pod lampou býva najväčšia tma.

Autobus konečne dorazil. Vklzla som dnu a našla si sedadlo pri okne. Nočné spoje bývali skoro prázdne, a tak som sa trochu uvoľnila. Za oknami sa mihali tiene a ja som sledovala ich nočné tance. Priala som si, aby sa na oblohu opäť vyhuplo slnko a ja som mohla dýchať.

Autobus zastavil. Najskôr do autobusu vklzla len zvráskavená ruka. Postupne aj malé zhrbené telo ženy. Sadla si vedľa mňa a ja som si ju kútikom oka prezrela.

„Príšerné počasie,“ jej hlas bol zachrípnutý, no láskavý.

Prikývla som, ale viac som nereagovala.

„Človek aby sa takto neskoro musel niekam ponáhľať,“ vzdychla si.

„Ľudia sa stále niekam ponáhľajú.“

„Svätá pravda!“

Viac sme už nepovedali. Sledovala som malé kvapky, ako putujú po skle. Jedna sa spája s druhou a spolu sa zväčšujú. Rastú, až kým nezmiznú za hranicou okna.

Starenka sa zdvihla zo sedadla: „Dovidenia,“ pozdravila a ťažkým krokom vystúpila.

Stáli sme pred nemocnicou a moje oči priťahovali modro-červené svetielka sanitky neďaleko. Nechty som si zaryla do dlane. Dvere autobusu zasyčali a začali sme sa vzdáľovať. Starenkin premočený zohnutý chrbát sa stratil v tieňoch.

Pomaly sme sa blížili k cieľu a ja som sa silno chytila tyče. Nad dverami už svietilo slovo STOP. Vklzla som do búdky na zastávke a nechala autobus odísť svojou cestou. Všade naokolo boli ihličnaté stromy a ja som sa viac schúlila do seba. Nenávidela som to tu. Ak by samota mala podobu, vyzerala by takto. Cesta s poslednou zastávkou uprostred studeného lesíka. Ani nohy naokolo. Dážď prešiel do slabého mrholenia a teplota ešte klesla. Dva lúče svetla sa predierali ku mne. Zvuk kolies na mokrej ceste bol bližšie a bližšie. Auto zastavilo a zadné dvere sa otvorili. Prudko som sa hodila na zadné sedadlo. Za volantom sedel Stvoriteľ a vedľa neho jeho manželka Pokoj. Otočila sa na svojom sedadle a pozrela na mňa.

„Už si v bezpečí, nemusíš sa ničoho báť,“ jej hlas bol melodický, až neprirodzené nežný.

„Spása je pre tých, čo veria,“ odvetila som automaticky.

Pokoj sa na mňa usmiala a otočila sa dopredu. „Už sme sa začínali báť, že sme ťa stratili,“ dodala, upierajúc pohľad na cestu.

Mladé dievča vedľa mňa sa netrpezlivo zahmýrilo. Dľaň mi položilo na stehno a v tme sa na mňa usmialo. Chcela som sa odtiahnuť, no na zadných sedadlách už nebolo kam utiecť.

„Nádej, zlatko, upokoj svoju priateľku. Vyzerá trochu napäto,“ zašvitorila Pokoj dcére.

Nádejina ruka mi pohladila stehno, naklonila sa ku mne zľava a jej dych mi poštekľil ucho.

„O chvíľu sme tam.“ Stvoriteľ prudko zastavil auto. „Prečo si utiekla?“

„Prečo si utiekla, Bezmenná?“ ako ozvena mi šepkala Nádej do ucha. Jemne mi zahryzla do ušného lalôčika.

Neodpovedala som. Ticho som zízala na svoje prepletené ruky na kolenách.

„Vieš, ide o to, že sme sa o teba báli, že ťa zlákal svet bez viery. Berieme ťa ako rodinu, odkedy ťa Nádej priviedla pod našu strechu.“ Auto sa opäť rozbehlo. „Ver mi, všetko, čo robíme, je pre dobro tvojej duše,“ pokojne mi dohovárala žena na prednom sedadle. „Vieš, aký trest čaká Bezmenných, ktorí neposlúchajú!“

Celá som strýpla. Ani som si neuvedomila, že sme dorazili. Dvere sa otvorili a silné ruky ma vytiahli z auta.

„Uvidíme sa!“ zakričala Nádej, zatiaľ čo jej rodičia nehybne hľadeli pred seba.

„Nie, prosím,“ mykala som sa a prosila som o zmilovanie. „Ja som si uvedomila svoju chybu. Oľutovala som!“

Ruky ma ťahali od auta k budove medzi stromami. Bývalé tiché sanatórium sa stalo základňou kultu a fanatikov.

„Nie!“

Kopala som okolo seba, ale každým krokom som bola bližšie ku dverám, z ktorých sa rútila žena. V rukách zvierala injekčnú striekačku.

„Už si v bezpečí, nemusíš sa ničoho báť,“ povedala.

„Spása je pre tých, čo veria,“ odpovedali zborovo ľudia, ktorí sa zgrupovali naokolo.

„Podržte ju.“

„Prosím, prosím nie!“

Ihla mi prenikla kožou.

„Prosím, nie...“

Do minúty som stratila vedomie.

Okolo mňa boli len štyri biele steny a jedny dvere. Kolená som si tlačila k hrudi a celá som sa triasla. Dvere sa otvorili. Prví vošli dvaja muži a za nimi Stvoriteľ.

„Na to, aby si dostala meno, Bezmenná, musí byť tvoja duša očistená.“

Pohľad som ani nezdvihla. Nechty som si zatínala do dlaní.

„Očisťujem tvoju dušu a vyhánam diabla z tvojej mysle,“ načiahol sa po mne rukou. Muži hneď zareagovali na signál. Vytiahli ma na nohy a každý chytil za jeden lakeť.

„Prosím o navrátenie viery. Teraz pros aj ty.“

Obišiel ma a z opasku si odopol bič.

„Pros,“ zasyčal.

Pleskol bičom. Moje nohy povolili, z chrbta sa mi ozvala bolesť. Zahmlilo sa mi pred očami a z hrdla som vykričala. V ústach sa mi hromadili sliny a z očí tiekli slzy bolesti.

„V mene otca i syna...“ šľahol druhýkrát.

Moje telo sa začalo rozpadáť. Nohy mi úplne zlyhali a zostala som visieť len za lakte. Hlava mi ovisla a z úst sa spustil pramienok slín.

„... i ducha svätého.“

Tretia rana mi prehla telo. Mykol mnou krč a ja som kričala pomedzi bolestí. Chrbát mi horel a telo sa nekontrolovateľne metalo.

„Amen.“

Ruky ma pustili a ja som padla na studenú zem. Líce som si oprela o chladnú bielu podlahu.

„Váž si, že Boh je ochotný spasit' aj ľudí ako ty. Ber na vedomie, že teraz si nám zaviazaná.“

Vykrikla som. A neprestávala som kričať. Jeden z mužov si odpľul mojím smerom. Sliny dopadli na moje telo. Vrieskala som, aj keď dvere boli už zatvorené. Hrdlo ma bolelo.

Otvorila som oči.

„Nechcela som ťa budiť, kým si spala.“ Pokoj sedela s prekríženými nohami a pozorovala ma.

„Nespala som.“

„Bola si pokojná.“

„Odpadla som od bolesti,“ vyprskla som.

Žena sa zamyslela a potom sa pomaly priplazila ku mne. Zahľadela sa mi do očí. „Chceš mi niečo povedať?“

Mlčala som.

„Komu si povedala o tomto mieste?“

Mlčala som a pohľad som jej vytrvalo opätovala.

„Diabol! Chceš zničiť, čo som vybudovala?“ Zdrapla ma za krátke vlasy a vytiahla ma na nohy.

Moje telo bolo slabé. Rukami som driapala, snažiac sa zachytiť o jej telo, aby som nespada. Jej ruka stále zvierala moju šticu a ťahala ma k stene.

„Semienko zla je v tebe až príliš hlboko. Boh mi je svedkom, že tebe už nie je pomoci.“

Skôr ako som sa stihla nadýchnuť a pripraviť, udrela mi hlavu o stenu. Zahmlilo sa mi pred očami. A potom znova. Udierala mnou o stenu a ja som sa snažila brániť, no každým úderom som bola bezmocnejšia. Na bielej stene zostal karmínový fľak. Po uchu mi stekal horúci prameň.

Pustila ma a na zemi do mňa trikrát kopla.

„Spravila som to pre tvoje dobro. Pre dobro viery a ľudstva! Poslušnosť je prvý krok k čistej duši.“

Zachrčala som.

Okolo mňa bola len hustá hmla. Cítila som, ako ma vykladajú na nosidlá. Ako opúšťam bielu miestnosť. Chladný vzduch na lícach. Počula som vlastné stony, ktoré boli odpoveďou na bolest' chrbta. Naloženie. Buchnutie dverí. Zavíjanie sirén. Miznúce stromy.

Prístroje píпали. Z infúzie kvapkala číra tekutina. Nemohla som sa ani pohnúť. Cez tmavé okná prenikalo dnu mesačné svetlo. Noc sa blížila ku koncu, no slnko bolo ešte v nedohľadne. Užívala som si ticho a pocit akého-takého bezpečia.

Ozvalo sa slabé zaklopanie. Dvere sa tichučko otvorili a dnu sa nahrnula starenka s prehnutým chrbtom. V rukách niesla deku a vankúš.

„Videla som, ako vás doniesli. Ste v poriadku?“ ustarostene zvrátila obočie a podišla bližšie.

„Ani nie,“ zasmiala som sa nad absurditou otázky. „Nemôžem sa ani pohnúť.“

„Zlatko, čo sa vám stalo? Priniesla som vám deku a vankúš, aby sa vám lepšie ležalo.“

„Ďakujem,“ povedala som úprimne, ale nedokázala som sa ani pohnúť.

„Je pravda, čo sa šepká po chodbách? Neberte ma zle, ale som zvedavá stará baba.“

„Čo sa šepká?“

„Že ste nahlásili kult fanatikov.“

Chvíľu som si premýšľala odpoveď.

„Nemala som na výber.“

„Ako to?“

„Bála som sa.“ Do očí sa mi nahrnuli slzy. „Keby ste vedeli, čo tam robili. Bičovali mužov, ženy a aj deti. Pálili nám končeky prstov, keď sme neposlúchali. Trstenicou nám šlahali lýtka, ak sme zhršli. Nebolo úniku. Vyhrážali sa nám, aj našim blízkym. Na dni nás zatvárali do bielej miestnosti bez jedla. Človek sa išiel zbláznit' medzi tými stenami. Vodu nám nosili len s trestom. Spravila som to, lebo som už nemala na výber.“

Starenka upierala vráskavé oči k zemi.

„Ako ste to spravili?“ spýtala sa.

„Zo zastávky som zavolala na políciu a všetko im povedala. A potom som len čakala, kým nás nájdú.“

„Viete, s takýmito fanatikmi, ako ste ich nazvali, by ste sa nemali zahrávať. Sú totiž všade. Ich viera je silnejšia ako oni sami. Preteká ich telami ako nektár.“

Cítila som, ako mi telom preletela vlna napätia.

„Ich zámer je čistý a jasný. Zbaviť svet hriešnych. Môj syn so svojou ženou sa o to pokúsili a ty si pošpinila ich prácu. Ich odhodlanie.“

Vypleštila som oči. Skôr než som stihla zakričať o pomoc, žena zdvihla zvráskavené ruky s vankúšom.

„Už si v bezpečí, nemusíš sa ničoho báť.“

Vankúš mi pritlačila na tvár. Moje telo zostalo paralyzované. Bezvládne. Postupne mi dochádzal kyslík.

„Spása je pre tých, čo veria.“ A potom sa moje telo poslednýkrát myklo.

2. miesto

Jozef Lukačovič

Keby tak prišiel Sleba

Keby tak teraz prišiel Sleba! Keby tak prišiel, pozrel sa na mňa najsamkajúcnickejším pohľadom, potom by zvrtol oči do zeme a odprosil ma za to, čo spôsobil.

Vzápätí by sa prihrbil ešte viac, až by so svojím krivým nosom a jemne preriedenými vlasmi (a nemenej charakterom) pripomínal krysu. Nemálo by k tomu prispieval aj jeho večný, časom ošúchaný špinavý šedivý oblek, miestami neprofesionálne zaplátaný rôznofarebnými handričkami. Chudé ruky, utopené v širokých rukávoch kabáta, by od nervov blúdili po zle prežehlených pukoch nemoderne nevkusných gatí. Oči zahalené šedým zákalom by zmätene pobehovali po stene za mojím chrbtom, nevediac, kam zaboriť pohľad tak, aby ma ani neurazil a zároveň vyzeral previnilo.

A tak by mi tej biednej existencie prišlo ľúto, že by som ho, chudáka starého, zdvihol zo zeme, pod stálym príbojom ospravedlnení odviezol ku stolu a pohostil včerajším obedom. Sleba by sa z nečakane vrúcneho prijatia potešil, pustil sa do jedla, až by mu pomedzi fajčením zažltnuté zuby tiekli sliny. Kusy mäsa by mu s medzizastávkou v ústach končili na nohaviciach a ja si hovorím: nie. Takto by to asi, teda určite, nekončilo.

Toho odpudzujúceho tvora, tú odpor vyvolávajúcu krysu, žalostne sa chúliacu predo mnou, by som s najväčšou pravdepodobnosťou preklial, zaliel niagarou nadávok. Pri tom by som sa posnažil s výberom nie práve literárneho jazyka, nie však príliš, nie som predsa on. Bol by som originálny, kreatívny, áno, áno, počastoval by som ho spľškou slov inšpirovaných bohatými slovenskými nárečiami. A tak, pomedzi hrubé slová, by som mu vykričal, ako si to vôbec predstavuje, že tak hnusný odporný čin (sediaci k jeho charakteru) sa rozhodne len tak ľahko odpustiť nedá. Chytil by som ho za šedivý vypĺznutý kabát (v tej chvíli by som si nebol istý, či to náhodou nie je koža) a vytiahol ho nie pred dvere bytu, ale až na ulicu, aby som mal istotu, že svojou prítomnosťou nenakazí vzduch, nenapáchnu po ňom schody, po ktorých dennodenne chodím. Taký pocit by som rozhodne nezniešol. Tam by som mu už, pod ťarchou pohľadov náhodných okoloidúcich, len pohrozil päťou, nasrdene by som sa otočil na päte a vošiel do vchodových dverí, ktoré by som za sebou ihneď výhražne zabuchol.

Alebo by som zaujal pozíciu psychologického tyrana, deťom tak známy model, do dokonalosti dotiahnutý rodičmi. Ľadovým pohľadom by som zmietajúceho sa tvora pri mojich nohách, prosiaceho o milosť, primrazil k zemi, presne mierenými ostrými krokmi by som sa vybral k dverám a otvoril by som ich.

Úprimne, neponáhlal by som sa. Užival by som si neistú pochybovačnosť, ktorú by som svojím desivým výzorom zasial do vnútra morálneho odsúdenca. Ale nie som

on, tú chvíľu by som zbytočne nenaťahoval. Trápiť sa predsa môže aj niekde inde, nie u mňa doma. Moja ruka by priam teatrálne zaujala gesto stredovekého lokaja či staromódneho gentlemana, vyprovádzajúceho dámu. Oči by mi zatiaľ hrozivo blýskali, priamka úst by sa ani prinajmenšom nepohla. Nedovolil by som si ani ten najmenší ironický úškrn, čo by sa mi isto-iste tisol na pery. Bez jediného slova by bolo vypovedané úplne všetko. Pritom by môj postoj, moja mimika, gestikulácia a pohľad (slovenčinár by povedal: príznačné využitie mimojazykových prostriedkov) tú kôpku nešťastia, ktorú by som vôbec nelutoval, napriek jej vôli vytlačili predo dvere a ja by som ich slastne zabuchol.

Tento scenár sa mi, zatiaľ, hádam páči najviac. Má nesmiernu výhodu. Všetku prácu by vlastne odviezol za mňa. Nemusel by som sa toho úlisného slizkého oplana ani dotknúť.

Ale Sleba nepríde. V prvom rade preto, že mi nič neurobil. Okrem kazenia vzduchu a nechutných poznámok, na ktoré zatiaľ neexistuje paragraf, sa ma nedotkol ani prstom, neusnoval na mňa sieť konšpirácií. Slovom, neurobil mi vôbec nič. Asi preto mi príde taký, taký opovrhnutiahodný. Neurobí nič, čo by k nemu sedelo, čo by k nemu, k jeho výzoru a charakteru šlo.

Áno, to preto ma tak vytáča. Do nepričetnosti ma vytáča vlastne už len samotným svojím bytím. Asi preto by som... Asi preto som sa mu snažil po ďalšom netaktnom postrehu na môj účet napraviť orlí nos päťou. A asi by som sa mu mal ísť ospravedlniť. S kajúcnyim výrazom, s očami zaborenými hlboko do zeme, žmoliac si puky nohavíc, by som mal pohľadom blúdiť po stene za jeho chrbtom. Ktovie, ako by to zobral. Či by ma privítal chlebom a soľou, včerajším obedom alebo krikom. Alebo by sa na mňa len strašne pozrel a napriek svojej vôli by som pod tlakom jeho výzoru poslušne vycupital von. Tam by som sa zvalil a čakal na odpustenie. To by som mal spraviť. Tak by sa zachoval každý správny človek, ktorý pochybí. Pre náročnejších, ktorý zhrší. Človek, ktorý nie je v práve, má v takej situácii dve možnosti. Priznať si chybu alebo nepriznať vôbec, že k chybe došlo. Teda nie na jeho strane.

A ja som zhršiel. Ale zhršiť, spraviť chybu, to ku mne nejde. Som prosto nemýliaci sa človek. Človek s čistým štítom, ktorý má vždy pravdu. Ospravedlniť sa? To nesedí s mojím charakterom. Preto sa pýtam: ospravedlniť sa za čo? Za to, že je niekto nepríjemný? Že som len spravil službu človečenstvu a ukázal Slebovi jeho miesto? Že som spravil presne to, po čom mnohí už dávno túžili? To je chyba? Prehrešok? Nie, je to presne naopak. Ja som neschybil. Keby tak prišiel Sleba...

3. miesto

Silvia Žilavá

Kým som ťa počul, bol som nažive

Deň 10.

Už nevládzem. Pery mám tuhé a popraskané. Cítim, ako mi medzi puklinkami tečie krv. Posledný dúšok vody som dopil asi pred štyrmi hodinami. Teraz už nemám nič.

Pozerám sa na oblohu a slnečné lúče mi pália oči. Vlnky jemne kolíšu loďku a ja len ležím a dúfam. Dúfam a modlím sa, aby prišiel dážď, pretože ma smäd zožiera už hodnú chvíľu.

Deň 13.

Sú to tri dni, čo som naposledy zaznamenával svoje posledné okamihy na kúsok námornej plachty. Ak človeku dopne, že mu zostáva len zopár hodín života, začne si uvedomovať, ako ho prežil. Čo všetko spravil a čo všetko mohol spraviť. Ako sa správal k svojej žene, ako trávil čas s deťmi a či dal svojej rodine to, čo potrebovala.

Toto sú moje posledné slová, pretože nemám ani hodinu.

Čas odhadujem na pol ôsmu podvečer, začína sa stmievať a dobrou, no zároveň zlou správou sú čajky krúžiace nad loďkou. Dobrá správa je, že tu niekde musí byť plavina. Zlou správou je fakt, že zomieram, a ony to cítia tiež.

Volám sa Thomas O'Connell. Mám tridsaťpäť rokov a pochádzam z Nevady. Moja žena, Zoe O'Connell, je s deťmi u mojich rodičov, Susan a Franka v San Franciscu. Prosím, ak nájdete moje telo, odovzdajte ho rodine. V záchrannnej veste vedľa pištalky je ukrytý list pre nich. Je v ňom napísané a vysvetlené všetko. Povedzte mojej žene, že som ju nadovšetko miloval.

Ďakujem.

S pozdravom a úctou
dôstojník Thomas O'Connell

Oprel som si zranenú hlavu o kraj loďky a pozeral na západ slnka. Otvorená rana stehenného svaly bola celá mokvavá. Ani som nevedel, ktoré časti mojej končatiny sú stále živé, bolelo ma celé telo i duša. Následkom otrasu mozgu som blúznil a niekedy aj úplne vypol. Je zázrak, že som ešte nažive, no cítim, že nie nadlho.

Viečka mi oťaželi, pulz bol veľmi slabý a dýchanie plytké. Nadišla záverečná hodina.

Z posledných síl som otvoril oči a videl, ako slnko zapadlo za horizont. Nebo sa sfarbilo do teplých letných farieb, a to bol znak môjho odchodu.

Telom mi prechádzali triašky od zimy a v očiach ma pálili slzy. Jedna začala stekať po strhanej tvári. Malá kvapka úľavy, ktorá keď dosiahla okraj sánky, opustil som svet. A vtedy som ťa poslednýkrát počul, moja Zoe.

O dva dni neskôr

V člne našli miestni rybári Thomasovo telo na jednej z californských pláží. V ruke držal kusy bielej popísanej košele:

Moja milovaná Zoe, ani nevieš, ako mi s deťmi chýbate. Nechcel som takto odísť a už nikdy sa nevrátiť. Modlil som sa, aby som vás opäť uvidel a všetkých vás objal. Aby mi Boh dal viac času a sily Ti všetko vysvetliť, no On mal iné plány.

Vždy som si myslel, že život je len krátkodobý stav, v ktorom musíme vydržať a neskôr zomrieť. Teraz si však uvedomujem, že život bol ako jednoduchý zázrak. Ako nádherné prázdniny, ktoré raz musia skončiť.

Prežil som s vami najkrajšie momenty, o akých som ako malý chlapec sníval.

Moja Zoe, bola si mojím svetielkom v tme. Každé ráno som sa vedľa Teba zobúdzať a hovoril si, aké veľké šťastie mám. Hladkal som Ťa po gaštanových vlasoch a snažil sa zapamätať si Tvoju jemnú olivovú tvár. Každý jej detail.

Vtedy bolo pätnásteho mája – Matteove narodeniny. S deťmi ste ešte spali a ja som akosi cítil, že je to poslednýkrát, čo vás vidím.

Bola si nádherná. Žiarila si pokojom. Pomaly sa Ti dvíhala hrud' a ja som chcel vedieť, o čom snívaš. Tak veľmi som to chcel vedieť.

Pamätám si deň, keď som Ťa po prvý raz zazrel na pláži v Taliansku. Vlasy si si zastrčila za ucho a pomaly si otočila hlavu smerom ku mne. Mala si na sebe biele šaty od Armaniho, ktoré Ti dal otec k dvadsiatym narodeninám. Nikdy som to nepriznal, no vyzerala si v nich ako bohyňa. Usmiala si sa a ja som kráčať k Tebe. Nevedel som sa zastaviť, vábila si ma belasými očami. Od prvej chvíle som vedel, že budeš to najkrajšie, čo ma v živote stretlo.

Prihovorila si sa mi, no ja som z taliančiny vedel povedať len *ciao* aj napriek tomu, že som v Taliansku už nejaký ten piatok bol. Pekne som sa strápnil. Bol som tupec, keď som si hovoril, že mi jazyk k ničomu nie je.

Určite si si myslela, že som nejaký pajác alebo turista, ktorý prišiel na dovolenku s kamošmi. Ak áno, tak si sa z polovice trafila.

S chlapcami, Mikeom a Harrym, nás poslali do Ansedonie vybaviť armádne veci ohľadom prevážania amerických vojakov cez talianske mestečká až do južného lodného prístavu Taranto. Ale inak áno, bola to pre nás dovolenka.

Po odchode z Ansedonie nabrali moje, už vtedy vážne problémy, ešte rýchlejší spád.

To, čo Ti teraz napíšem, bude bolieť, no potrebuješ to vedieť odo mňa.

Na Matteove narodeniny, presne o štrnástej hodine, Ti zazvonil telefón. Bola si v kuchyni a zvonenie si nepočula. Preto som zišiel po schodoch a hovor zdvihol. Bol to Tvoj brat. Ten hajzel sa Ti stále snažil ublížiť a ja som musel niečo urobiť. Už som sa viac nedokázal pozerieť na Tvoju ustarostenú tvár, na to, ako nám ničil život. Ako ničil život našim deťom.

Opäť sa topil v dlhoch a nejakých drogových sračkách, ktoré Ti tajil pekne dlho. Preto som vyšiel z obývačky, zhrabol kľúče a išiel po auto.

Videl som, že máš obavy, a to ma ranilo ešte väčšmi. Nechcel som Ti ubližovať ešte aj ja. Snažila si sa moje čudné správanie pochopiť, no ja som Ti nedal žiadne vysvetlenie, čo sa vlastne deje, a s hnevom som sa vybral do ulíc.

Môžeš vedieť, že ako vojak mám povolenú zbraň všade, kam idem. Dá sa povedať, že je mojou súčasťou. V ten deň to nebolo inak. Mal som ju uloženú v puzdre, keď som sa hnal za Tvojím bratom Gazom.

Najprv som išiel do jeho bytu, no keď som tam prišiel, byt bol prázdny. Zapáchal ako stará lodenica, mal zastreté závesy, ale jeden z nich bol mierne odtiahnutý. Presne natoľko, aby jediný lúč mohol osvietiť ten zatuchnutý pajzel.

Priblížil som sa k medzere, odkiaľ doliehalo svetlo. Najprv som bol zmätený, pretože výhľad z okna nebol ničím zvláštny. Bolo vidieť len na ulicu oproti, kde stál malý dom. Keď som sa už-už náhlil k odchodu, vedľa odtiahnutého závesu ležal na zemi ďalekohľad, aký používame v armáde, Steiner Nighthunter 8x56 New.

Zodvihol som ho a znova sa pozrel na ulicu oproti, no už cez ďalekohľad. Predtým som si to nevyšmol, ale v tom dome sa ktosi pohol. Malá útla postava. Myslel som si, že je tam nejaká žena, ktorú Tvoj brat veľmi rád pozoruje pekne z diaľky a bezpečia. Neskôr sa tam ukázala ďalšia postava. Bola väčšia, mala asi dva a pol metra a vedľa nej stál Tvoj brat.

Ženu sotili o stenu a začali ju biť hlava nehlava. Ach, Zoe, to, čo som vtedy cítil, keď som si predstavil, že čosi také kedysi spravil Tebe, nejde opísať ani tými najodpornejšími slovami. Jednoducho som chcel, aby Gaz zazrel pekelné plamene. Chcel som ho zabiť.

Pustil som ďalekohľad na zem a náhlil sa do domu naproti. Bol slnečný deň, preto som zbraň nemohol vytiahnuť hneď na verejnosti. Počkal som, až kým som potichu vstúpil do domu cez zadné dvere. To, čo sa dialo potom, bola rozhodne cesta peklom.

Vždy si mi vravela, že sa nemám topiť vo vlastných myšlienkach zabijaka, ktorým som bol. Preto si mi spievala *Always* od Isaka Danielsona.

Kráčal som chodbami domu a v hlave si prehrával Tvoju pieseň. Sám, s glockom v ruke, som sa približoval k hlasom ozývajúcim sa z kuchyne. Boli to vzlyky Tvojho brata, keď znásilňoval tú úbohú ženu, a jej náreky a tlmené volanie o pomoc. Druhý muž bol potichu, užíval si, ako žena trpí.

Keď tie strašné zvuky ustali, pochopil som, že Tvoj brat si pekne uľavil a teraz môžem zakročiť ja. Avšak Gaz bol odjakživa plný prekvapení, a to, čo spravil potom, mi pohlo celým vnútrom.

Prikrčený som čakal pri hlavnej stene, ktorá smerovala do kuchyne, keď zrazu bolo počuť nové zvuky. Zvuky človeka, ktorý sa dusí vlastnou krvou. Gaz podrezal žene hrdlo a ona bezvládne padla na zem. Telo mala v kuchynskej časti, no hlava jej padla až na chodbu, kde som čakal ja. Bola to pre mňa cudzia osoba, ale keď poslednýkrát vydýchla, mal som pocit, akoby mi pred očami zabili blízku osobu. Už som nemohol dlhšie čakať. Keby som vyštartoval po Gazovi a tom chlapovi skôr, ešte kým sa obšťastňovali, mohol som ju zachrániť.

Zdvihol som sa zo zeme, zbraň schoval za opasok nohavíc a vkročil do jamy levovej.

Gaz sa skláňal nad bielym práškom a ten druhý prepočítaval peniaze. Na prekvapenie som zistil, že v izbe nie sme len traja. V rohu sedeli ďalšie osoby. Žena, dievča

a malý chlapec. Boli nahí, zviazaní a ústa mali prelepené páskou. Preto som počul len Gaza, vysokého chlapa a teraz mŕtvu ženu.

S pokojom Angličana som zvolal na Gaza. Musel som ho presvedčiť, že sa ho nehdlám zbaviť, a preto som nevenoval pozornosť ani mŕtvole vedľa mňa, ani ďalším obetiam v kúte a ani tomu dvojmetrovému tupcovi.

Hoci som bol trénovaný na podobné situácie, Gaz na mne videl čosi podozrivé a presne vedel, že tu niečo nehrá do jeho kariet. Zachoval si však pokojný tón hlasu a privítal ma, ako sa patrí. Ponúkol mi koks, ktorého sa tak nevedel nabažiť.

Vtedy, keď Ti zavolať, chcel popriať Matteovi všetko najlepšie. Ten pozdrav však mal byť to posledné, čo by Matteo počul. Musel som zasiahnuť. Musel som zachrániť nášho synčeka. Matteo je náš prvorodený syn, preto má Zoe nárok na všetky majetky. Či z Tvojej strany, alebo z mojej. A Gaz ich chcel tiež.

Bielu látku som s úsmevom odmietol, čo ho urazilo. Vraj najlepší sicílsky matroš, ktorý nebol lacný. Mne to však bolo jedno, len som to s ním chcel skončiť raz a navždy.

Pozrel som sa do rohu na tri páry vystrašených očí. Ten chlapec nemohol byť starší ako dvanásť rokov a dievča bolo v Mariiných rokoch. Rokoch našej dcéry, preboha.

Spýtal som sa Gaza, kto sú tí ľudia. Pristúpil k nim a naklonil sa nad dievčatko. S ironickým úsmevom sa na ňu škeril a potom mi oznámil, že to sú jeho nové hračky.

Bolo mi horšie z minúty na minútu.

Zdrapil dievča za rameno a zo zadnej kapsy vytiahol nožík. Priložil ho k jej hrudi a začal čosi mrmlať. Popritom pritlačil na nôž a na malej dievčenskej hrudi sa ukázali krvavé ryhy. Dievča začalo plakať a silno kričať, no stále malo zalepené ústa, preto nebolo skoro nič počuť.

Vtedy som to už nedokázal znieť a vytiahol som spoza chrbta zbraň. Namieril som ju presne na Gazovu hlavu a čakal. Čakal som a čakal. Ten hlupák mlčal a začal nožom kízať dole po jej malom telíčku, ktoré začalo krváčať ešte silnejšie.

Vedel, že nevystrelím, poznal ma až príliš dobre. Bol som zbabelec. Sám som nechápal, prečo nedokážem stlačiť spúšť. Veď som na to čakal celý ten čas, ako guľka preletí Gazovým telom. No nestalo sa a ja som nakoniec zbraň zložil.

Tvoj brat sotil dievčinu mojím smerom, vytiahol zbraň a dievča postrelil. Padla mi k nohám a ja som len stál ako prikovaný.

Od tej chvíle som prepol na automat. Hlavou mi vírili spomienky z Afganistanu.

Opäť som namieril na Gaza a vystrelil. Guľka mu zasiahla hrudník a on klesal k zemi. Vtedy sa do prestrelky zapojil aj neznámy a namieril na mňa svoju zbraň. Zasiahol mi ľavé rameno a stehennú tepnu na pravej nohe.

Kľakol som si, od bolesti som ani nevnímal. Telom mi prechádzali krčce a hlavou mi šklbalo. Nečakal, že by som urobil ďalší krok, a práve vtedy som vystrel ruku a zasiahol mužovu lebečnú kosť.

Zoe, zabil som Tvojho brata. Zabil som ho kvôli zlu, ktoré napáchal a ktoré mal v pláne. Chcel som vás chrániť. Nečakám, že mi to niekedy odpustíš, ale chcel som, aby si to vedela odo mňa.

S prestrelenou nohou a ramenom som vyšiel z domu, aby som zavolať pomoc. Ulica však zrazu zívala prázdnotou. Netušil som, kam všetci odišli. Opieral som sa o murovanú stenu susedného obchodu. Stratil som veľa krvi a prepádávali ma mdloby.

O päť minút neskôr pred domom cez ulicu zastali tri čierne Range Rovers Evoque. Spanikáril som a začal utekať opačným smerom. Bola to chyba.

Motor zavrčal a jedno z áut sa ma snažilo chytiť. Nemal som žiadnu šancu ujsť.

Pamätám si, ako z vozidla vystúpili dve gorily, lapili ma a napchali do ich prestížneho auta. Začali ma mlátiť a ja som upadol do bezvedomia.

Stála si na brehu rieky. Bola si bosá v kvetinových šatách a bruško Ti začínalo byť vidno. Môj malý synček rástol a Ty si bola krajšia každým dňom. Spievala si Marii a Matteovi taliansku pieseň, jarný vánok Ti fúkal dlhé vlasy do tváre, ale Teba to nijako neznepokojovalo. Sadla si si k deťom na deku, otvorila denník a začala im čítať. Hltali každé Tvoje slovo. Vnútrom mi kolovalo šťastie a pokoj, hrialo ma na každej bunke v tele. Pohľad na vás, moju rodinu, bolo to najkrajšie, čo moje oči kedy videli.

Ale bol to len sen. Sen tvorený spomienkami na vás.

Otvoril som oči a cítil nepríjemný zápach. Obraz som mal zahmlený krvou, ktorá mi stekala zo stehna, cez trup až k tvári. Vďaka tme som zistil, že sa nachádzam niekde v uzavretej miestnosti, pravdepodobne to bol opustený sklad. Zavesili ma hore nohami na reťaz.

Visel som dole hlavou tri hodiny, kým sa nerozrazili dvere a do miestnosti nevstúpil Francesco Rikolliti alias sicílsky *capo*. Bol to najnedotknuteľnejší chlap, akého som kedy poznal. Talianska štátna bezpečnosť bola naňho krátka. Mal pod palcom najväčšie drogové obchody a továrne v štáte. Vlastnil niekoľko inštitúcií a ako som sa dozvedel neskôr, začal obchodovať aj s bielym mäsom. Neskôr som si všetko spojil, Gazove slová: „To sú moje nové hračky!“ Tí ľudia v dome patrili medzi obeť obchodu s bielym mäsom.

Rikolliti pristúpil ku mne, chvíľu niečo hovoril po taliansky a potom mi jednu vyťal. Čakal som, že ma zbije ako psa. Začalo mi opäť hučať v hlave a svet sa mi strácal pred očami. *Držal Ťa. Silno a tuho stláčal Tvoju pažu a Ty si kričala z plného hrdla. Gaz Ťa nechcel pustiť. Zo zadného vrecka vybral známy nožík a blížil sa s ním k Tvojej tvári.*

Prebral som sa. Lapal som po dychu. Bol to len hlúpy sen. Gaza som predsa zastrelil v tom strašnom dome.

Po chvíľkovej dezorientácii som zasa prišiel k sebe a uvedomil som si, že sa hýbeme. Počul som vodu. Chcel som sa postaviť, aby som zistil, kde sme, no moja postrelená noha akoby nebola moja. Prestával som v nej mať cit. Priplazil som sa k malému okienku v stene a zistil som, že sa plavíme na oceáne. Niekde v hlbokých a neznámych vodách, kde územie nepatrí nikomu a kde sa všetko nelegálne stáva legálnym.

Hodiny ubiehali, krv mi vytekala z tela a ja som už nemal po ruke nič, čím by som rany stiahol. No, nemohol som sa vzdať, kým opäť nebudem počuť Tvoj hlas. Tvoju angličtinu s talianskym prízvukom, Tvoj smiech, Tvoje „*Ti amo!*“.

Na veľkej neznámej lodi som strávil dlhých päť dní, až v jeden podvečer vypukol na palube požiar. Oheň páliť všetko, naozaj všetko. Do mojej kajuty začal spod dverí vnikáť dym. Rýchlo som rozbil malé okienko v stene a s malou dušičkou som začal

kričať o pomoc. Akoby boli moje prosby vyslyšané, niekto predsa len otvoril dvere od kajuty.

Rýchlo som si zakryl ústa a tvár mokrou handrou a vybral som sa do hlavnej časti lode. Zahliadol som záchranný čln. Rozbehol som sa k nemu v snahe, že si ma nikto veľmi nevšimne, keďže na palube vládol chaos.

Francesco Rikolliti mal však oči všade. Vedel o všetkom a horiaca loď mu nerobila žiadny problém. Stál na priezore presne oproti mne. Ako filmová scéna, kde dvaja kovboji idú bojovať na život a na smrť. Inak to nebolo ani v mojom prípade. Rikolliti namieril revolver mojim smerom. Tri sekundy. Mal som presne tri sekundy, kým vystrelil. Uhol som. On sa však nevzdával a spúšť stláčal ďalej. Jeden náboj ma však zasiahol. Našťastie to bol len škrabanec.

Nepamätám si, ako som sa dostal do člna a ten zasa na vodu. Bol som omámený adrenalinom. No mal som z pekla šťastie, že som sa odtiaľ dostal živý.

Poháňala si ma vpred, moja Zoe. To len vďaka Tebe som bol tam, kde som bol. Živý, plávajúci v člne smerom k Tebe a deťom.

Zvyšok príbehu už poznáš z mojich zápiskov na kuse plachty. Hoci som sa nevzdával dušou, moje telo bolo príliš slabé na to, aby sa vrátilo späť k Tebe.

Maličká, tak veľmi Ťa milujem. Prepáč mi, prosím, že som svoj sľub nedodrжал a domov sa vrátim už len ako schránka. Nezabúdaj však, že som bol, že som a že vždy budem stáť po Tvojom boku. Budem na vás čakať hore.

S láskou

Tvoj verný manžel, ktorý Ťa nadovšetko miluje.

Thomas

1. miesto

Emma Jacková

Učiteľská

Muž má vraj počas života postaviť dom, zasadiť strom a splodiť syna. Nevedela však, čo má počas života dokázať ona. Bývala v paneláku s umakartovou kúpeľňou, mestská zeleň, opierajúca sa o kuchynské okná, jej dvíhala žlč a vo vedľajšej izbe spala jej dcéra. Lúče prvého ranného slnka osvetľovali pomaly víriaci sa prach. Na chvíľu si dovoľila nechať sa v predstavách uniesť a v pomaly poletujúcich čiastočkách vidieť malý vesmír. Zo snenia ju vytrhla skutočnosť, že by sa mala toho prachu v byte čo najskôr zbaviť.

Ešte jeden hlt kávy, než pôjde zobudiť Dášu. Nie, možno dva, potom už na kávu nebude čas. Čo keby ju dnes nechala doma? Nie. S kým by tu ostala? Do práce musela – keď nie inokedy, dnes určite. Spraví jej desiatu, zaleje bielu kávu, zapletie vrkoč, na balkóne skontroluje počasie, ktoré sa do poobedia určite úplne zmení, ale aj napriek tomu ju oblečie do niečoho teplého. A potom spolu pôjdu do školy, rozlúčia sa až pred Dáškinou triedou a sama pôjde do kabinetu, kde bude pod sklenným pohľadom vypchatej sovy piť kávu číslo dva. Potom príde porada a ona vedela, že táto bude odlišná od tých predošlých.

Konečne sa s ťažkým povzdychom zdvihla od kávy a kráčala do dcérinej izby. Dvere vŕzgali, nábytok by mohol pamätať detstvo jej samej. Svetložltú stenu maľovali spoločne, ale aj na tej sa odrazil zub času a prítomnosť dieťaťa. Dívajú sa, ako pokojne spí. Paplón zhodený na koberci, svetlé vlásky rozčuchané, rozložené na vankúši s motívom lesných zvieratiek. A vtedy si spomenula na ten júnový deň. Na jediný detský výkrik, po ktorom nebolo už nič ako predtým. Zamrazilo ju.

Prach sa pomaly vznášal v lúčoch ranného slnka, ktoré v detskej izbe slabo prenikali pomedzi stromy, zasadené blízko okna.

Poondiaty prach. Poondiate stromy.

„Dáška, je čas vstávať, musíme ísť do školy.“

...

Škola bez detí je nepokojne tichá. Deti tam nie sú, ale aj tak akoby stále boli. Vodovkové obrázky pripnuté na nástenkách, uteráky na vešiaku, skriňa plná úborov, vždy zelené rastliny, ktoré na začiatku roka povinne priniesli z domu. Všetko je tak ako dopoludnia, ibaže bez zvuku. Školu robí školou práve ten zvuk. Nerada trávila čas v triede bez detí. Z jedálne alebo z dvora sa ozýval upokojujúci vzdialený krik a smiech. Aj preto vtedy podišla k oknu a otvorila ho. Vtedy začula ten výkrik a po ňom už len ticho. To najhlbšie ticho, aké môže v škole nastať. Všetky deti, ktoré inak pištia a sme-

jú sa, všetky družinárky, ktoré ich krikom volajú späť alebo im oznamujú čas, zmĺkli. A to ticho bolo väčšie, než keď bola škola prázdna.

Myšlienky jej neustále vírili aj po niekoľkých mesiacoch. Podišla k oknu, ale neotvorila ho. Spočiatku sa nemohla ani dívať, ale potreba očami vyhľadať Dášu bola silnejšia. Niekedy tam stála ako primrznutá, až napokon celkom zabudla, čo vlastne chcela v triede robiť. Karhala sa za to. Nemôže sa o ňu toľko báť, druhý raz sa to nestane a určite sa to nestane jej dcére. Radšej sa pobrala do kabinetu. Okná smerovali do ulice. Tam ju nemáli spomienky. Spočiatku ju desila tá veľká vypchatá sova so sklennými očami. Ale znášať ju bolo omnoho milosrdnejšie. Cestou do kabinetu schválne zapískala teniskami na gumenom linoleu. Bolo jej jedno, že tam ostane čierne šmuha. Ticho prázdnej školy bolo na nevydržanie. V kabinete bolo ticho zmäknuté kobercom, závesmi a čalúnením na stoličkách. Vôňa kávy, šálky so zlatým okrajom, hrnčeky s nápismi ako „Našej pani učiteľke“ alebo len „Ďakujeme“. Kabinet mala celkom rada. Bol znesiteľnejší.

Tri ťuknutia na dvere.

„O desať minút vraj začíname.“

Šálku položila späť na stolík: „Hneď som tam.“

...

Bol mimoriadne slnečný, jesenný deň. Ten prach osvetlený slnkom ju prenasledoval ako duch. Stará zborovňa, dlhý oválny stôl so snehobielym obrusom, zmes vôní dámskych aj pánskych parfumov a za vrchostolom riaditeľka, hrdá Lužická Srbka, disciplinovaná a prísna, no srdečná zároveň, za každých okolností vystretá ako pravítko.

„Ďakujem, že ste dnes prišli,“ prehodila akoby medzi rečou, ale bolo zrejmé, že je skutočne za čo ďakovať. Všetci mali strach. A tá asi štyridsaťročná družinárka najviac. Hrozne ju za to spočiatku vinila, vedela, že nemá, ale vinila ju. Ukrivdila jej, keď dala od nej preložiť Dášu do inej skupiny. Stokrát sa jej za to chcela ospravedlniť, pretože to nebola jej vina, nebola to nikoho vina... A aj tak to nedokázala.

Riaditeľka sa rozhovorila o nevyspytateľnosti Božích ciest, veľkom smútku pre nás všetkých, o nespravodlivosti osudu... Poriadne ju nevnímala. V mysli jej zarezonovali len úryvky. „Ničia vina“, „Mohlo sa to stať ktorejkoľvek kolegyni“, „Nejednalo sa o zanedbaný dozor“, „Žaloba“, „Vegetatívny stav“.

Vegetatívny stav.

Vegetatívny stav.

Vegetatívny stav.

A ten posratý prach si tam krúži, kúpe sa v slnku a nedá sa ho nijako zbaviť. „Mohla by som vysávať aj každý deň, nedá sa ho zbaviť úplne,“ povedala jej na to upratovačka. Určite mala pravdu. Ale bola to odpoveď, ktorú počuť nechcela.

...

„Odveziem ťa domov?“ opýtal sa kolega, keď sa ako v delíriu potácala po dcéru do družiny.

Mlčky len prikývla hlavou.

Dáša zaspala na zadnom sedadle takmer okamžite. Líčka mala červené od dlhého naháňania po dvore. Ktovie, čo sa jej snívalo. Možno bola myšlienkami ešte stále v hre.

„V pohode?“ opýtal sa po dlhšej odmlke. Nemal viac ako tridsaťpäť. Učil telesnú a matiku. Kto, pre Boha živého, dobrovoľne študuje telesnú a matiku?

Znova mlčky prikývla.

„Počul som, že si to vtedy videla z okna. Dokonca si aj svedčila,“ prehodil.

Nechcela začínať túto tému. Akoby vstúpil do pomyselného väzenia jej mysle a ona ešte nebola pripravená na návštevy.

Prikývla.

Povzdychol. „Prepáč, nechcem to vyťahovať. Ale svedčila si v prospech Vargovej, no zároveň...“

„Ja viem. Nebola to jej vina. Videla som to. Len som sa s tým nevedela vyrovnáť.“

„Iste.“

Ďalej už cestovali mlčky. Zastavil na parkovisku pred nízkym ošumelým panelákom, ktorému až do štvrtého poschodia siahali smrek a rozkonárené čerešne. Ktorý blbec ich posadil tak blízko?

Keď sa lúčili, nenápadne jej stisol ruku a zadíval sa jej hlboko do očí.

...

Celé videnie mala zmatnené. Stála pred tým dreveným oknom, ktoré držalo v pántoch len silou vôle. Z dreveného rámu sa olupovala farba. Ale ticho bolo také ťaživé, že sa rozhodla zariskovať zranenie, alebo prosby o opravu neochotnému školníkovi, a okno otvoriť. Bol júnový deň a slnko pálilo ako pominuté. Čudovala sa deťom, ktoré to neodradilo od toho, aby jemnými, drobnými rúčkami viseli z rozhorúčených kovových preliezok.

Očami hľadala Dášu. Šmýkala sa na šmyklavke s ostatnými prváčkami. Musela sa pousmiať nad obrazom, ktorý sa jej naskytol. Jej drobná dcéra, zašpinená od trávy a paradajkovej omáčky z obeda. Neverila, že tie flaky zo žltých šatočiek niekedy vyjdú.

Očami ešte chvíľku blúdila po deťoch. Tráva bola čerstvo pokosená, voňala až nahor do triedy. Deti boli zelené až za ušami.

Počula Vargovú kričať: „Opatrne na tej preliezke!“

Chlapci sa smiali. Jeden z nich sa zavesil ako netopier za nohy a pustil sa rukami. Bola to vysoká preliezka. Vychovávateľka kráčala smerom k nim, chcela ich napomenúť alebo mu možno povedať, že má o neho strach, čokoľvek, čo môže žene, zodpovednej za tridsať malých detí na dvore, preletieť mysľou.

Nestihla k nemu prísť. Nešťastne pustil nohy a padal dolu priamo na hlavu. Príšerne vykrikol.

Rozmatnenie videnia sa zhustilo, takmer nevidela, čo sa deje pod oknom. Bolo čoraz matnejšie. Akoby s ozvenou sa ozval Dáškin hlas: „Mami, ten chlapec umrel?“

Počula samú seba odpovedať: „Nie. Neboj sa, bude v poriadku.“

A potom jej v ušiach zaznel hlas riaditeľky z dnešného dňa: „Vegetatívny stav.“ Ak by to slovo malo farbu, bolo by nemocnične biele.

Obraz zmizol úplne, ozvena zanikla.

Zobudila sa.

Sedela celá spotená na posteli. Vonku bolo ešte šero. Starý nábytok už získaval svoje obrysy, no na deň bolo príliš skoro.

Vedela, že už nezaspí.

Nenápadne a potichu sa vkradla do detskej izby. Vliezla do Dáškinej postele a ľahla si vedľa nej.

„Mami, už vstávame?“ opýtala sa rozospato.

„Nie. Len spinkaj. Dnes si urobíme voľno,“ zašepkala jej.

Potrebovala ho. Potrebovala si oddýchnuť, nevidieť svoju dcéru aspoň deň na tom odporanom ihrisku. Potrebovala si vypiť kávu bez skleného pohľadu vypreparovanej sovy a tiež si potrebovala upratať. Dnes poutiera prach.

2. miesto

Emma Vičanová

Marošov byt

Maroš je bytom. Zdedil ho po babke, nastahoval sa na vysokej. Dochádzal, nevysedával do tretej ráno v baroch, so spolužiakmi si nerozumel. Polieval babkine muškáty a učil sa na skúšky. Zeminu vyhádzal, keď ho zo školy vyhodili.

Na balkónových kachličkách za tie roky odtlačil bosé nohy, v jeho priehlbínach sa žiadna frajerka necítila dobre. Sú príliš hlboké a veľké.

Nohavice sa mu priškvarili ku kvetinovej pohovke. Ruky visia na skrinkách v kuchyni. Vlasy zamotané v koberci, dych na šálkach a pohároch. Maroša tapety pomaly žujú, ale jemu to nevaďí.

Má tridsaťdeväť, ráno nikoho nebozkáva, nikomu nepomáha s úlohami z matematiky. Momentálne nezamestnaný pofajčieva na balkóne a sleduje staré sitkomy. Občas niečo zje, pohrabe sa v novinách, zatelefonuje mame, aby mu poslala pár eur, ktoré sa snaží neminiť na víno. A niekedy cez okno pozoruje Ninu, hlavne teraz počas prázdnin. Leží na tráve, číta hrubé knihy alebo len oddychuje. Cez školský rok nemá na takéto veci čas.

Dni sa v byte nepokojne prevaľujú, všetko sa v tom teple naťahuje ako žuvačkový syr v paradajkovej polievke z vrečka. Poobede si zapáli. Horúčavy ho vyčerpávajú, prehne sa cez zábradlie, vydychuje dym na chodník.

Nina sa na ňom smeje, váľa sa na nerovnomerne pokosenom štvorci pod balkónmi. Tento rok je tu takto možno posledný, potom zmaturuje a odíde driemať na mäkké štvoruholníky vo väčšom meste. Tu to má už vyležané, lýtka jej obtočili korene a prsty zarástli s burinou.

Marošovi zovrie žalúdok, nikdy sa spolu nerozprávali. On existuje na balkóne či za záclonami a ona na svojej osobnej sídliskovej lúke. Medzi nimi je hrubé sklo, Maroš ho chce teraz rozbiť, vykričať nechtami otvor. Veď ona s tým začala.

Čo ti je také vtipné?

Predstavila som si, že vypadneš.

Nina bola dlho decko, to sa len posledné dni trochu natiahla, zatočila, zakrivila. V máji sfúkla sedemnást sviečok, cez otvorené okno ich počul spievať a tlieškať.

Spýta sa, či si s ním nezapáli. Videl ju fajčiť už niekoľkokrát, schovávala sa za veľkým orechom, ktorý bráni vo výhlade všetkým od tretieho poschodia. Hlavne zvedavým susedám a jej rodičom. Pred Marošom na prvom sa však skryť nedokázala a jemu vždy prišlo vtipné, ako nevedela odklepať ťažké Marlboroky. V tučných líkach zadržovala dym, dusilo ju a snažila sa kašľať potichu. Vlastne nikdy nepochopil, prečo nechodila fajčiť ďalej, možno ju viac vzrušovalo, keď si zapálila len pár metrov od bytu.

Nina sa zdvihne a púpavy okolo nej sa rozletia. Usmeje sa a Marošovi napadnú všetky staré filmy s Michelle Pfeiffer.

Čo fajčíš?

Maroš sa pokúsi rýchlym pohybom ruky vytriasť dve cigarety z krabičky. Chce pôsobiť ako cool decká v kožených bundách, možno tak bude k Nine bližšie. Cigarety mu však vyletia a pristanú na chodníku pod zábradlím. Nina sa zase smeje, zbiera ich a Maroš cíti, ako sa mu nafukuje hlava, je stále tenšia a tenšia, skoro praskne.

Pri vracaní popadaných cigariet sa ho zľahka dotkne. Potom spraví niečo, čo Maroš nečaká, pevne schytí zábradlie a vyšvihne sa hore. Gymnastka na hrazde, už len urobiť salto, ukloniť sa, potlesk. Sedí na okraji, šľapky visia vedľa Marošovej tváre.

Čo sa tak pozeráš?

Zapáli si a dym robí kotrmelce.

Povedal by, že má najmenej dvadsaťdva, dnes ale veľa žien vyzerá staršie. Občiansky v trafikách určite neukazuje, predavačom ľahko popletie hlavy. Je z nej slečna, elegantne sa oblieka a nosí topánky na podpätkoch. Rok hore-dole.

Ty tu bývaš už pekne dlho, pamätám si ťa, keď sme sa nastahovali.

Mala štrnásť a narúžované pery. Hrá sa v snehu, stavia snehuliaka a kýva mu v palčiakoch. Marošovi sa para zasekne medzi zubami.

Býva sa tu dobre.

A si aj vnútri? Veď tu stále fajčíš.

Je vtipná. Múdra, vie to, lebo sa ňou mama rada chváli susedám. Sedávajú na lavičkách pred bytovkou, počúva o jej úspechoch v škole, výhrach na olympiádach z biológie. Pôjde na medicínu, stretnú sa, pri všetkých tých cigaretách skôr či neskôr skončí na pľúcnom.

Vyrástla si.

Nevie, prečo jej to povie, prečo sa jej dotkne. Ťukne do nej, spraví odtlačok. Nina prikyvuje, veď to ľudia zvyknú. Smiech, synchronizované odklepávanie popola. Nenápadne si zotiera jeho prsty z ramena.

Je z teba dáma. Krásna dáma.

Nina ostane ticho. Zahasí cigaretu len pár centimetrov od jeho ruky. Zľakne sa, no kým stihne zareagovať, je Nina pod balkónom. Poďakuje a zmizne vo vchode.

V posteli sa na ňu snaží nemyslieť.

Ninu nájde v tráve aj druhý deň, trasie pred ňou škatuľkou.

Mama by nebola rada, keby vedela, že mi dávaš cigy.

Mama by nebola rada, keby vedela, že vysedáva na balkóne so starším mužom. A ešte s tým čudákom z prvého.

Nina mu rozpráva o škole, o strese z maturity a z prijímačiek. Dáva si prihlášku do Brna, Prahy aj Bratislavy. Maroš dúfa, že ju nikam neprijmú.

Ponúkne Nine kávu. Najprv odmieta, cíti, že celá stuhla, že chce zoskočiť a schovať sa za orech. Nakoniec súhlasí, možno sa lepšie zahľadela na jeho kruhy pod očami, na ostré líčne kosti. Vyzerá unavené, stačí ho silnejšie pobúchať po chrbte a rozpadne sa, črepy odkopne pod chladničku.

Ninine stehná sa topia a vpíjajú do kresla. Maroš ju počúva, vie tak výborne počúvať. Jej otec ju občas vôbec nepočúva, hádajú sa, lebo ona v skutočnosti nechce ísť na medicínu. Chce študovať literatúru, hovorí a prechádza po chrbtoch Marošových kníh. Stačí vytiahnuť tú správnu a otvorí sa tajná izba ako v animovaných filmoch.

Nina k nemu chodí zvyšok leta. Varí jej kávy, robí chlebíčky, dáva cigarety. Podlaha sa pod jej päťami chveje vzrušením. Postupne sa na koži odtlačí vzor tapiet, splýva s Marošom. Niekedy ju chytí za stehno, občas objíme okolo ramien.

Na konci augusta mu zaklope na dvere. V papučiach a pyžame spolu fajčia, Nina sa pohádala s rodičmi. Nejaká suseda im povedala, že k nemu chodí, otec jej strelil facku, vynadal do kuriev. Popol sa mieša so slzami, šedá kašovitá hmota jej zašpinila líca. Chce sa skryť za orechom, v Marošovej obývačke.

Nemyslela som si, že mi budeš taký blízky.

Opiera sa do nej žlté svetlo z obývačky, šermuje s cigaretou vo vzduchu a Marošovi sa trasú ruky, trasie sa aj byt. Tie prázdne miesta na stenách, tie balkónové priehlbiny, ktoré sú príliš veľké pre všetky bosé nohy, sa pomaly zaplňajú. Chytí Ninu za krk a začne ju bozkávať. Nebojuje, medzi zubami sa jej zasekol kúsok tapety, začíti ho aj v hrdle. Prehne ju cez zábradlie, ruky opisujú osobné osi. Súchajú s ňou po koberci. Stehná a ramená sa obtierajú o polyester, sú červené ešte dlho potom, čo zaspáva.

Žiarovky zablikajú, keď pritlačí Ninin chrbát o stenu spálne. Úplne splynie, je z nej opakujúci sa geometrický vzor. Neschopný opustiť tento byt.

3. miesto

Martin Mišún

Portrét toho a toho

Najprv si myslel, že zvuk výťahu vychádza iba z jeho snov. Neprebudil sa; naďalej balansoval na hrane spánku a bdenia. Aj keď v ňom vyvolal nemalú úzkosť, skutočne ho zobudilo až drnčanie zvončeka.

Koľko mohlo byť hodín? Pocitovo odhadoval niečo cez štyri ráno. A dakto si aj tak povedal, že toto je dobrý nápad – zvonit a búchať. Dobre, dobre, veď otvorí, veď už ide. Alebo nie. Pramálo sa mu chcelo. Až keď ho rozospatá žena poslala, nech to vybaví a sama sa prehodila na druhý bok, pozrel na hodiny – ešte len pred jednou. Skvelé! Dúfal, že to bude niečo naozaj dôležité. Aspoň požiar.

Došuchtal sa k dverám, na ktoré už netrpezlivo buchnátovali. Ešte stále v pyžame. No a čo! Odomkol. Západka zacvakla, ale neželanú návštevu to od úderov a zvonenia vôbec neodrádzalo. Možno ani nepočuli. Tak si šomral, že no, len pokoj, hej, veď je tu, a otvoril.

V tom momente zvonenie zaniklo, aj búchance utíchli. Na chodbe stáli dvaja muži, slušne oblečení, v saku a košeli, s kravatou a kufríkom v ruke, klobúky im vrhali tiene do tváří. Boli krok od dverí. A on, tak ako im v prvom momente chcel vynadať, zrazu zmätený z toho, ako rýchlo dokázali znehybnieť, nepovedal nič. Dúfal, že ho neprišli verbovať do sekty.

Chabé želáte si? vystriedala otázka v unisono, či je ten a ten. Pravdaže bol ten a ten. Kto iný by bol? Má to napísané na cedulke na dverách, snád si nemyslia, že by tu v takejto hodine spal niekto iný.

Posledné slová zvýraznil, ale mužov nevyviedol z miery. Aspoň podľa pohybov tiel, do tváří im nevidel. Odkášľali si a potom opäť spustili, či priznáva, že je naozaj ten a ten, ktorý býva tam a tam.

Iba hlupák by dnes netrafil na správne miesto. Áno, sú tam a tam a on je naozaj ten a ten. Netušil, prečo si to overovali až tak dôkladne a nezaujímal sa. Možno bol príliš rozospatý, aby dokázal triezvo uvažovať. Len sa spýtal, čo od neho chcú, lebo rád by sa vrátil do postele – v práci ho čaká ťažký deň a potrebuje oddych.

Muži si vymenili pohľady. Tak keď je ten a ten, presne ten a ten, ktorého hľadajú, tak pôjde s nimi a nemá na výber.

Najradšej by odporoval, zatresol im dvere pred nosom, lenže akurát mu povedali, že nemá na výber. Tak čo už? Spýtal sa, či si môže zobrať aspoň kabát, je len v pyžame. A oni načo, je príjemná noc a odvezú ho autom, ktoré je len pár metrov od vchodu do bytovky. Obúvať sa nemusí. Vlastne nesmie, len by zdržoval.

Dobre teda, poobzeral sa, či by predsa len ešte niečo nepotreboval, ale muži ho súrili rukami, vraj manželke všetko vysvetlí, keď sa vráti, nebude dlho preč.

Vykročil z bytu a zatvoril za sebou. Muži medzičasom otvorili dvere výťahu a vstúpili dnu. Chcel sa pridať, ale zahatali mu cestu, že on musí ísť po schodoch. Takí ako on nesmú jazdiť výťahmi s takými ako oni. No robia si žarty? Veď aj on je človek a slobodný občan. Muži trvali na svojom: musí ísť po schodoch. Menšia prechádzka mu neuškodí. Čo tam po tom, že je bosý? To je dnes moderné.

Mykol plecami, no dobre, keď to nie je možné, tak sa nenahnevá. Muži prikývli, dvere sa za nimi zatvorili a výťah začal klesať. Vykročil k schodisku.

Na prízemí ho čakali tí dvaja bez očí. Sledovali čas na hodinkách a netrpezlivo dupkali špičkami nôh. Keď ho zbadali, tak jednohlasne, že konečne, a sú radi, že ten a ten sa nepokúsil o útek. Na čosi také ani nepomyslel, veď mu povedali, že má ísť s nimi a nemá na výber. Napriek tomu mali potrebu pripomenúť mu pravidlá – bola to ich povinnosť.

Opustili bytovku. Auto mali naozaj iba pár metrov od vchodu. Alebo v tomto prípade východu. Dobre, že neklamali, aspoň vedel, že je v dobrých rukách a má dočinenia s džentlmenmi, ktorí síce zvonía v takú zvláštnu hodinu, ale niekedy sa nedá inak, no nie? Túto myšlienku vyslovil aj nahlas, muži pritakali, že svet by inak ani nemal fungovať.

Viezli sa autom cez nočné mesto. Všetci traja na zadnom sedadle, on v strede. Vo vozidle im do tváří nevidel už vôbec, o šoférovi ani nehovoriac. Občas bojoval s pocitom, že auto ide samo.

Snažil sa nadviazať rozhovor, či mu aspoň nenaznačia, čo potrebujú. Oni, že nepotrebujú nič, akurát ho musia dopraviť na miesto, kde niečo potrebujú ľudia, ktorí ich poslali po toho a toho. Fajn, okej, tak nech mu aspoň povedia, o čo ide tým ľuďom. To už mlčali a vyvracali hlavy k okienkam. Nevypáčil z nich ani pol slova. Zmieril sa s tým, preto povedal, že si na chvíľu zdriemne, nech si nevšímajú, ak mu odkvácne hlava alebo zachrápe, a hlavne, aby ho zobudili, až budú na mieste. Odpoveď neprišla. Zaklonil hlavu a zatvoril oči.

No nezadriemal; zaspal naozaj tvrdo. Precitol, až keď ho ťahali za nohy po zemi. Obaja držali v jednej ruke kufriky a v druhej jeden z jeho členkov. Mali studené prsty, akoby v nich nepulzoval život. Značne omámený si najprv zívól, sprvu mu vôbec nepochádzalo, čo sa deje, strhol sa, až keď mu zátylok narazil na obrubník. To bude riadna hrča, zašomral a potom na nich, že ho nemusia ťahať, že pôjde aj po vlastných. Ale oni na to nič, možno nepočuli, tak halól, už je zobudený, dôjde aj sám, veď nie je dengľavý, nech pustia.

Stále nič. Nahnevane si založil ruky – čo sa bude nadrapovať? Keď sa im chce, tak sa im chce. Ani raz nezareptali, akoby sa zmierili s vlastným osudom – robiť takéto práce. Možno ich to aj bavilo. Hej? Koho vôbec teší jeho vlastné zamestnanie? Takých ešte nestretol. No dajme tomu.

Ešte zažil tri údery do hlavy, keď ho vliekli po schodoch do starej budovy. Vyzerala hrozne a neveril, že cez deň pôsobí menej spustnuto, sivo a plechovo. Ani čo by ju vystrihli z katalógu na Sovietsky zväz.

Potom ho vláčili po studenej dlažbe. Videl matné svetlá, padajúce z vysokého stropu, a počul údery písacieho stroja. Také haraburdy ešte niekto používa? K tomu cítil zmiešaný pach dezinfekcie a moču. Začínal v ňom rásť dojem, že sa dostáva do šlamastiky, ale nikoho nechcel odsudzovať. Aj tí dvaja, hoci ich tváre nezahliadol, museli byť slušní a poctiví ľudia.

Muži zastali, ale nohy mu stále nepustili. Začul, že priviedli toho a toho, pre ktorého ho ich dnes poslali. Klepot písacieho stroja nahradil klepot topánok. Naklonil sa nad neho mocný muž v prepotenej košeli s trakmi. Presné črty jeho tváre nerozoznal – zahaloval ich hustý dym z cigary.

Takže ten a ten? A určite je to on? Nesmie dôjsť k omylu, bol by to škandál a neho-ráznosť. Poškrvnili by dobré meno inštitúcie, a tak ďalej, samé nezmysly.

Áno, je ten a ten, priznáva sa. Mohli by ho pustiť? Nie je predsa nemohúci, aby s ním zaobchádzali takto potupne. Chlap s cigarou sa poškrabal na hlave. Vraj nechce spochybňovať tvrdenie, že je ten a ten, avšak ľudia sa nezvyknú tak poľahky priznávať. Treba všetko overiť. A dôkladne. Takže, pán je ten a ten? Áno, je. A býva tam a tam? Iste, ten byt obýva už celé roky. A ešte: Vaša žena... Áno, je to ona! Je ten a ten, obidvaja bývajú tam a tam. Už nech ho nezdržujú, chce mať divadlo za sebou, nech si môže znova ľahnúť. Veď ráno musí ísť do práce a...

Fajn, ak trvá na tom, že je ten a ten, uveria mu, ale nech si ich neželá, ak si vymýšľa. Rozhodne si ich neželal. Báť sa nebál. Veď bol ten a ten, plus všetko k tomu.

Chlap s cigarou pokynul dvojici, že ho majú teda odvliečť ďalej. Vedia, kam.

A pustiť by ho nemohli? dožadoval sa. Prosbu znova odignorovali. Cítil sa ako vre-cie. Kam sa podela všetka úcta? Veď už aj chrbát ho chladil. Ak dostane zápal obličiek, alebo niečo podobné, bude sa sťažovať. Nahlas nič nepovedal.

Najprv ho ťahali cez dvojkridlové dvere, po chodbe, kde sa ozývalo azda aj sto písacích strojov naraz. Počul klepanie a každú chvíľu cinknutie. Všetky zvuky vychádzali spoza dverí po oboch stranách. Vyzerali rovnako. Akurát čierne číslice na mosadzných tabuliach sa menili – rástli. Občas začul slabý ston, alebo skôr zaúpenie. Inokedy tok vody v potrubí. Žiarovky viac blikali než svietili. Sem-tam ich obišiel niekto iný, v rukách mal šanón, dva, alebo len štósy papierov, ktorými si chránil tvár pred očami. Títo ľudia nemali náhlivú chôdzu, vykračovali si, vypnutí do výšky. A všetci boli odetí v oblekovej rovnošate.

Keď ho pustili, vydýchol si. O krok bližšie... k čomukoľvek. Jeden z mužov mu otvoril dvere s číslom stotri – stálo na mosadznej tabulke a pod ním akési meno, ktoré z diaľky nevidel. Keď si ho chcel prečítať, druhý z mužov ho zakryl telom a hovoril pri tom, nech vstúpi, už ho čakajú, presne jeho, toho a toho, tak ako im potvrdil.

Opatrne sa pozviechal z ľadovej dlažby, uzimenný. Požiadal o kabát alebo čosi na seba. Všimol si, že nikde neboli radiátory. Vonku možno bolo teplo, ale... No oni iba, že by boli neradi, keby zdržoval, lebo za ním sú v poradovníku aj iní. Nech teda vstúpi, vybaví sa veci a bude hotovo.

Pokrčil plecami, nech teda má to „hotovo“ za sebou.

V miestnosti bola tma. Hneď ako vstúpil, muži za ním zatvorili. V čierňave nevidel nič, tak skúsil nahmatať nejaký spínač. Márne. Preto, haló, je tu niekto. Je ten a ten, vraj by niečo... čokoľvek... vlastne ani nevedel, čo, ale určite je ten a ten.

V tme sa rozžiarila lampa na stole. Jej svetlo nedopadlo ďalej ako po okraj stola. Rozhodne nenabral lepšiu predstavu o tom, ako miestnosť vyzerá.

Nech si sadne, pokynula mu ruka, ktorá vstúpila do svetla lampy. S ťažkým výdychom prikrčil bližšie, zakopol o stoličku. Ospravedlnil sa a sadol si. Oproti sebe mal iba akési telo v prúžkovanej košeli s voľnou kravatou, na ktoré ledva dopadali lúče lampy. Hlava sa topila v tme.

Telo poďakovalo, že prišiel, môže sa uvoľniť. A ospravedlnilo sa, ale ešte naposledy musí overiť, či je... On v podráždení, že je ten a ten, nech sa viac nepýtajú. A naozaj

býva tam a tam. A všetko ostatné. Omyl sa určite nestal. Telo sa zamrvalo na svojej strane, dobre, veď nech sa nerozčuluje, oni to mienia dobre. Čosi zapísalo.

A kto sú vôbec oni? dovolil si opýtať sa. Telo udrelo pästou do stola. Tu kladú otázky oni! A on odpovedá! Priznal sa, že je ten a ten!

Nerozumel. Vari je zločinom byť ten a ten? Celý život bol ten a ten a vôbec nemal pocit, že by konal čosi protizákonné. Tak aké priznávanie? Keby vedel...

Opäť úder do stola. Nie je zločinom byť ten a ten! Zločinom je robiť presne to, čo robí ten a ten!

On naozaj nič neurobil, chvel sa pri tých slovách. Ak hej, tak si ho museli pomýliť s iným tým a tým.

Telo sa rozohnilo, priznal fakt, že je ten a ten, a už sa z toho nevyvlečie. Je tu iba preto, aby podpísal dokument, že priznáva všetky zverstvá, ktoré napáchal.

On nič nespravil a nič nepodpíše. Môže teda ísť?

Telo si ešte viac uvoľnilo kravatu, dobre, nech počúva. Vytiahol celý fascikel – tučný, z koženky, a v ňom zoznam svedectiev o zločinoch toho a toho. Presne to meno svietilo na štítiku.

Telo vytiahlo prvý papier a čítalo o žene, ktorú vraj znásilnil. A on, že: No dovoľte! K čomusi takému by sa nikdy neznižil, a či ho niekto videl? Dosvedčí to niekto? A napokon, určite má alibi, veď nech sa opýtajú jeho ženy. Tak telo, že práve vtedy spala. V tom prípade spal aj on a vedľa nej, chabo sa usmial. A telo? No práve!

Telo prečítalo svedectvá troch osôb, ktoré nepoznal. Dopodrobna opisovali všetko. Nielen akt, ktorého sa nedopustil, ale aj miesto, kde sa údajne odohral. Preto povedal, že nech sa naňho nesnažia niečo našíť s takými výmyslami. To by mohlo fungovať akurát tak vo sne! Tučniaky na námestí s pováľanými kameňmi zo Stonehengu? Kto tomu uverí?

Telo sa zasmialo. Takže predsa len sa na čosi rozpamätal. Sny! Presne v nich to spáchal!

Začal sa potiť. Čo je zlé na tom, že sa mu snívalo o sexe s nejakou ženou? Veď sa nič nestalo, nie naozaj. Len akási hlúpa predstava. Pár nesúvislých obrazov v jeho hlave a... Telo zavrčalo, že všetci sa snažia zľahčovať svoje činy. Ale už ho majú, nevykľzne. Podpíše priznanie. A nielen pre znásilnenie. Ale pre všetky. Pre vraždu medveďa. Aj iné vraždy. Pre nepovolené držanie zbrane. Pre podpaľačstvo. Pre nebezpečnú jazdu. Pre...

Dobre, stačilo! Tak sa mu snívajú hlúposti. No a čo? Dobre, toho medveďa zabiť nemusel, ale...

A ostatných zabiť mohol? telo kontrovalo. Takže jemu to ani ľúto nie je!

On, či ho chcú odsúdiť za sny.

Čiže nič mu nie je ľúto, telo sa zamrvalo, s takou beštiou sa tu ešte nevybavovalo. A či ho odsúdia, to rozhodnú iní. Najprv musí podpísať papier.

Inak čo? Budú tu trčať?

Telo potvrdilo tento scenár. Ale bez vody a jedla. Nie pre telo, ale pre toho a toho, ktorým sa doznal byť.

Chvíľu sledoval telo – klopkalo prstami po stole. Povzdychol si. Nech to dajú sem, podpíše. Aj tak neverí, že ktokoľvek je schopný súdiť ľudí za sny. Museli by zavrieť celú populáciu. Vzal pero a priznanie podpísal.

V tej chvíli svetlo na stole zhaslo a otvorili sa dvere do miestnosti. Vyšiel von, ale nestál na chodbe. Ocitol sa pred tribunálom. Všetci prítomní mali zvláštne parochne, zle nasadené, takže nikomu nevidel do tváre.

Ten a ten! zahrnel hlas sudcu. Hovoril o hriechoch a zločinoch, ktorých sa dopustil v snoch a ku ktorým sa priznal. Či si uvedomuje ich závažnosť a zvrhlosť?

Čo urobil v snoch, to je jeho vec a nevidí na tom nič zlé.

V tribunáli sa rozhostil chaos. Členovia sa obzerali a vykrikovali jeden cez druhého. Škandál! Nehoráznosť! Absolútne znechutenie!

Sudca utíšil prítomných úderom kladiva. Je známe, že čokoľvek urobí človek v sne, to je schopný urobiť aj v skutočnom živote, tvrdil. A takých, ako ten a ten, netreba nechať voľne pobežovať, kým začnú naozaj znásilňovať, vraždiť, podpaľovať a všetko ostatné.

Preto toho a toho odsudzuje na štyridsať rokov do obrazu.

Do akého obrazu? Čo je to za trest? Dožadoval sa vysvetlenia, ale už k nemu pristúpili dvaja strážnici s prilbami nasadenými hlboko do čela a odviekli ho do žalára, kde čakal maliar s plátnom a štetcom. Mal dlhé, masťné vlasy, ktoré mu padali do tváre. Farby mu chýbali.

Keď pri ňom zastal, maliar sa ho dotýkal štetcom a maľoval ho na plátno. A tak, ako vznikol jeho obraz, skutočný muž mizol, pričom vykrikoval veci o zasranom živote, až napokon z neho neostalo nič. Obraz vzali a vyvesili do haly plnej prachu a pavučín. Na ráme mal iba cedulku: Portrét toho a toho.

Svetlá v hale zhasli, dvere sa zamkli a v tichu sa ozýval iba tichý šepot nespočetných hlasov odsúdených.

Projekt Literárna Senica Ladislava Novomeského 2022 podporili:

Fond na podporu umenia
Trnavský samosprávny kraj
Záhorská knižnica Senica
Mesto Senica
Spoločnosť Ladislava Novomeského Bratislava
Literárne informačné centrum Bratislava

Literárna Senica Ladislava Novomeského 2022
Bulletin víťazných prác XXXVI. ročníka
Vydala: Záhorská knižnica Senica
Zostavil: Matúš Nižňanský
Jazykové korektúry: Tatiana Sadloňová
Zodpovedná redaktorka: Silvia Sameková
Foto: Archív Záhorskej knižnice
Grafická úprava: Milan Mikula, RECO, s. r. o. Senica
Tlač: GH studio Senica
Náklad: 100 ks
Nepredajné

ISBN 978-80-85145-32-8

ISBN 978-80-85145-32-8

9 788085 145328